

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

1337/2026. (VII. 3.) AB határozat	bírói döntés megsemmisítéséről	2002
1338/2026. (VII. 3.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	2011
1339/2026. (VII. 3.) AB határozat	jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapításáról és alkalmazásának kizárásáról	2028
1340/2026. (VII. 3.) AB határozat	mulasztás megállapításáról	2044
1341/2026. (VII. 3.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2053
1342/2026. (VII. 3.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2058
1343/2026. (VII. 3.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2064
1344/2026. (VII. 3.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2069
1345/2026. (VII. 3.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2074
1346/2026. (VII. 3.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	2079

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 1337/2026. (VII. 3.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Patyi András* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria Pfv.IV.20.580/2025/7. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. T. Tóth Balázs ügyvéd) útján eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria Pfv.IV.20.580/2025/7. számú ítélete ellen. Álláspontja szerint a támadott bírósági ítélet sérti az Alaptörvény II. cikkét, valamint VI. cikk (1) bekezdését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy tényállása szerint az indítványozó egy nyugdíjas bíró, aki korábban a [...] Törvényszék elnöke, valamint az Országos Bírósági Tanács (a továbbiakban: OBT) tagja és egy ideig az elnöke, továbbá az alapügy alperesének (Országos Bírósági Hivatal – a továbbiakban: OBH) elnökhelyettese volt. 2019. május 14-én az OBH által üzemeltetett, a bírók és igazságügyi alkalmazottak által elérhető Központi Bírósági Intranet (a továbbiakban: intranet) oldalon egy „Levél egy jelenség margójára” címmel nyílt levél jelent meg a [...]-i Járásbíróság egyik bírójától, amelyet számos sajtótermék is ismertetett és kommentált. Az indítványozó a nyílt levelet átvevő és azt megjelentető több sajtószerv ellen is személyiségi jogi pert indított, amelyek során jogerősen megállapítást nyert, hogy az indítványozó jóhírnevét sérti a nyílt levél azon állítása, miszerint az indítványozó nagy nyilvánosság előtt gyakran megalázta a kollégáit és az OBH korábbi elnöke emberének tekintett bírókat minden alap nélkül hátrányosan megkülönböztette a javadalmazásuk tekintetében.
- [3] Az indítványozó nem kizárólag a nyílt levelet átvevő sajtótermékek ellen indított pert, hanem az OBH ellen is (jelen ügy tárgya), amelyben a jóhírnévhez való joga megsértésének a megállapítását kérte. Keresetében a nyílt levél több állítását is kifogásolta (amely állítások arra vonatkoztak, hogy az indítványozónak az OBH korábbi elnökével szembeni vélt ellentétei más bírókra is negatívan hatottak ki).
- [4] A keresetlevél benyújtását követően az OBH önként eltávolította az intranet oldalról a nyílt levelet.
- [5] Az indítványozó keresetében elsődlegesen azt állította, hogy ezen közlések nem minősülnek véleménynek, másodlagosan pedig arra hivatkozott, hogy azok olyan közlések, amelyek alkalmasak arra, hogy hátrányosan befolyásolják a társadalmi megítélését, és ezzel megsértsek a személyiségi jogait. Az OBH ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a kifogásolt közlés véleménynek minősült, amely egy közéleti vita tárgyát képezte, így a vita idején közéleti szereplőnek minősülő indítványozónak ezt túrníe kellett.
- [6] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék ítéletében megállapította az indítványozó jóhírnevének a sérelmét amiatt, hogy a közlés szerint nagy plénum előtt megalázta kollégáit, valamint amiatt, hogy egyes bírókat hátrányosan megkülönböztetett, mivel őket „[...] emberének” tekintette. A Törvényszék alapvető jelentőséget tulajdonított annak, hogy a kifogásolt közlések megjelenésekor az indítványozó bírósági vezetőként közszereplőnek minősült, ezért fokozott tűrés kötelezettsége volt. A Törvényszék szerint csak az ítélező tevékenység esetén állnak fenn azok a többletkörülmények, amelyek alapul szolgálnak a tűrés kötelezettség alacsonyabb mértékének megállapítására. A jelen esetben azonban nem az indítványozó ítélezési tevékenységét érintették a kifogásolt közlések, ebből következően a kritikai megnyilvánulásokat az indítványozó a közszereplőkre álta-

lánosan irányadó módon fokozottan volt köteles eltérni. A Törvényszék az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján megállapította azonban, hogy a közéleti szereplők esetében sem mentesül a jóhírnevet sértő állítást közlő (híresztelő) fél a valóságnak megfelelő állításának általános kötelezettsége alól, csak esetükben szélesebb körben hivatkozhat a kimentésre, és a tényállítások átlagosnál vékonyabb ténybeli alapja is elég a valóság bizonyítására. A Törvényszék megállapította azt is, hogy az OBH nem hivatkozott arra, hogy bármilyen módon megkísérelt volna meggyőződni az általa üzemeltetett intranet felületen közzétett, nyílt levélben foglalt állítások ténybeli megalapozottságáról. Alapvetően csak arra hivatkozott, hogy az indítványozó és az OBH korábbi elnöke között konfliktus alakult ki. A Törvényszék értékelése szerint az OBH elmulasztotta annak konkrét előadását, hogy a hivatkozott, a nyílt levél közzétételét megelőző történések milyen összefüggésben állnak a nyílt levél közzétételével, és mennyiben igazolják annak kifogásolt tartalmát. Mindezek alapján a Törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy a korábbi konfliktusok nem hozhatóak tartalmi összefüggésbe a nyílt levél közzétételével, így ez nem adott alapot az OBH-nak a nyílt levél valóságbizonyítási kötelezettség nélküli közzétételére. Ezt követően a Törvényszék részletesen megvizsgálta az egyes közlésben szereplő kijelentéseket, amelyek értékelése alapján megállapította az indítványozó személyiségi jogainak a sérelmét.

- [7] 2. Az OBH a Törvényszék ítéletével szemben fellebbezéssel élt a Fővárosi Ítéletábrához (a továbbiakban: Ítéletábra), amely a Törvényszék ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett részt pedig helyben hagyta.
- [8] Az Ítéletábra alapvetően azt vizsgálta, hogy az indítványozó által kifogásolt közlések, az eset összes körülményére figyelemmel véleménynyilvánításként értelmezhető-e. Az Ítéletábra az alkotmánybírósági gyakorlat alapján kiemelte, hogy ezen ügyekben először azt kell vizsgálni, hogy az adott közlés közügyben való megszólalásként értelmezhető-e, majd másodszer azt kell megnézni, hogy a közöltek tényállításnak vagy értékítéletnek minősülnek-e. Ezt követően pedig azt kell megállapítani, hogy a közlés nem lépte-e túl a szabad véleménynyilvánítás határait, tekintettel arra, hogy a véleményszabadság nem nyújt védelmet a közügyek vitatásának körén kívül eső olyan közlésekkel szemben, amelyek célja a pusztá megalázás, illetve a bántó, vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása. Ezen gyakorlat alapján az Ítéletábra arra jutott, hogy jelen ügyben közéleti kérdésben kifejtett álláspontról volt szó, amelynek apropóját az adta, hogy egy online hírportálon 2019. május 8-án megjelent cikkben az szerepelt, hogy az OBT kezdeményezi az OBH elnökének felmentését. A nyílt levél tartalmilag azzal foglalkozott, hogy az indítványozó korábbi bírósági elnökként kifejtett tevékenysége kritika alá esik, valamint a [...] Törvényszék elnökeként tanúsított megnyilvánulásait minősítette.
- [9] Az Ítéletábra mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a kifogásolt közlések a közlő fél álláspontjának kritika nélküli bemutatását tartalmazták. Ezek a közlések olyan tényállítások, amelyek bizonyítékokkal alátámaszthatók. Az Ítéletábra szerint ezen közlések semmilyen valóság alapját nem tudta az OBH bemutatni, ezért helytállóan állapította meg a Törvényszék a személyiségi jogsértést. Az Ítéletábra szerint az a körülmény, hogy az OBH a tényállításokat közzétette, azokat szélesebb nyilvánosság előtt híresztelte, megalapozta a valóság bizonyítására irányuló kötelezettségét. Külön kiemelte az Ítéletábra azt, hogy az OBH a másoktól származó jogsértő közlések közzétételéért (híreszteléséért) önálló felelősséggel tartozik. Ezt a felelősséget nem érinti az, hogy közzétették a levél szerzőjének nevét, illetve, hogy nem fűztek kommentárt annak tartalmához.
- [10] 3. Az OBH ezt követően felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriához. A Kúria a jogerős ítélet rendelkezéseit hatályon kívül helyezte, a Törvényszék ítéletét pedig megváltoztatta és a keresetet teljes egészében elutasította.
- [11] A kúriai ítélet elvi érveléssel rögzítette, hogy személyiségi jogi perben, amennyiben közéleti szereplőre vonatkozó kijelentéseket kell értékelni, az eset összes körülményét figyelembe kell venni, vagyis a vizsgálatnak túl kell mutatnia a vitatott kijelentések formális, nyelvtani értelmezésén. Közéleti szereplő esetén a szabad véleménynyilvánításhoz való jog lehetőségei az átlagosnál jóval tágabbak. Ha a közlések belül maradnak a közéleti szereplővel szemben tágabban értelmezendő szabad véleménynyilvánítás határain, úgy közéleti ügyben nincs helye a jóhírnév megsértése megállapításának.
- [12] A Kúria ítéletének indokolásában kifejtette, hogy jelen ügyben nem volt vitatott, hogy az indítványozó 2019-ben bírósági vezetőként az OBH-ban, illetve az OBT-ben betöltött pozíciójánál fogva egyértelműen közéleti szereplőnek minősült. Az is egyértelműen megállapítható, hogy az eljáró bíróságok helytállóan állapították meg, hogy a perbeli közlések egyértelműen az indítványozó közéleti szerepléséhez, bírósági vezetői pozíciójához kapcsolódtak, azaz nem érintették a magán- és családi életét. Az indítványozó szerint a kúriai eljárásban vizsgált közlések („nagy plénum előtt megalázta kollégáit”, valamint, hogy „stigmát tett” azokra, akiket „[...] emberének” tekintett) egyaránt tényállítást tartalmaznak, amelynek valóságát a perbeli közleményt közzé tevő OBH-

nak kellett volna bizonyítania. A Kúria az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlata és a saját korábbi gyakorlata alapján rögzítette, hogy nem az igényt érvényesítő fél személyes sértettség-érzését kell figyelembe vennie ilyen ügyekben, hanem egyfajta külső, objektív szemléletmód alkalmazása mellett arról kell határozni, hogy a befogadók, a társadalmi közfelfogás, milyen tartalmat tulajdonít a közlésnek. E körben a Kúria kiemelte, hogy nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény, hogy a perbeli közlemény az OBH belső internetes oldalán jelent meg, ezért annak „címettjei” alapvetően a bírók, illetve kisebb részben a közéleti témák iránt érdeklődő igazságügyi alkalmazottak. E tekintetben pedig nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az Alkotmánybíróság szerint a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, és az arra érkező reakciókat, valamint az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét is. Továbbá értékelni kell a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi. A Kúria ugyanakkor azt is kiemelte, hogy a közlemény egésze esetében megállapítható, hogy az nem kapcsolódik az indítványozó magán- vagy családi életéhez, a közügyek vitatása keretei között marad. A konkrét közlések megítélése kapcsán azt is hangsúlyozta a kúriai ítélet, hogy az Alkotmánybíróság szerint a politikai, közéleti viták keretében megfogalmazott tényállítások meghatározása nem történhet önmagában a bizonyíthatósági teszt köznap értelemben vett automatikus alkalmazásával, azaz nem szorítkozhat kizárólag a vizsgált kijelentés szó szerinti tartalmának értékelésére. A közügyek intenzív vitájában részt vevők jogi felelősségre vonásához nem elegendő annak kimutatása, hogy a vizsgált megszólalás bizonyos elemei ténylegesen, objektív módon cáfolhatók. A vitatott kijelentés értékelését arra is figyelemmel kell elvégezni, hogy a kijelentés milyen valódi jelentést hordoz a befogadók számára. Mindezekre figyelemmel a Kúria szerint azt is értékelni kell, hogy a jelen esetben speciális befogadó közegről van szó az OBH intranetjének olvasói esetében. A konkrét esetben a mérlegelésnek egyértelműen túl kell mutatnia a kijelentés elemeinek pusztán bizonyíthatósági teszttel történő vizsgálatán, és az ügy valamennyi körülményének értékelését igényli. A Kúria szerint jelen esetben nem lehet eltekinteni attól, hogy a perbeli nyílt levél egésze egy kétségtől szubjektív, erőteljes értékelést, véleményt fogalmaz meg az indítványozónak a bírósági szervezetrendszerben, de különösen a [...] Törvényszék elnökeként végzett tevékenységéről, és értékelést tartalmaz arról, hogy a szerző szerint ellentmondások vélhetők (észlelhetők) az indítványozó sajtó felé tett megnyilvánulásai, valamint a ténylegesen gyakorolt tevékenysége között. Ebben a körben a nyílt levél szerzője a Kúria álláspontja szerint az indítványozó közéleti hitelessége vonatkozásában foglalt állást, összefüggéseit tekintve kétségtől negatív tartalommal. Értékelésének negatív részét képezi annak közlése, hogy az indítványozó nyilvánosan megalázza több esetben a kollégáit, illetve bizonyos döntéseinél mérlegelési szempontként vette figyelembe, hogy egyes személyeket „[...] embereként” tartott számon. A Kúria mindezekre figyelemmel a felülvizsgálat során vizsgált közlések tekintetében is azt állapította meg, hogy bár azok formailag tényállításként szerepelnek a közlésben, de az összefüggésekre figyelemmel ténylegesen véleményként értelmezendők, és az indítványozó hivatali tevékenységének kritikáját képezik. A korábbiak szerint véleménynyilvánítás esetén pedig nincs helye a jóhírnév megsértése megállapításának.

- [13] 4. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, mivel álláspontja szerint a támadott kúriai ítélet sérti az Alaptörvény II. cikkét, valamint VI. cikk (1) bekezdését.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint a kúriai ítélet azért tekinthető alaptörvény-ellenesnek, mivel az OBH-t alapjogi jogosultnak tekinti, és e hibás feltételezésre alapozva végez alapjogi mérlegelést, annak ellenére, hogy az OBH mint közhatalmi szerv nem lehet alapjog jogosultja, így a véleménynyilvánítás szabadsága sem illeti meg. Erre tekintettel az OBH nem tehetett volna közzé az intranet felületén olyan nyílt levelet, amelynek állításait nem tudja bizonyítani.
- [15] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy az Alaptörvény II. cikke és a VI. cikk (1) bekezdése szoros összefüggésben állnak egymással, hiszen az Alaptörvényből eredő korlátja a véleménynyilvánítás szabadságának, hogy az nem járhat a másik magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése külön is nevesíti a jóhírnévhez való jogot, ugyanakkor az Alkotmánybíróság gyakorlata a személyiségi jog védelmét az emberi méltóságra vezeti vissza. Az indítványozó panaszában kiemelte, hogy az OBH a kifogásolt közlések tekintetében bizonyítást nem ajánlott fel az indítványozónak, és azok ténybeli alapját sem azonosította. Az indítványozó szerint az elsődleges alapjogsérelmet az okozza, hogy a Kúria a nyílt levélben lévő állításokat az OBH véleményének tekintette, holott – álláspontja szerint – az OBH (mint a bíróságok igazgatási szerve) nem lehet alapjogok jogosultja. Erre tekintettel álláspontja szerint a peres eljárásban eleve nem is lett volna lehetőség alapjogi mérlegelésre, az alapjogi kollízió hiánya miatt. Ez az alacsonyabb szintű bíróságok eljárása esetében is igaz, de ezen bíróságok az indítványozó szerint 'legalább' 'alkotmánykonform'

ítéletet hoztak, szemben a Kúriával, aki nemcsak elvégezte az alapjogi mérlegelést, hanem annak eredményeképp még, védendő alkotmányos érték hiányában alaptörvény-ellenes döntést is hozott. E körben ugyanis a Kúria olyan alkotmánybírói gyakorlatra (politikai viták) is alapozta a döntését, amely a jelen ügyben nem tekinthető relevánsnak. Az OBH ugyanis nemcsak, hogy nem rendelkezik a véleménynyilvánítás szabadságával, hanem az indítványozóhoz hasonlóan nem is tekinthető politikusnak, így az OBH az indítványozóról nem is fogalmazhat meg „túlzó vagy provokatív” véleményt. Ezek mellett az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a közlések – a korábbi jogerős bírósági ítéletek szerint – a még alapjogi jogosultsággal rendelkező sajtótermékek esetében is személyiségi jogsérelmet valósítottak meg (mivel ezen ítéletek szerint a kifogásolt közlések tényállításnak minősülnek). Ezért a támadott kúriai ítélet tartalmi szempontból is alaptörvény-ellenesnek tekinthető. Tévesen értelmezte ugyanis a Kúria pl. azt is, hogy a befogadói közegre tekintettel a sajtótermékekhez képest csökkentett felelősséggel tartozik az OBH az intranet felületére feltöltött tartalmakért.

- [16] Az indítványozó szerint tehát a kúriai ítélet elsődlegesen azért tekinthető alaptörvény-ellenesnek mivel a Kúria nem ismerte fel, hogy az OBH nem lehet alapjogok jogosultja, így az alapjogi mérlegelést sem lehetett volna elvégezni, másodsorban pedig azért, mivel a kifogásolt közlések tényállításnak minősülnek, és a Kúria a csökkentett felelősség kérdését sem helyesen ítélte meg, így az amúgy tévesen elvégzett alapjogi mérlegelés eredménye sem tekinthető az Alaptörvénnyel összhangban állónak.

II.

- [17] Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogatástól kezdve védelem illeti meg.”

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.”

III.

- [18] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának a feltételeit vizsgálta, és az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-a tekintetében részben felel meg az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.
- [19] 2. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [20] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. §-a és az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alapján határidőben érkezett.
- [21] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló bírósági eljárásban érintett felperes nyújtotta be az ügyet érdemben lezáró kúriai ítélettel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.
- [22] 3. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény II. cikkének, valamint a VI. cikk (1) bekezdésének a sérelmére hivatkozott.
- [23] A II. cikk tekintetében azonban megállapítható, hogy az indítványozó alkotmányjogi értelemben is értékelhető indokolást nem adott elő. Arra csak a VI. cikk (1) bekezdésével összefüggésben hivatkozott. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság a II. cikket érdemben nem vizsgálta, mivel az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az indokolás hiánya az ügy érdemi elbírálásának akadálya {lásd többek között: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]}.
- [24] 4. Az indítványozó elsődlegesen az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állította, mivel álláspontja szerint az eljáró bíróságok (de különösen a Kúria) tévesen állapították meg az OBH alapjogi jogosultságát, így indokolatlanul végeztek az ügyben alapjogi mérlegelést.

- [25] Ezen alaptörvényi rendelkezés tekintetében az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jog sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [26] 5. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [27] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában elsősorban azt állította, hogy az eljáró bíróságok indokolatlanul végezték el az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdéséből fakadó alapjogi mérlegelést, mivel az OBH állami szervként az alapjogoknak nem jogosultja, hanem kötelezettje, így őt nem illeti meg a véleménynyilvánítás szabadsága sem, ezért a jelen ügyben az alapjogi kollízió létre sem jöhetett. Másodlagosan pedig azt is állította, hogy a Kúria az alapjogi mérlegelés eredményeképpen is olyan következtetésre jutott, amely ellentétes az Alaptörvénnyel.
- [28] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a alapján alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekinti, hogy általánosságban, és jelen ügyre konkretizálva a véleménynyilvánítás szabadsága vonatkozásában alapjogi jogosultnak tekinthető-e az OBH, és ebből következően a bíróságok jogosan végezték-e el az alapjogi mérlegelést az indítványozót megillető jóhírnévhez való jog és a véleménynyilvánítás szabadsága vonatkozásában, és amennyiben erre a kérdésre igenlő válasz adható, akkor a mérlegelés eredménye összhangban áll-e az Alaptörvényből fakadó követelményekkel.
- [29] 6. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján, a panasz befogadásáról szóló döntést mellőzve, az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése vonatkozásában érdemben bírálta el.

IV.

- [30] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.
- [31] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát elsősorban arra az állításra alapozta, hogy az OBH (mint állami szerv) nem tekinthető sem általánosságban, sem pedig a konkrét ügy tekintetében az Alaptörvény IX. cikkéből fakadó véleménynyilvánítás szabadsága tekintetében alapjogi jogosultnak, így pedig az eljáró bíróságoknak eleve el sem kellett volna végezniük az alapjogi mérlegelést, hanem azt mellőzve kellett volna megállapítaniuk a jóhírnévhez való jogának a sérelmét.
- [32] Az Alkotmánybíróság ezért első körben azt vizsgálta meg, hogy mely esetekben beszélhetünk alapjogi kollízióról, valamint, hogy az OBH általánosságban és a konkrét ügy vonatkozásában alapjogi jogosultnak tekinthető-e.
- [33] 2. Alapjogi kollízióról, vagyis konfliktusról az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint akkor beszélhetünk, ha egy alapjog feltétel nélküli érvényesülése egy másik alapjog, vagy valamely alkotmányos érték védelme okán nem lehetséges. Ezekben a helyzetekben a törvényalkotónak, illetve a jogalkalmazóknak az lesz a feladatuk, hogy ezt az alapjogi konfliktust feloldják. Az alapjogi kollízió fennállásának azonban az is a feltétele, hogy a konfliktus mindkét oldalán alapjogi jogosultak álljanak. Abban az esetben ugyanis, ha ez a feltétel az egyik oldalon hiányzik, vagyis amikor az egyik oldalon egy olyan személy áll, aki a konfliktusos helyzetben érintett egyik alapjognak sem lehet jogosultja, akkor az alapjogi kollízió eleve fenn sem áll.
- [34] Alapjogi jogosultsággal természetes személyek rendelkeznek, illetve egyes alapjogok tekintetében jogi személyek is rendelkezhetnek. Általánosságban megállapítható azonban, hogy az állam és annak szervei az alapjogoknak nem jogosultjai, hanem kötelezettjei. Egy állami szervet (mint pl. jelen ügy esetében az OBH-t), megilletnek különböző – az Alaptörvényből vagy törvényekből fakadó – alanyi jogosultságok. Például, ha egy állami

szerv peres eljárásban félként vesz részt, akkor abban a peres eljárásban természetesen őt is meg fogja illetni a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, ezzel azonban nem válik alapjogi jogosulttá.

- [35] Ezzel összhangban azt is fontos hangsúlyozni, hogy az egyes igazságügyi tárgyú törvényeknek a magyar helyreállítási és ellenállóképességi tervhez kapcsolódó módosításáról szóló 2023. évi X. törvény alapján a közhatalmi jogkörben eljáró indítványozók indítványozói jogosultsága az Abtv. 27. §-át illetően megszűnt.
- [36] 3. Tekintettel arra, hogy a fentiek szerint egy állami szervnek (jelen esetben tehát az OBH-nak) az általánosság szintjén sincs alapjogi jogosultsága, így értelemszerűen ez az ügyben érintett Alaptörvény IX. cikke vonatkozásában sem állapítható meg. Ezzel együtt jelen ügyben az Alkotmánybíróság az alábbiak kiemelését is szükségesnek tartja.
- [37] Az indítványozó az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdéséből fakadó jóhírnévhez való jogának a sérelmére hivatkozott. A bírósági eljárásokban ezen alapjoggal szembe a bíróságok az OBH véleménynyilvánításhoz és sajtószabadsághoz való jogát állították. Az ügy eldöntése során mind a Kúria, mind pedig az alacsonyabb fokú bíróságok hivatkoztak az Alkotmánybíróságnak a sajtószervek felelősségével kapcsolatban kialakított gyakorlatára, tekintettel arra, hogy az OBH által üzemeltetett intranet oldalt kvázi sajtómegjelenésnek tekintették.
- [38] Az Alkotmánybíróság több döntésében is foglalkozott már a sajtó szerepével és felelősségével. A 34/2017. (XII. 11.) AB határozatában összegezve kifejtette pl., hogy a sajtónak a demokratikus közvélemény kialakulásában és fenntartásában kiemelt szerepe van. A 7/2014. (III. 7.) AB határozat megfogalmazásában „[a] sajtószabadság – amely felöleli valamennyi médiatípus szabadságát – a szólásszabadság intézménye. A sajtó ugyanis – tevékenységének egyre összetettebb és szerteágazóbb jellege mellett is – mindenekelőtt a véleménynyilvánításnak, a véleményformálásnak és a véleményalkotáshoz nélkülözhetetlen információszerzésnek az eszköze” [7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [40]]. A 13/2014. (IV. 18.) AB határozat ennek nyomán kifejtette, hogy „[a] sajtó olyan fórumot kínál a szólás szabadságához és a közügyek szabad vitathatóságához, amely kulcsfontosságú szerepet játszik abban, hogy a közvélemény és a politikusok számára ellenőrizhetővé válhassanak a közhatalmat gyakorlók, illetve a köztisztviselők. A polgárok kizárólag ilyen információk birtokában alkothatnak szabadon véleményt a közhatalmat gyakorlók teljesítményéről, munkájának hatékonyságáról és minőségéről. Az állami szervek ellenőrizhetősége pedig a polgárok demokratikus önkormányzásának lehetőségét biztosítja, így a polgároknak alapvető joguk van ahhoz, hogy a közügyeket érintő kérdésekről információhoz juthassanak” [13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [25]].
- [39] Ezzel összefüggésben kérdés, hogy az OBH által üzemeltetett, alapvetően belső használatra szolgáló intranet oldal tekinthető-e sajtóterméknek. Erre egyértelműen nemleges választ kell adni. Az OBH intranet oldala ugyanis, az egyes internetes és nyomtatott sajtóval szemben egyértelműen egy zárt elérésű oldalnak tekinthető, amelynek nem feladata a polgároknak az egyes közügyekről, közéletéről történő tájékoztatása, és az egyéb, közügyeket nem érintő tartalom közzététele sem. Azaz az OBH intranet oldala nem tekinthető sajtóterméknek, és így az OBH sem tekinthető sajtószervnek.
- [40] 4. A fentiek alapján megállapítható, hogy az OBH sem általánosságban, így pedig értelemszerűen jelen ügyben, az Alaptörvény IX. cikke vonatkozásában sem tekinthető alapjogi jogosultnak, így azonban az indítványozó Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdéséből fakadó jóhírnévhez való jogával sem állhat szembe (alapjogi kollízióban) az OBH véleménynyilvánítási szabadsága és sajtószabadsághoz való joga. Ennek hiányában azonban az ilyen tartalmú és összevetésű alapjogi mérlegelés elvégzésére sincs lehetősége az eljáró bíróságoknak.
- [41] 5. A fentiekkel együtt megjegyzi azonban az Alkotmánybíróság, hogy az OBH-nak jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben kötelessége (lett volna) az érintett nyílt levél közzétételét megelőzően felismernie az indítványozó jóhírnévhez való joga és a nyílt levél szerzőjének véleménynyilvánításhoz való joga közötti, egyértelműen fennálló alapjogi konfliktust, és csak ezen kollízió értékelése alapján juthat(ott volna) arra a következtetésre, hogy azt közzéteszi a sajtó intranet oldalán.
- [42] Ebből következően, amennyiben jelen ügyben eljárva a bíróságok arra a megállapításra jutottak volna, hogy az OBH intranet oldalán közzétett nyílt levél alaptörvény-ellenesen korlátozta az indítványozó jóhírnévhez való jogát, akkor az OBH mint állami szerv aktusa (vagyis az intranet oldalon történő közzététel) az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében írt teszt szerint megítélhető lett volna. A bíróság vizsgálhatta volna, hogy valamely alapvető jog vagy alkotmányos érték szükségessé tette-e az OBH magatartását, illetve, hogy az OBH eljárása megfelelt-e az arányosság követelményének.

- [43] 6. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy mivel a Kúria tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az OBH az Alaptörvény IX. cikkével összefüggésben alapjogi jogosultnak tekinthető, így a Kúria már a vizsgálatának téves kiindulópontjával megsértette az indítványozó jóhírnévhez való jogát. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság a kúriai ítéletnek az ügy tartalmára irányuló megállapításait nem vizsgálta.
- [44] Az Alkotmánybíróság a fentiek okán a támadott kúriai ítéletet megsemmisítette.

Budapest, 2026. június 23.

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Hende Csaba s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Réka
alkotmánybíró helyett

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [45] A határozat rendelkező részét támogattam, az azt megalapozó indokolást érintően megerősítő érveim a következők.
- [46] 1. Kezdetől fogva következetesen képviselt álláspontom {lásd például a 23/2018. (XII. 28.) AB határozathoz fűzött különvéleményt, Indokolás [73]–[93]; a 3128/2019. (VI. 5.) AB határozathoz fűzött különvéleményt, Indokolás [50]–[58]; a 3135/2019. (VI. 13.) AB végzéshez fűzött párhuzamos indokolást, Indokolás [23]–[27]}, hogy az Alaptörvény egészéből és a „Szabadság és felelősség” című rész I. cikkéből nem vezethető le az állam és az állami szervek alapjogi jogalanyisége. Az I. cikk (1) bekezdése az „EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen jogai” tiszteletben tartásáról szól, amelyek védelme az „állam elsőrendű kötelezettsége”. Az alapvető jogok az egyén szabadságának védelmére hivatottak az állami beavatkozással szemben. Rendeltetésük az, hogy korlátok közé szorítsák a közhatalmat. Mivel az állam szervei az alapjogi jogviszony kötelezetti oldalán állnak az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése értelmében, az államnak önmagával szemben nem keletkezhet alapjogi igénye. Jogosulti oldalon szükségszerűen csak az államtól elkülönült jogalanyok állhatnak (alapjogi jogalanyiség). Alanyi jogaik (és hatásköreik) az állami szerveknek is vannak, és miután az alapjogok tartalmuk és érvényesülésük tekintetében különböznek az alanyi jogoktól, nincs ellentmondás abban, hogy az államot és szerveit ettől függetlenül megilletik az anyagi és eljárási jogszabályokban biztosított jogosultságok.
- [47] Ezt fenntartva jelen ügyben azt gondolom, hogy állami szervként az OBH mind az anyagi, mind a processzuális alapjogok tekintetében ki van zárva az alapjogi jogosultak köréből. Nem képzelhető el olyan helyzet vagy eljárás, amelyben az alapjogi teszt lefolytatása során konkuráló alapjogként az OBH alapjogaira (például véle-

ménynyilvánítási szabadságára vagy a sajtószabadságra) lehetne hivatkozni, vagy amelyben az OBH egy lezárt eljárást követően indítványozóként az Alkotmánybíróság előtt alapjogot tudna érvényesíteni.

- [48] 2. Az ügy elbírálása során álláspontom szerint abból kell kiindulni, hogy ha az indítványozó alapvető jogát [az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében védett jóhírnevét] megsértették, akkor azt alapvetően a nyílt levél szerzője tette. Az OBH azzal az aktusával, magatartásával, intézkedésével járult hozzá a korlátozáshoz, hogy e közlést az intraneten elérhetővé tette egy zárt, de kétségtelenül nagyszámú személyösszeg számára (híresztelés).
- [49] Ha és amennyiben az eredeti közlés tartalmát tekintve alapjog-korlátozó volt, akkor az OBH mint állami szerv aktusa (közzététel) az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében írt teszt szerint ítélandó meg (mint minden esetben, amikor az állam valamely – jogalkalmazásban vagy jogalkotásban testet öltő – aktusa idéz elő alapjog-korlátozást). Azt kell tehát megvizsgálni, hogy valamely alapvető jog (ami az OBH alapvető joga nem lehet, hiszen állami szervként azzal nem rendelkezik, következésképpen az OBH véleménynyilvánítási szabadságára és/vagy a sajtószabadságra esetében nem lehet hivatkozni) vagy alkotmányos érték szükségessé és arányossá tette-e az OBH magatartását.
- [50] Következésképpen a bíróságok részéről nem az alapjogi teszt lefolytatása, hanem az volt helytelen, hogy az OBH oldalán – feleslegesen és hibásan – alapvető jogot azonosítottak és azt mérték össze az indítványozó alapvető jogának korlátozásával. Ugyanígy téves lenne azonban arra jutni, hogy ha az OBH nem alapjogi jogalany, akkor mindenképpen, automatikusan megállapítható az indítványozó alapvető jogának a sérelme.

Budapest, 2026. június 23.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András alkotmánybíró különvéleménye

- [51] A határozatot nem támogattam, mivel álláspontom szerint az indokolás három olyan, az ügy érdemét érintő, alapvető jelentőségű kérdés figyelembevételét mellőzi, amelyeknek megválaszolása szükséges lett volna a rendelkező rész szerinti megsemmisítés alátámasztására.
- [52] 1. Az alapügyben érintett közlés megítélését alapvetően befolyásolja a kommunikálásának közege, azaz a bíróságok központi intranetes honlapja (intranet) jogi természetének értékelése. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, valamint a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény több helyen tartalmaz utalást erre a felületre, illetve az azon kötelezően közzéteendő tartalomra. Az intranet célja, szerepe a bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015. (XI. 30.) OBH utasítás szerint úgy foglалható össze, hogy az „valamennyi bíróság belső információs rendszere, amely [...] kizárólag a bírósági szervezettel szolgálati jogviszonyban állók számára a bíróságok belső anyagaihoz való hozzáférés biztosításával, a belső kommunikáció elősegítésével a szervezet működésének a hatékonyságát növeli”.
- [53] Az intranet zárt jellege álláspontom szerint *ab ovo* nem zárja ki, hogy ott a közügyek egy sajátos típusának megvitatására kerülhessen sor. A határozatban szükséges lett volna annak figyelembevétele, hogy törvény által tételezett és részben kötött tartalmú tájékoztatási felületről van szó, amely egy hivatásrend egésze számára szolgál kommunikációs felületként, illetve amelyen a bíróságok belső működésével és a bírói jogállással mint garanciális kérdésekkel általánosságban összefüggő tájékoztatás is megjelenik.
- [54] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a nyilvános közlések megítélésénél elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni [13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [39]]. Jelen esetben a közlés egy valamennyi bíró és igazságügyi alkalmazott számára elérhető, a bíróságok működését érintő ügyek kommunikációjára szolgáló – tehát számszerűen is jelentős, adott esetben számos klasszikus sajtóterméknél vagy lineáris médiaszolgáltatásnál nagyobb tényleges eléréssel bíró – felületen az érintett közösség egészét tájékoztatta egy olyan ügyben, amely az adott személycsoport egy közösséggé tartozását megalapozza (azaz, a bíróságokon foglalkoztatottakat tájékoztatta a bírósági működést érintő kérdésben). Napjainkban, amikor a különböző nyilvános közlések egyre változatosabb formában jelennek meg, ennek a differenciált tesztnek az alapjogi érintettségű ügyekben való alkalmazása nem tűnik megkerülhetőnek.

- [55] 2. Szintén szükségesnek tartottam volna annak részletesebb vizsgálatát, hogy mi az OBH pontos szerepe az intraneten történő közzététel kapcsán. A többségi álláspont némileg ellentmondásos a tekintetben, hogy ha az OBH-ról megállapítást nyer, hogy nem sajtószerv, illetve sem általánosságban, sem az Alaptörvény IX. cikke vonatkozásában nem tekinthető alapjogi jogosultnak, milyen minőségében tartozna felelősséggel az általa szerkesztett holnapon közzétett tartalomért, illetve kellett volna a határozat IV/5. pontja (Indokolás [41]–[42]) szerint saját hatáskörben alapjogi tesztet végeznie.
- [56] 3. Végezetül pedig szükségesnek tartottam volna az alapjogi jogalanyiség kérdésének differenciáltabb megközelítését. Az Abtv. 27. § (2) bekezdésének 2023-ban történt módosítása óta elterjedőben van az a felfogás, amely az állami szervek alapjogi jogalanyiségét általános jelleggel tagadja, noha e rendelkezés mindössze egy adott típusú alkotmányjogi panaszos eljárásban zárja ki a közhatalmat gyakorló szervek indítványozói jogosultságát (vagyis nem azt mondja ki, hogy az állami szervek nem lehetnek az Alaptörvényben biztosított jogok alanyai, hanem azt, hogy ezt az eljárástípust nem vehetik igénybe jogaik védelme érdekében). Az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése sem ad alapot a jogi személyek alapjogait érintően a szűkítő értelmezésre. E rendelkezés ugyanis azt rögzíti, hogy „[a] törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak”. Amennyiben az állam szerveit (melyek egyértelműen törvény által létrehozott jogalanyok) az alkotmányozó e körből ki kívánta volna zárni generális jelleggel, akkor további szűkítő megfogalmazással élt volna. A többségi álláspont megítélésem szerint helyesen állapítja meg, hogy „ha egy állami szerv peres eljárásban félként vesz részt, akkor abban a peres eljárásban természetesen őt is meg fogja illetni a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog”, ugyanakkor nem értek egyet azzal, hogy az állami szervek általában ne lehetnének semmilyen alapjognak jogosultjai.
- [57] 4. Mindezen körülményekre tekintettel jelen ügyben olyan megközelítést tartottam volna szükségesnek, amely részletesebben vizsgálja a közlés kontextusát, a közlés megnyilvánulási formáját és az OBH szerepét a közzétételében. Ennek eredményeként – akár azzal a konklúzióval, hogy a bírósági döntés megsemmisítése indokolt – előremutató következtetésekkel segíthette volna az Alkotmánybíróság a jogalkalmazást a hasonló, több szempontból határesetnek minősülő ügyekben.

Budapest, 2026. június 23.

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/720/2026.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 1338/2026. (VII. 3.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó, dr. Schanda Balázs, dr. Szabó Marcel és dr. Varga Réka* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 184/A. § (2) bekezdésének második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 184/A. § (2) bekezdésének harmadik mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

3. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 67.Pkf.630.358/2023/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

I.

- [1] 1. A jogi személy indítványozó jogi képviselői (Ormai, Papp, Czike és Társai CMS Cameron McKenna Nabarro Olswang LLP Ügyvédi Iroda; Okányi Ügyvédi Iroda; Bibók Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Okányi Zsolt) útján előterjesztett alkotmányjogi panaszában az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 184/A. § (2) bekezdés második és harmadik mondata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, továbbá egyedi alkalmazási tilalom megállapítását kérte. Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján kérte továbbá – a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 0105-9.Vh.723/2022/7. számú végzésére is kiterjedően – a Fővárosi Törvényszék 67.Pkf.630.358/2023/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy és a kapcsolódó bírósági eljárások lényege a következőképpen foglalható össze.
- [3] 2.1. A légi személyszállítási tevékenységet végző indítványozó, aki az alapul fekvő végrehajtási eljárás kötelezettje, weboldalán 2019. március 14-én bejelentette, hogy márkanevet vált, és [...] (a továbbiakban: vitatott megjelölés) néven folytatja tevékenységét. Az ugyancsak légi személyszállítási tevékenységet folytató gazdasági társaság (a továbbiakban: végrehajtást kérő) 2019. december 20-án előterjesztett ideiglenes intézkedés iránti kérelme alapján a Fővárosi Törvényszék a 2020. június 5-én kelt, 3.Pk.23.433/2019/19. számú, előzetesen végrehajtható végzésével eltiltotta az indítványozót (i) a vitatott megjelölés légitársasági szolgáltatások nyújtása, felajánlása és (ii) reklámozása körében történő magyarországi használatától, (iii) az ilyen szolgáltatásokkal kapcsolatos kereskedelmi névként való magyarországi használatától. (iv) Kötelezte továbbá a vitatott megjelölést tartalmazó domain név légitársasági szolgáltatások körében történő magyarországi használatának azonnali abbahagyására, és (v) eltiltotta e magatartástól.
- [4] Az indítványozó fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Fővárosi Ítéletábrla a 2020. augusztus 10-én kelt, 8.Pkf.25.631/2020/3. számú végzésével az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [5] A végrehajtást kérő 2020. június 24-én – a vitatott megjelölés indítványozó általi megsértésének megállapítására irányuló – keresetet nyújtott be a Fővárosi Törvényszékre. A Fővárosi Törvényszék a 3.P.21.796/2020. számú indult pert a 2021. február 10. napján tartott perfelvételi tárgyaláson felfüggesztette. A felfüggesztés indoka az volt, hogy az indítványozó 2021. január 8. napján a védjegyjogtalom használat hiánya miatti megszűnés

megállapítása iránti eljárást kezdeményezett a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalánál (a továbbiakban: SZTNH). Az SZTNH 2023. június 20. napján és 2023. június 23. napján hozott határozataival szemben a felek jogorvoslattal éltek. (A védjegybitorlás tárgyában indult per és a védjegyoltalom érvényességét vitássá tevő eljárások az indítvány benyújtásakor még nem zárultak le.)

- [6] 2.2. A végrehajtást kérő 2021. július 29-én ideiglenes intézkedés végrehajtásának közvetlen elrendelése iránt terjesztett elő kérelmet. Ennek alapján a Fővárosi Törvényszék a 2021. szeptember 6-án kelt, 0100-3.Vh.400.372/2021/3. számú végzésével (a továbbiakban: végrehajtást elrendelő végzés) elrendelte a végrehajtást. Az önkéntes teljesítésre nyitva álló határidőt három napban határozta meg, nemteljesítés esetére a pénzbírság napi összegét a Vht. 184/A. § (2) bekezdése alapján 50 000 forintban állapította meg azzal, hogy a pénzbírság napi összege a teljesítési határidő lejártát követő harmincadik napon és azt követően minden hónapban az előző tárgydőszak szerinti összeg kétszeresére emelkedik.
- [7] A végrehajtás elrendelése nyomán további végrehajtási eljárások indultak. Ezek között voltak a végrehajtás foganatosításával összefüggésben indult egyéb végrehajtási eljárások, valamint az indítványozó által kezdeményezett végrehajtás megszüntetési per.
- [8] 2.3. A Fővárosi Törvényszék 0100-3.Vh.400.372/2021/3. számú végrehajtást elrendelő végzése alapján a végrehajtó a [...] végrehajtási ügyszámon kezdte meg a foganatosítást. A végrehajtó intézkedései alapján újabb bírósági eljárások, illetve következményes bírósági döntésekre került sor.
- [9] A végrehajtó 2021. december 6-án megkísérelte ellenőrizni a kötelezett teljesítését, azonban a repülőtér speciális mozgási szabályai miatt az ellenőrzés meghiúsult, így ez alkalommal a végrehajtást elrendelő végzés kézbesítésére még nem került sor.
- [10] 2.3.1. A végrehajtó a 2022. január 14-én tartott helyszíni ellenőrzés során kézbesítette az indítványozónak a végrehajtást elrendelő végzést. A végrehajtó a helyszíni ellenőrzés során az ideiglenes intézkedésben foglaltak megszegését nem tapasztalta (a vitatott megjelölés a személyzet ruházatán, a terminálban és a repülőgépen is eltakarásra került, a [...] *domain* név sem volt elérhető). A végrehajtást kérő képviselője – aki belépési engedély hiányában nem tudott jelen lenni a repülőtér elzárt területén történő végrehajtói eljárás során – vitatta a teljesítést. A végrehajtó – végrehajtási kifogásként – betervezte az ügyet a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bírósághoz a végrehajtás módjának meghatározása érdekében.
- [11] A Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság ezt a végrehajtási kifogást és a felek egyéb kérelmeit a 0105-9.Vh.1288/2021/19. számú végzésében bírálta el. Ebben a végrehajtás módjának meghatározása tekintetében és a kötelezettnek a végrehajtás megszüntetése vonatkozásában előterjesztett beadványa tárgyában a döntéshozatalt mellőzte. Felhívta ugyanakkor a végrehajtót, hogy saját eljárásában hívja fel a végrehajtást kérőt a Vht. 41. §-a szerinti nyilatkozattételre. A végrehajtást kérő fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Törvényszék a 67.Pkf.632.189/2022/3. számú végzésével a fellebbezett rendelkezéseket megváltoztatta: a kötelezett végrehajtás megszüntetése iránti kérelmét elutasította. A végrehajtást kérő végrehajtási kifogásának helyt adott: a helyszíni ellenőrzés megismétlésére kötelezte a végrehajtót. A Fővárosi Törvényszék szerint erre azért volt szükség, mert a második helyszíni ellenőrzés során a végrehajtónak kellett volna gondoskodnia a részvételi szándékát kifejező végrehajtást kérő számára a repülőtér termináljába való belépéshez szükséges belépési engedély igényléséről. A Fővárosi Törvényszék végzése indokolásában rámutatott, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a végrehajtás módjának meghatározása iránti kérelmet érdemben kell elbírálnia. Ennek körében be kell szereznie a végrehajtó ismételt helyszíni eljárási cselekményének jegyzőkönyvét és az abban foglaltak, valamint a végrehajtást kérő által csatolt bizonyítékok együttes értékelésével kell állást foglalnia abban, hogy alapos-e a végrehajtást kérő hivatkozása arra, hogy a kötelezett nem teljesítette a határozatban foglaltakat és ahhoz kapcsolódóan a végrehajtás további módjának meghatározása indokolt-e.
- [12] Az eljáró végrehajtó a Fővárosi Törvényszék végzésére tekintettel 2022. augusztus 18. napján kelt előterjesztésében arról tájékoztatta az elsőfokú bíróságot, hogy a megismételt helyszíni eljárás időpontját 2022. augusztus 26. napjára tűzte ki.
- [13] 2.3.2. A végrehajtó – a másodfokú bíróság végzésére tekintettel – 2022. augusztus 26-án újabb helyszíni eljárást foganatosított, amelyről azonban az indítványozót nem értesítette, aki így azon nem is vett részt. A végrehajtási cselekményről készült jegyzőkönyv tanúsága szerint két járat személyzetének egyenruháján (zakókon, ingeken és blúzokon) megtalálható volt a vitatott megjelölés, amelyet jelvényvel és névtáblákkal igyekeztek eltakarni, azonban a nyakba akasztható kártyákon, illetve az ún. *crew card*-okon a felirat nem volt elfedve. A jegyző-

könyvben rögzítésre került, hogy a vitatott megjelölést is tartalmazó domain név Magyarországról nem elérhető.

- [14] Ezen végrehajtási cselekményhez kapcsolódóan további két végrehajtási eljárás indult: az egyik az indítványozó által kezdeményezett végrehajtási kifogással kapcsolatos eljárás, a másik a végrehajtási cselekmény jegyzőkönyve alapján indult bírságkiszabási eljárás.
- [15] 2.3.2.1. Az indítványozó a 2022. augusztus 26-án tartott végrehajtói cselekménnyel – helyszíni ellenőrzéssel – szemben végrehajtási kifogást terjesztett elő, arra hivatkozva, hogy a végrehajtó megsértette a feltétel nélküli tájékoztatási kötelezettségét, a kötelezett eljárási cselekményen való részvételi jogát és a tisztességes eljárás alapelvét azzal, hogy előzetesen nem értesítette sem az indítványozót, sem jogi képviselőjét a helyszíni ellenőrzés időpontjáról. A végrehajtást fogantatosító bíróság a 0105-9.Vh.723/2022/23. számú végzésében a kifogást elutasította, a végrehajtó intézkedését hatályában fenntartotta, mert álláspontja szerint a kötelezett értesítését a Vht. nem zárja ki, de nem is teszi kötelezővé. Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék a 67.Pkf.630.359/2023/3. számú végzésében az elsőfokú döntést helybenhagyta. A végrehajtási kifogást elutasító végzéssel szemben az indítványozó felülvizsgálati eljárást kezdeményezett, amelyet a Kúria 2023. július 4-én kelt, Pfv.II.20.546/2023/5. számú végzésével visszautasított. A végrehajtási kifogást elutasító határozatokkal szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság 2024. március 26-án, a 3149/2024. (V. 3.) AB végzésével visszautasította.
- [16] 2.3.2.2. A végrehajtó által beterjesztett jegyzőkönyv és fényképfelvételek alapján a végrehajtást fogantatosító Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság a 2022. szeptember 5-én kelt, 0105-9.Vh.723/2022/7. számú végzésében napi 50 000 forint alapulvételeivel 50 450 000 forint összegű pénzbírság megfizetésére kötelezte az indítványozót. Az ideiglenes intézkedésben előírt kötelezettség teljesítésének hiányát az önkéntes teljesítésre nyitva álló határidő lejártától – 2022. január 17. – a döntéshozatal napjáig eltelt 229 nap vonatkozásában állapította meg.
- [17] Az elsőfokú döntéssel szemben mindkét fél fellebbezett. Az indítványozó – egyebek mellett – kifogásolta, hogy az egy alkalommal történt jogsértés ellenére a bíróság a teljes időszakra vonatkozóan állapította meg a kötelezettség teljesítésének elmulasztását.
- [18] A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 2023. február 16-án kelt, 67.Pkf.630.358/2023/3. számú végzésével a bírság összegét 322 400 000 forintra felemelte. Megállapította, hogy a végrehajtást elrendelő bíróság a Vht. 184/A. § (2) bekezdésének második mondatában írtak szerint úgy határozta meg a pénzbírságot, hogy annak napi összege a teljesítési határidő lejártát követő harmincadik napon és azt követően minden hónapban az előző tárgyidőszak szerinti összeg kétszeresére emelkedik. Ehhez képest az elsőfokú bíróság helytelenül, nem eszerint határozta meg a bírság összegét. A másodfokú bíróság egyebekben az elsőfokú döntést helybenhagyta. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a 2023. július 4-i keltezésű, Pfv.II.20.547/2023/4. számú végzésében visszautasította az indítványozó felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmét.
- [19] A Fővárosi Törvényszék 67.Pkf.630.358/2023/3. számú – a végrehajtási bírságot kiszabó – végzésével, illetve a Vht. 184/A. § (2) bekezdésével szemben az indítványozó már 2023. május 26-án előterjesztette alkotmányjogi panaszát. Mivel az indítványozó a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is benyújtott, aminek elbírálása a Kúria előtt folyamatban volt, a felülvizsgálati eljárásra tekintettel a jogerős döntéssel szemben előterjesztett alkotmányjogi panasz a törvényben foglalt feltételeknek nem felt meg. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Abtv. 55. § (5) bekezdése és az Ügyrend 32. § (3) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a IV/1275/2023. számú ügyben 2023. július 4-én visszautasította.
- [20] 2.4. Miközben a végrehajtás fogantatosítása és az azzal kapcsolatos eljárások (kifogások, bírságkiszabás) folyamatban voltak, az indítványozó 2022. június 14-én az ideiglenes intézkedés végrehajtásának megszüntetése iránt pert indított. Keresetlevelében kérte az ideiglenes intézkedés végrehajtásának felfüggesztését is. A felfüggesztés iránti kérelmet a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2022. augusztus 2-án kelt, 27.G.301.233/2022/7. számú végzésével elutasította. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Törvényszék a 2022. november 9-i keltezésű 117.Pkf.634.754/2022/3. végzésével ezt megváltoztatta és a [...] szám alatt folyó végrehajtást a végrehajtás megszüntetése iránti per jogerős befejezéséig felfüggesztette. (Ezt megelőzően azonban, 2022. szeptember 5-én, a [...] számon folyamatban lévő végrehajtási eljárásban – a végrehajtó fogantatosítási jegyzőkönyve alapján – a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság már a pénzbírság megfizetésére kötelezte az indítványozót.)

- [21] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a végrehajtás megszüntetése iránti perben az indítványozó keresetét a 2023. július 11-én kelt, 27.G.301.957/2022/47. számú ítéletével elutasította. A döntés mindemellett rögzítette, hogy „a bíróság kizárólag azon felvétel kapcsán találta megállapíthatónak, hogy a felperes megszegte az ideiglenes intézkedésben foglalt kötelezettségét, mely felvételen a légiutaskísérő a repülőgép nyitott ajtajában [...] feliratú kabátban látható és a repülőgép egyértelműen és beazonosítható módon Magyarországon tartózkodik”. A végzés ellen mindkét fél fellebbezést terjesztett elő. (Az indítvány előterjesztésekor a másodfokú eljárás még folyamatban volt.)
- [22] 3. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a és 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [23] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állítva kérte a Fővárosi Törvényszék 67.Pkf.630.358/2023/3. számú végzésének megsemmisítését az elsőfokú végzésre is kiterjedő hatállyal. Érvéle szerint a támadott bírói döntések jogi indokolása a *contra legem* és *contra constitutionem* jogértelmezés és jogalkalmazás tilalmába ütközik. Állította, hogy az „Indítványozóval szembeni pénzbírság kiszabására valójában amögött álló jogerős bírósági döntés hiányában került sor. A jogerős bírósági döntés hiányában, de annak állítólagos megsértésére alapított pénzbírság a bírói önkény megjelenése és Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés a tisztességes eljárásból való jogának sérelme a *contra legem* és *contra constitutionem* jogértelmezés és jogalkalmazás legnyilvánvalóbb példája.”
- [24] Az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatát idézve, valamint a támadott és az ideiglenes intézkedést elrendelő bírói döntéseket részletezve állította, hogy szerinte a támadott bírói döntések „többszörösen jogsértő jogértelmezés és jogalkalmazást tartalmaznak, olyan módon hogy az az Alkotmánybíróság 20/2017. (VII. 18.) AB határozatában foglalt alaptörvény-ellenesség mércéjét és elérte az önkényes jogalkalmazás tilalmának sérelmét, azaz a vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely ebben az esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljárásból való jog sérelmét okozta.”
- [25] A pénzbírság összegének megállapítása kapcsán azzal érvelt, hogy egy adott magatartástól való tartózkodás – szemben egy aktív, tevőleges magatartással – igazolása nem várható el a kötelezettől, így csak olyan napokra vonatkozóan lett volna lehetőség a bírság kiszabására, amelyeken igazolt a szabályszegése. Ezzel ellentétes jogértelmezés azt eredményezné, hogy az ideiglenes intézkedésnek akár évekig tartó megfelelést követően, egyetlen napon történő szabályszegés alapján „a végrehajtást foganatosító bíróság a teljesítési határidő és az egyszeri kihágás közötti teljes időszakra” – a támadott norma szerinti számítás alapján – olyan összegű pénzbírságot szabhat ki a kötelezettel szemben, amely azonnali fizetéképtelenségét idézné elő. Az indítványozó érvelése szerint a „törvényhozói akarat nyilvánvalóan nem irányulhatott egy ilyen igazságtalan és logikátlan bírságolási rendszer kialakítására.”
- [26] Az indítványozó utalt a 2022. augusztus 26-án tartott végrehajtói cselekmény jogszerűtlenségére, valamint arra a szerinte téves bírói ténymegállapításra is, amely szerint az indítványozó online felületen (mobilapplikáción és a honlapon keresztül) repülőjegyeket értékesít. Az online értékesítési platformot állítása szerint nem az indítványozó, hanem egy másik gazdasági társaság üzemelteti, az azokon megjelenő tartalmakra nincs ráhatása. A támadott jogerős végzés – álláspontja szerint – jogellenesen állapította meg továbbá, hogy a vitatott megjelölés egyenruhákon történő eltakarása nem felel meg az ideiglenes intézkedésben foglaltaknak, s emiatt megsértette a Vht. 184/A. § (6) bekezdését és a Vht. 9. §-a útján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdését, valamint a Vht. 9. §-a, a Pp. 386. § (1) bekezdése és a 349. § (1) bekezdése útján alkalmazandó 346. § (5) bekezdését, mivel elmulasztotta értékelni, hogy az ideiglenes intézkedés kizárólag a teljességében olvasható szövejdgyre terjed ki.
- [27] 3.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Vht. 184/A. § (2) bekezdés második és harmadik mondatának alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének, a XII. cikk (1) bekezdésének, valamint a XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseinek megsértésére hivatkozva állította. Érvéle szerint alapvető alkotmányos jelentőségű kérdésként merül fel a támadott norma kapcsán, hogy a hivatkozott alaptörvényi rendelkezésekkel összhangban áll-e az ideiglenes intézkedésben előírt tartózkodási kötelezettség teljesítésének elmaradása okán kiszabott mértékű pénzbírság.
- [28] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése általánosságban azért sérül, mert a kiszabásra kerülő bírság összege kizárólag a teljesítési határidő óta eltelt időszak tartamán alapul. Az indítványozó sérelmezte, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés nem teszi lehetővé, hogy a végrehajtás foganatosítása során a bíróság mérlegelje a teljesítés megfelelését, minőségét, a felróhatóságot, a kötelezettség teljesítésének cse-

kély vagy súlyos megsértése is ugyanazon, a szabályozás szerint igen gyorsan, szinte beláthatatlan mértékűre növekvő bírsággal szankcionált. A bírságot attól függetlenül is ki kell szabni, ha a teljesítés elmulasztására vonatkozóan a teljes időszak tekintetében a bíróságnak nem áll rendelkezésére bizonyíték. A támadott bírói döntésben megjelenő jogértelmezés szerint a bírság kiszabandó olyan esetben is, amikor a kötelezés valamely magatartástól való tartózkodást ír elő.

- [29] Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott rendelkezés alapján kiszabható pénzbírság mértéke nem áll arányban a jogerős bírósági ítéletek kikényszeríthetőségének alkotmányos érdekével, és nem is szükséges annak biztosításához, mivel a támadott jogszabályi rendelkezés kizárólag a bírósági határozatok végrehajtásának egy szűk körére vonatkozik. A jogalkotó más bírósági határozatok végrehajtásának kikényszerítése kapcsán arányosnak és elégségesnek ítélte a többször kiszabható, de nem exponenciálisan és automatikusan növekvő bírság kiszabhatóságát a Vht. 174. § c) pontja alapján.
- [30] Az alkotmányjogi panasz érvelése szerint a bírság exponenciálisan növekvő összege ellehetetleníti a kötelezettet, és megakadályozza, hogy a bírósági eljárásban az ügy érdemi eldöntéséig részt vehessen. Kiszabására egy szeri helyszíni ellenőrzés alapján, a teljesítés elmaradására vonatkozó teljes körű (teljes időszakra vonatkozó) bizonyítás nélkül is sor kerülhet, és annak összege (a napi és a teljes összeg is) a teljesítési határidőtől távolodva önkényesen a helyszíni ellenőrzés és az eljáró bíróság határozata meghozatalának időpontjától függ.
- [31] A tisztességes eljáráshoz való jog részét képező bírósághoz fordulás jogának sérelmét az alkotmányjogi panasz azzal kapcsolatban állítja, hogy a támadott rendelkezés alapján kiszabható „exponenciálisan növekvő pénzbírság azzal fenyeget, hogy az alperes/kötelezett az adott esetben több évre elnyúló elsőfokú eljárás végét meg se éri, hiszen a bírság – kizárólag a nem teljesítés megállapításának időpontjától függően – annak exponenciálisan növekvő jellege miatt gyakorlatilag bármely gazdasági szereplő működését kizárhatja.”
- [32] Az indítványozó szerint a pénzbírság összege és megállapításának módja sérti az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében rögzített vállalkozáshoz való jogot. Érvelése a következő volt: „Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdés szerinti vállalkozáshoz való joggal nem áll összhangban a Vht. 184/A. § (2) bekezdésének alkotmányjogi panasszal érintett szövegrésze, mert a pénzbírság összege és megállapításának módja a vállalkozási tevékenység tervezhetőségét és folytatását veszélyezteti.”
- [33] Az alkotmányjogi panasz a tulajdonhoz való jog [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] állított sérelme körében a következőképpen érvelt: „Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése szerinti vállalkozáshoz való joggal nem áll összhangban a Vht. 184/A. § (2) bekezdésének alkotmányjogi panasszal érintett szövegrésze, mert a pénzbírság összege közvetlenül veszélyezteti a szankcionált jogalany teljes tulajdonát, annak teherbíró képességére, a bírósági határozat teljesítése érdekében tett intézkedéseitől függetlenül. Az állam által megállapított pénzbírság így alkalmas a jogalany *de facto* kisajátítására, amelyre az Alaptörvénnyel összhangban kizárólag a XIII. cikk (1) bekezdése szerinti feltételekkel kerülhet sor.”
- [34] 4. Az igazságügyi miniszter az Abtv. 57. § (1b) bekezdésében foglaltak alapján tájékoztatta az Alkotmánybíróságot a támadott jogszabályi rendelkezéssel kapcsolatos álláspontjáról. Ebben összefoglalta a Vht. 184/A. §-a beiktatásának előzményeit, annak a szellemi tulajdonjogokról szóló 2004/48/EK irányelvre visszavezethető eredetét, a törvényi rendelkezés célját, ennek az egyéb végrehajtási szabályokkal való összefüggéseit. Álláspontja szerint: „[...] a törvényi rendelkezések egyértelmű célja a jogsértések minél hatékonyabb megakadályozása. A kifogásolt törvényi rendelkezés alkalmazásával összefüggésben fontos szempontként értékelendő annak kiszámíthatósága, előre láthatósága: a kötelezettek számára ugyanis egyértelmű, hogy milyen szankcióval kell számolniuk abban az esetben, ha jogellenes magatartást tanúsítanak, annak következményei tervezhetők.”

II.

- [35] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„XII. cikk (1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez, valamint a készpénzzel történő fizetéshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

[36] 2. A Vht. indítvánnyal érintett rendelkezése:

„184/A. § (2) A pénzbírság napi összege tízezer forinttól kétszázezer forintig terjedhet. A pénzbírság napi összege a teljesítési határidő lejártát követő harmincadik napon és azt követően minden hónapban az előző tárgyi időszak szerinti összeg kétszeresére emelkedik. A kötelezett a pénzbírságot a teljesítési határidő lejártától a meghatározott cselekmény teljesítésének igazolásáig, illetve a meghatározott cselekmény kikényszerítéséig eltelt időszakra köteles megfizetni. A pénzbírságra megfelelően alkalmazni kell a 175. § rendelkezéseit azzal, hogy a kötelezettel szemben kiszabott pénzbírságról szóló értesítést a bíróság megküldi a végrehajtónak; a végrehajtás befejezését megelőzően a végrehajtóhoz érkezett értesítés alapján a pénzbírság behajtását a végrehajtó az alapügyben foganatosítja, annak során a végrehajtót előleg nem illeti meg, a végrehajtás költségét pedig a pénzbírság megfizetésére kötelezett viseli.”

III.

[37] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendben meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. Ennek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi feltételeknek.

[38] 1. Az indítványozó meghatalmazással eljáró jogi képviselője az Abtv. 26. § (1) bekezdése és az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be.

[39] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtására jogosult, mivel az alapügyben kötelezett volt, ami érintettségét megalapozza. Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségét kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.

[40] 2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal kizárólag az ügy érdemében hozott, vagy a bírósági eljárást befejező egyéb bírói döntések alkotmányossági vizsgálata kérhető.

[41] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a végrehajtási eljárás foganatosítása során a végrehajtás módjának (Vht. 174. §) meghatározása körében hozott végzés nem minősül sem az ügy érdemében hozott döntésnek, sem az eljárást befejező egyéb döntésnek, e döntéssel szemben a jogalkotó nem kívánta megnyitni az alkotmányjogi panasz lehetőségét {lásd például: 3254/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [3]–[4]; 3223/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [15]}. Hasonlóan nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott befogadhatósági feltételnek a nemperes eljárásban pénzbírságot kiszabó végzések ellen benyújtott panasz {lásd például: 3526/2023. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [9]}.

[42] Mindezek alapján a támadott bírói döntés nem tartozik az Abtv. 27. § (1) bekezdésének tárgyi hatálya alá, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt e vonatkozásban az Abtv. 64. § d) pontja alapján – az Ügyrend 64. § (2) bekezdésében foglaltak szerint – visszautasította.

[43] 3. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság feltételeit a továbbiakban az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított panaszzelem vonatkozásában vizsgálta.

[44] 3.1. Az Alkotmánybíróság korábban már rámutatott, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasz elbírálásának – az Abtv. 27. §-ára alapított panasszal ellentétben – nem feltétele, hogy az ügy érdemében hozott vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntésre vonatkozzon {lásd hasonlóan: 3057/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [21]; 3306/2021. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [24]}. Feltétele viszont, hogy a támadott jogszabályt a bíróság alkalmazza az előtte folytatott eljárásban.

[45] A Vht. 184/A. § (1) bekezdése értelmében „[h]a a meghatározott cselekmény végrehajtása [...] védjegybitorlás, [...] megsértése miatt indított perben hozott határozat végrehajtására irányul, a végrehajtási lap kiállítására jogosult bíróság – a végrehajtási lap kiállítása helyett – a végrehajtást közvetlenül elrendelő határozatot hoz, amelyben a kötelezettet azonnali teljesítésre hívja fel és egyidejűleg megállapítja a késedelem esetén fizetendő pénzbírság napi összegét.”

- [46] Kérdéses lehet, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelése során, azaz a per megindítása előtt hozott döntés tekinthető-e perben hozott határozatnak, s így alkalmazható-e a Vht. 184/A. § (2) bekezdése. Tekintettel azonban arra, hogy az előzőekben írtak szerint a támadott bírói döntés nem tartozik az Abtv. 27. § (1) bekezdésének tárgyi hatálya alá, e kérdést az Alkotmánybíróság nem vizsgálta. Kétségtelen, hogy a Fővárosi Törvényszék döntését a támadott jogszabályi rendelkezésre alapította, ezért megállapítható, hogy azon törvényi feltétel, miszerint az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti eljárásban csak a bíróság által alkalmazott jogszabály vizsgálható, teljesül [lásd hasonlóan: 3330/2022. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [20]].
- [47] 3.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja szerint alkotmányjogi panasz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának megsértése esetén nyújtható be.
- [48] Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése, a XIII. cikk (1) és (2) bekezdései, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaznak, így az indítvány e körben is teljesíti a törvényi feltételt.
- [49] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában egyes alapjogok a természetüknél fogva csak természetes személyeket, míg más alapjogok a jogi személyeket is megilletik. Az indítványozó által hivatkozott vállalkozáshoz való jog, tulajdonhoz való jog és tisztességes bírósági eljáráshoz való jog olyan Alaptörvényben biztosított jognak minősül, amely természeténél fogva nemcsak az emberre vonatkozik [lásd például: 33/2021. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [18]; 3493/2023. (XII. 1.) AB végzés, Indokolás [41]; 10/2024. (V. 10.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [50] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított indítványelem vonatkozásában megfelel a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, illetve a kifogásolt jogszabályi rendelkezést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését, és kifejezetten kéri a megsemmisítést.
- [51] 3.3. Az indítvány az Alaptörvény XII. és XIII. cikke tekintetében az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított indítványelem vonatkozásában a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit nem teljesíti.
- [52] A határozott kérelem követelménye az Alkotmánybíróság gyakorlatában magában foglalja, hogy az indítványozónak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya [lásd pl.: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]] az ügy érdemi elbírálásának akadálya” [lásd például: 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]]. Visszautasításra ad okot az is, ha az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Az alkotmányossági összefüggéseket tehát be kell mutatnia az indítványozónak [lásd például: 3077/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [17]; 3022/2025. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [18]–[19]].
- [53] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszában táblázatokon, illetve grafikonon ábrázolta, hogy a Vht. támadott 184/A. § (2) bekezdése alapján megállapított pénzbírság napi összege újabb és újabb kiszabás esetén, hosszabb távon hogyan növekedhetne exponenciálisan. Az alkotmányjogi panasz mindazonáltal nem tartalmaz részletes indokolást arról, hogy a Vht. támadott 184/A. § (2) bekezdése miért okozza az Alaptörvény indítványban megjelölt XII. és XIII. cikke sérelmét. Megállapítható ezért, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdésére hivatkozással az Alaptörvény XII. és XIII. cikke sérelmére előterjesztett indítvány nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti feltételeknek [lásd hasonlóan: 3331/2023. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [38]]. Ezen indítványelem kapcsán tehát azt kellett megállapítani, hogy az indítványozó lényegében csak az alaptörvényi rendelkezéseket idézte fel, de hivatkozását nem indokolta meg, nem hivatkozott releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességre, amelyet az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálat tárgyává tehetett volna. Az indítvány e vonatkozásban így nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjának.
- [54] 4. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [pl. 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]; 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

- [55] Az Alkotmánybíróság az indítvány Vht. 184/A. § (2) bekezdés harmadik mondatát kifogásoló részével összefüggésben megállapította: annak megítélése, hogy a kötelezett mikortól és mennyiben tesz (vagy nem tesz) eleget a végrehajtható határozatban írtaknak, a bíróság hatáskörébe tartozó tényállás-megállapítási, bizonyítási, azaz törvényességi és nem alkotmányossági kérdés. Erre figyelemmel ezen indítványelem érdemi elbírálásra nem alkalmas [lásd hasonlóan: 3231/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [15]].
- [56] Az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételt vizsgálva alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vetődik fel annak megítélése, hogy sérti-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által biztosított tisztességes eljárásból való jogot a Vht. 184/A. § (2) bekezdésének második mondata azáltal, hogy nem teszi lehetővé a végrehajtott foganatosító bíróság részére a bírság megállapítása során a konkrét ügy és jogsértés körülményeinek értékelését, ebből következően a jogsértéssel arányos bírság kiszabását.
- [57] E kérdés vizsgálata érdemi alkotmánybíróági eljárást igényelt, ezért az Alkotmánybíróság tanácsa a 2024. május 14-én tartott ülésén az alkotmányjogi panaszt befogadta. Az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálat eredménye alapján válaszolhatja meg a támadott jogszabályhely alaptörvény-ellenessége kapcsán felmerült kételyeket.

IV.

- [58] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [59] Az Alkotmánybíróság elsőként a jogszabályi környezetet tekintette át, majd az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezéseket és az ezzel összefüggő releváns alkotmánybíróági gyakorlatot. Végül az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint vizsgálta, hogy történt-e alapjog korlátozás, amennyiben igen, annak mi volt a célja, és a korlátozás szükséges és arányos volt-e, valamint, hogy a korlátozás az érintett alapjog lényeges tartalmának a tiszteletben tartásával történt-e.
- [60] 1. A jogszabályi környezet áttekintése során az ideiglenes intézkedés, a végrehajtás és azon belül a pénzbírság kiszabhatóságának, valamint a szellemi tulajdonjogok megsértése miatt indított perben hozott határozat végrehajtásának szabályai bírnak jelentőséggel.
- [61] 1.1. Az ideiglenes intézkedésről – amely jelen ügyben a végrehajtási eljárás alapjául szolgált – a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) rendelkezik. Az ideiglenes intézkedést a bíróság kérelemre rendelheti el. A Pp. 103. § (1) bekezdése szerint ennek esetei a következők: „a) a fennálló állapot megváltozásának megakadályozása érdekében, ha az eredeti állapot utóbb helyreállíthatatlan lenne, b) a kérelmező későbbi joggyakorlása megghiúsulásának megakadályozása érdekében, c) a kérelmezőt közvetlenül fenyegető hátrány bekövetkezésének elhárítása érdekében, vagy d) egyéb, különös méltánylást érdemlő okból.” A (2) bekezdés szerint „[a]z ideiglenes intézkedés olyan magatartásra kötelezést tartalmazhat, amely magatartás követelésére a kérelmező jogosult lenne a perben érvényesített jog alapján.” A Pp. 104. § (2) bekezdése szerint „[a]z ideiglenes intézkedés iránti kérelem elbírálása során a bíróságnak mérlegelnie kell, hogy az intézkedés elrendelése – figyelemmel az esetleges biztosítékra is nem okoz-e súlyosabb hátrányt a kérelmező ellenfelének, mint annak elmaradása a kérelmezőnek.” A (3) bekezdés szerint „[a] bíróság lehetővé teszi, hogy az ellenfél a kérelemre nyilatkozzon. A kérelem tárgyában a bíróság a feleket az általa legalkalmasabbnak tartott módon nyilatkoztatja meg.” A Pp. 105. § (1) bekezdése szerint az ideiglenes intézkedésről a bíróság végzésben határoz, amely ellen fellebbezésnek van helye. A bíróság kérelemre a végzést maga is megváltoztathatja.
- [62] A Pp. lehetővé teszi az ideiglenes intézkedést a perindítást megelőzően is (Pp. 108.–109. §), de ennek hatálya attól is függő, hogy a per megindítására a megszabott határidőn belül sor kerül-e a kérelmező részéről. Egyebekben erre az ideiglenes intézkedésre is lényegében az általános szabályok vonatkoznak.
- [63] 1.2. A végrehajtásnak különféle szakaszai vannak. A végrehajtást – főszabály szerint - a bíróság kérelemre rendelheti el. A végrehajtó ez alapján kezdheti meg a végrehajtás foganatosítását. A Vht. a végrehajtás foganatosításának közös szabályai cím alatt határozza meg a végrehajtó eljárásának általános szabályait. A bíróság az általános szabályok szerint is jogosult rendbíróságot kiszabni a kötelezettel szemben, „ha a végrehajtásból eredő, jogszabályban foglalt kötelezettségének nem tesz eleget, vagy a végrehajtást végző hatóság intézkedésének eredményességét akadályozó magatartást tanúsít” [Vht. 45. § (1) bekezdés]. A törvény itt a kiszabható rendbíróság legmagasabb összegét 500 000 Ft-ban határozza meg. Ezzel a végzéssel szemben fellebbezésnek van helye. Az adós a fellebbezés előterjesztésével együtt igazolhatja, hogy a kötelezettségének eleget tett, s ekkor „a bíróság a rendbíróságot kiszabó végzést saját hatáskörében hatályon kívül helyezheti” [Vht. 45/A. § (4) bekezdés]. A jogszabályok nem zárják ki a bírság ismételt kiszabását.

- [64] A Vht. negyedik része tartalmazza a jogorvoslatokkal kapcsolatos általános szabályokat. Ide tartoznak a végrehajtás elrendelésével kapcsolatos jogorvoslatok és a végrehajtás foganatosításával kapcsolatos jogorvoslatok (végrehajtási kifogás).
- [65] 1.3. A Vht. 184/A. §-a a Vht.-nak a különleges eljárásokról szóló harmadik részében, a meghatározott cselekmény végrehajtása című IX. fejezetbe került beiktatásra. A Vht.-nak a meghatározott cselekmények végrehajtására vonatkozó közös szabályai [Vht. 174. § c) pont] szerint, a pénzbírság megállapítása és kiszabása a végrehajtás foganatosításához kapcsolódóan történhet meg. A Vht. 173. §-a szerint a végrehajtó a helyszínen ellenőrzi a végrehajtás foganatosítását és a teljesítés elmaradása esetén erről értesíti a végrehajtást foganatosító bíróságot. A Vht. itt nem utal vissza a 45/A. §-ára, de annak rendelkezései megfelelően alkalmazandók a különleges eljárásban is. Itt sem kizárt a bírság ismételt kiszabása. Amennyiben nem egyszeri cselekmény végrehajtásáról van szó, hanem egy folyamatosan teljesítendő cselekményről, vagy attól való tartózkodásról, akkor – a dolog természetéből következően – sor kerülhet bírság ismételt kiszabására.
- [66] A Vht. 184/A. §-át az egyes törvényeknek az iparjogvédelmi és a szerzői jogok érvényesítésével összefüggő módosításáról szóló 2005. évi CLXV. törvény (a továbbiakban: Módtv.) iktatta be a végrehajtási szabályok közé. A Módtv. az Európai Parlament és a Tanács által 2004. április 29-én elfogadott, szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK irányelv (a továbbiakban: irányelv) magyar jogba történő átültetését célozta. A Módtv. módosította a Vht., a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Szt.), a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény (a továbbiakban: Vt.), valamint a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseit. A Módtv. általános indokolása szerint „[a]z Irányelvnek – az egységes belső piac zavartalan működésének biztosítása mellett – további fontos célja a hatékony jogérvényesítés előmozdítása.” A Módtv. indokolása itt az Irányelv 3. cikkét is felidézi azzal, hogy „a tagállamok által bevezetendő intézkedéseknek, eljárásoknak és jogkövetkezményeknek tisztességesnek és méltányosnak kell lenniük, nem lehetnek szükségtelenül bonyolultak, költségesek vagy indokolatlanul hosszadalmasak.” Az indokolás itt visszautal a polgári peres eljárások alapelveire, amelyek e követelmények érvényesítését általánosságban is biztosíthatják.
- [67] A Módtv. 1. §-ával beiktatott Vht. 184/A. §-a 2006. április 15-ével lépett hatályba. Ezen rendelkezés a Vht. harmadik részének, a meghatározott cselekmény végrehajtásáról szóló IX. fejezetébe került. A Vht. 184/A. § (1) bekezdése nevesíti azokat a pereket, amelyekben hozott határozatok végrehajtására e rendelkezés szerint kerülhet sor. Ezek a következők: szabadalombitorlás, használati mintaoltalom bitorlása, mikroelektronikai félvezető termék topográfijára vonatkozó oltalom bitorlása, növényfajta-oltalom bitorlása, illetve a növényfajta-oltalomból eredő díjigényhez kapcsolódó adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésének elmulasztása, védjegybitorlás, földrajzi árujelző-oltalom bitorlása, formatervezési mintaoltalom bitorlása, kiegészítő oltalmi tanúsítvány bitorlása, a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmára vonatkozó rendelkezések, szerzői jog vagy üzleti titokhoz fűződő jog megsértése miatt indított perben hozott határozat. Az (1) bekezdés utolsó fordulata rendelkezik arról, hogy a végrehajtására irányuló eljárásban a végrehajtási lap kiállítására jogosult bíróság – a végrehajtási lap kiállítása helyett – a végrehajtást közvetlenül elrendelő határozatot hoz, amelyben a kötelezettet azonnali teljesítésre hívja fel és egyidejűleg megállapítja a késedelem esetén fizetendő pénzbírság napi összegét. Ehhez kapcsolódik a 2012. március 15-étől hatályos (1a) bekezdés, amely végrehajtás teljesítésének mikéntjét illetően az ügyiratok részévé vált képfelvételek csatolását is lehetővé teszi, hiszen azok által egyértelműen azonosíthatóvá válik, hogy mi az a tárgy, megjelenési mód stb., amelyre a tiltás vonatkozik. A (2) bekezdés első mondata a pénzbírság napi összegének legkisebb és legnagyobb összegét határozza meg. A második mondat rendelkezik arról, hogy a nemteljesítés esetén, a teljesítési határidő lejártát követően ez a napi összeg a harmincadik napon és azt követő minden hónapban a kétszeresére emelkedik. A (2) bekezdés további fordulatai, a (3) és (4) bekezdés a végrehajtói költségekről, annak előlegezéséről szól. Az (5) és (6) bekezdés azokról a végrehajtói teendőkről rendelkezik, amelyekre a késedelmes, vagy az elmaradt teljesítés esetén kerül sor. A (6) bekezdés szerint: „A teljesítés elmaradása esetén a végrehajtó a helyszíni ellenőrzésről készített és a teljesítési határidő lejártának napját is tartalmazó jegyzőkönyvet három munkanapon belül betérjeszti a végrehajtást foganatosító bírósághoz a végrehajtás módjának meghatározása és a kötelezett napi összegben megállapított pénzbírságban történő marasztalása érdekében. A bíróság a végrehajtás módjáról a 174. és a 177. §-nak megfelelően, soron kívül határoz azzal, hogy a 174. § a) és c) pontja nem alkalmazható.” A Vht. 174. §-a arról rendelkezik, hogy a bírósági kötelezés nemteljesítése esetén a bíróság külön végzésben rendelkezik a végrehajtás módjáról. Amiről itt a bíróság rendelkezhet a 174. § b) és d) pontja szerint: a végrehajtást kérő felhatalmázása bizonyos cselekmények végrehajtására, valamint a rendőrségi közreműködésről való közreműködés. A

Vht. 177. §-a szerint a végrehajtás előbbi módozatairól köteles rendelkezni, ha az előmozdítja a végrehajtási kötelezettség teljesítését.

- [68] A Módtv.-nek a Vht. 184/A. §-ához fűzött részletes indokolása a következőket tartalmazza: „Az Irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontja és 11. cikke alapján a tagállam ismételen kiszabott bírság („*recurring penalty payment*”) útján mozdíthatja elő annak kikényszerítését, hogy a bitorló tegyen eleget a bitorlástól (jogsértéstől) való eltiltásnak. E rendelkezés kapcsán – a törvény előkészítése során beérkezett észrevételekre is figyelemmel – indokoltá vált a szellemi tulajdonjogok megsértése miatt indított perben hozott határozat végrehajtása rendjének, azaz a Vht. 184/A. §-ának a felülvizsgálata. A megfogalmazott kritikák kiemelték: a végrehajtás során megállapított bírság összege nélkülözi a visszatartó erőt, a végrehajtási eljárást hosszadalmassá teszi az a követelmény, hogy a cselekmény végrehajtásának elmulasztása esetén – éppen a kikényszerítés folyamatának első fázisaként – a bíróság a kötelezettet (gyakran eredménytelenül) önkéntes teljesítésre hívja fel [...] A Vht. 184/A. §-ának felülvizsgálatához megfelelő analógiát nyújt a tisztességtelen piaci magatartásról és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 90. §-ának (2) bekezdése. E bekezdés előírja, hogy ha a végrehajtás a versenytanács határozatában meghatározott cselekmény elvégzésére vagy meghatározott magatartásra irányul, a végrehajtást az eljáró versenytanács rendeli el, egyúttal végrehajtási bírságot szab ki. A Tpv. 90. §-ának (3) bekezdése értelmében a végrehajtási bírság napi összegben megállapított bírság, amelynek összege napi ötvenezer forintig terjedhet, és azt a kötelezett a végrehajtást elrendelő határozat közlésétől a meghatározott cselekmény (magatartás) teljesítésének igazolásáig eltelt időszakra köteles megfizetni. [...] Azt elkerülendő, hogy a kötelezett a pénzbírság napi összegének ismeretében alakítsa ki mozgásterét a teljesítés kérdésével, a törvény a pénzbírság napi összegét egy meghatározott időtartam elteltével folyamatosan, az idő múlásával automatikusan növelő szabályt vezet be, amelynek értelmében a pénzbírság napi összege a teljesítési határidő lejártát követő harmincadik napon és azt követően minden hónapban az előző tárgyi időszak szerinti összeg kétszeresére emelkedik.”
- [69] Szükséges megemlíteni a Vht. 184/A. § (1a) bekezdését, mely szerint az elrendelő végzésnek mellékletei lehetnek a végrehajtható határozat meghozatalát megelőző eljárásban az ügyiratok részévé tett képfelvételek.
- [70] 2. Az Alkotmánybíróság ezt követően a tisztességes eljáráshoz való joggal, a végrehajtási eljárásokban való érvényesülésével összefüggő alkotmánybíróági gyakorlatot tekintette át.
- [71] 2.1. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépését követően is több döntésében foglalkozott a végrehajtási jog és a végrehajtási eljárás alkotmányosságának kérdésével. A 22/2013. (VII. 19.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh1.) foglalta össze az irányadó szempontokat és elveket. Ezek szerint „[a] bírósági vagy hatósági határozatokban előírtak kikényszerítése érdekében alkalmazható törvényes kényszerítő eszközöket, illetve e kényszerítő eszközök alkalmazásának rendjét a végrehajtási jog tartalmazza. A bírósági és hatósági határozatok teljesíthetősége, illetve annak hatékonysága tehát végső soron a végrehajtás rendszerétől függ. Ebből következik, hogy a végrehajtási jog bizonytalansága vagy erőtlensége egyúttal a bírósági és hatósági döntések tekintélyének erodálásához, vagyis másként fogalmazva, jogbizonytalansághoz, illetve a végrehajtást kérő alapjogainak sérelméhez vezethet. Ennek megfelelően az Alaptörvényben elismert jogbiztonság elvéből fakadó követelmény a hatékony, eredményes és az időszerű végrehajtás biztosítása [korábban hasonlóan fogalmazott a 309/E/2004. AB határozat, ABH 2004, 1828, 1833.]” (Abh1., Indokolás [15]). Azaz „az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésében foglalt jogállamiság klauzulájában rejlő alkotmányos érték a bírósági és hatósági határozatok tiszteletben tartása, valamint a bírói és hatósági döntésekbe vetett közbizalomnak, illetve e döntések tekintélyének a megőrzése {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31], illetve ezzel egyezően: Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB), *Taxquet kontra Belgium*, [GC] (926/05), 2010. november 16., 90. bekezdés; EJEB, *Suominen kontra Finnország*, (37801/97), 2003. július 1.; 36–37. bekezdések; EJEB, *Hirvisaari kontra Finnország*, (49684/99), 2001. szeptember 27.; 30. bekezdés; legutóbb megerősítve: EJEB, *Sholokhov kontra Örményország és Moldova*, (40358/05), 2012. július 31.; 67. bekezdés}. Ez az igény ugyanakkor átfogja a kötelező erejű és végrehajtható határozatok akár önkéntes, akár jogszerű, állami kényszer árán történő teljesítését is” (Abh1., Indokolás [15]).
- [72] Arra is rámutatott az Alkotmánybíróság, hogy „a végrehajtási jog akkor maradhat jogállami keretek között, ha a végrehajtást kezdeményező érdekei meghatározóan érvényesülhetnek ugyan, de nem válnak kizárólagossá. Másként fogalmazva a jogerős és végrehajtható határozat kikényszerítése nem jogon kívül történik, hanem a jog által szabályozott rendet követi. A jogállami keretek között működő végrehajtási jog célja nem az adós ellehetetlenítése, hanem az, hogy lehetőséget nyújtson arra, hogy a kötelező erejű hatósági határozatban foglaltaknak a legegyszerűbb, leggyorsabb és leghatékonyabb módon érvényt lehessen szerezni. Ennek megfelelően a vég-

rehajtási jognak kellő egyensúlyokat és garanciákat szükséges tartalmaznia ahhoz, hogy mind az adós, mind a végrehajtást kezdeményező érdeke megfelelően érvényesülhessen, illetve a téves vagy törvénytörtő végrehajtási cselekmények megelőzhetőek, kiküszöbölhetőek és hatékonyan orvosolhatóak legyenek” {Abh1., Indokolás [17], 3278/2024. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [48]}. Így az adós kiszolgáltatott helyzete, vagy a végrehajtás teljes és azonnali foganatosítása következményeként az adós kiszolgáltatottá válása kellő igazolásul szolgálhat ahhoz, hogy a végrehajtási jog az adós érdekeit is figyelembe vegye és képviselje. Ezt juttatja kifejezésre a Vht. 7. § (1) és (2) bekezdéseiben meghatározott, a végrehajtás arányos és fokozatos alkalmazásának elve, valamint a Vht. 8. § (2) bekezdésében előírt általános szabály, amelynek értelmében végrehajtási kényszer arányos, illetve fokozatos alkalmazása céljából a végrehajtást kérő rendelkezésétől az adós érdekében el lehet térni. Ilyen okok alapján nyerhetnek alkotmányos igazolást a végrehajtási jog adósvédelmi szabályai is” (Abh1., Indokolás [17]).

- [73] Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben azt is rögzítette, hogy „a bírói és hatósági határozatok végrehajtását szolgáló eljárás olyan önálló eljárás, amely az alapeljáráshoz szervesen kapcsolódó eljárás. Éppen ezért a végrehajtási eljárás a sajátosságaiból fakadó eltérésekkel ugyan, de osztozik a bírósági, illetve hatósági eljárások garanciáiban is. Mindebből pedig a jogalkotóval szemben az az elvárás fakad, hogy a megfelelő eltérésekkel a végrehajtási jog szabályait is az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság, valamint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes eljárás követelményrendszerét kielégítő módon szükséges kialakítani” (Indokolás [18]).
- [74] 2.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését összefoglalóan is a tisztességes eljáráshoz való jog megjelenítésének kell tekinteni. Ez a rendelkezés bizonyos részjogosítványokat kifejezetten nevesít (pl.: pártatlan bírósághoz való jog), és a rendelkezésből eredeztethetően bizonyos részjogosítványokat az alkotmánybírósági gyakorlat alakított ki. Az Alkotmánybíróság a 3/2021. (I. 7.) AB határozatában – a 6/1998. (III. 11.) AB határozat indokolásából idézve – a következőképpen jellemezte a tisztességes eljáráshoz való jogot: „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csak megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, vagy nem tisztességes” (Indokolás [63]).
- [75] Az Alkotmánybíróság több ügyben hangsúlyozta azt is, hogy „a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog nemcsak az adott bírósági eljárás sajátosságaihoz, hanem az adott eljárási szak sajátos eljárási szabályaihoz is igazodik (például elsőfokú eljárás, rendes és rendkívüli jogorvoslati szak). Ebből következően nem feltétlenül ugyanazokat a garanciákat jelenti minden eljárási szakban {lásd a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat vonatkozásában {3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [39]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján „az egyes részjogosítványokból fakadó garanciákat mindig az adott eljárásfajta keretein belül vizsgálja. Az Alkotmánybíróság ezért szükségképpen vizsgálja a jogvita természetét, és az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit annak megítélése végett, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog követelményei az adott eljárás keretein belül érvényesültek-e” {3303/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [54]}.
- [76] Az Alkotmánybíróság korábban elvi éllel rögzítette, hogy „[a] bírósági jogalkalmazásnak egyaránt része a tényállás és az alkalmazandó jog megállapítása, valamint a jogkövetkezmények meghatározása. Ezen összetett folyamat, eljárási periódusoktól függetlenül magában foglalja a jogilag releváns tények objektív feltárását, összegezését, értékelését és a jogkérdések megismerését. A bírói belső meggyőződése, amely lehetővé teszi számára – a bírói függetlenség alkotmányos elve által oltalmazott – a lelkiismeretének megfelelő döntés meghozatalát, ezen tényezők hatására alakul ki” {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [67]}.
- [77] A tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő jog egyik részjogosítványa a bírósághoz fordulás joga {3153/2016. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [35]}, amelynek egyik eleme a hatékony bírói jogvédelemhez való jog. „Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is” {14/2018. (IX. 27.) AB határozat, Indokolás [19]; 3324/2024. (VII. 29.) AB határozat, Indokolás [26]}.
- [78] Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban – korábbi alkotmánybírósági határozatokra hivatkozva – rögzítette, hogy „[a] tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem pedig attól függ, hogy az eljárási szabályok értelmében a bíróság mit vizsgálhat felül” (Indokolás [24]). A bírósághoz fordulás joga soha nem csupán formális, hanem tartalmi értelemben érvényesül: a bírósághoz fordulás joga a bírósági eljárás megindításának a lehetőségét és az érdemi döntéshez való jogot garantálja, a hatékony bírói jogvédelem követelménye pedig ezen túlmenően az érdemi vizsgálat tartalmával kapcsolatos spe-

- ciális garanciát fogalmaz meg {lásd például: 3250/2023. (VI. 9.) AB határozat, Indokolás [42]; 3245/2024. (VII. 5.) AB határozat, Indokolás [25]}.
- [79] Az Alkotmánybíróság rögzítette ugyanakkor, hogy a „tiszteséges eljárásból való jog védelmi határai azonban nem terjeszthetők odáig, hogy valamely jogsértés esetén alkalmazandó szankció arányosságát is ezen jog erőnyője alatt lehessen és kelljen megítélni. A jogsértések esetén alkalmazandó szankció meghatározásának feladata a jogalkotóé, úgyszintén azon szempontok rögzítése, melyek a joghátrány mértékét, súlyosságát befolyásolják” {lásd ezzel kapcsolatban a büntetőjog területén: 23/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [38]–[42]}. Az Alkotmánybíróság ezen elveket idézte fel és tartotta szem előtt a 3100/2015. (V. 6.) AB határozatban is. Ebben az eljárásban a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpt.) 78. § (1) bekezdését is támadták a panaszosok az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozva. A Tpt. 78. § (1) bekezdése a következőket rendelte: „Az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki e törvény rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve annak – a határozatban azonosított – vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A vállalkozások társadalmi szervezetével, a köztestülettel, az egyesülettel és más hasonló szervezettel szemben kiszabott bírság összege legfeljebb a tagvállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet.” Az Alkotmánybíróság a panaszt elutasító rendelkezését a következőkkel indokolta: „[...] A jogalkotót viszonylag széleskörű mozgástér illeti meg egy-egy szankciórendszer kialakítása körében, ennek alkotmányos kereteit az Alaptörvény más rendelkezései jelölik ki (pl. jogállamiság), nem pedig a tisztességes eljárásból való jog. Ennek az alapjognak nem képezi a részét a személyes felelősség, illetve a büntetések egyéniesítésének elve sem. Miként az sem hozható kapcsolatba a tisztességes eljárásból való joggal, hogy az anyavállalat a bírságra tekintettel befejezi a tevékenységét az adott nemzeti piacon. A bírság ugyan befolyásolhatja az anyavállalat e döntését, de valójában nem a döntéshez a jogalkalmazó által kapcsolt, jogszabályban rögzített jogkövetkezmény, joghátrány. Az alkotmányos összefüggés hiánya miatt az Alkotmánybíróság ezért e tekintetben az alkotmányjogi panaszokat elutasította.” (Indokolás [63]). Ezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság az idézett határozatában alkotmányos összefüggés hiánya miatt elutasította azokat az alkotmányjogi panaszokat, amelyek egy bírság aránytalanságával kapcsolatban a tisztességes bírósági eljárásból való jog sérelmét állították.
- [80] 3. A fent ismertetett elvek és gyakorlat tükrében vizsgálta az Alkotmánybíróság a támadott jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangját, ennek keretében azt, hogy sérült-e az indítványozónak a tisztességes eljárásból való jog részét képező hatékony bírói jogvédelemhez való joga, továbbá van-e módja a kifogásolt normát alkalmazó és a végrehajtást foganatosító bíróságnak, hogy a bizonyítékok szabad mérlegelésével, az előtte fekvő ügy, illetve kötelezettségsgzés sajátosságait figyelembe véve hozza meg döntését.
- [81] 3.1. A tisztességes eljárásból való jog egyes részjogosítványainak az érvényesülését, valamint azok Alaptörvénnyel való összhangját az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint vizsgálja: „Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.” Az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése szerint „[a] törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.”
- [82] 3.1.1. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítványban kifogásolt jogszabályi rendelkezés érinti-e a hivatkozott alapjogot, megvalósítja-e a tisztességes eljárásból való jog korlátozását.
- [83] A támadott Vht. 184/A. § (2) bekezdése szerinti pénzbírság megállapításának – az (1) bekezdés szerinti – végrehajtást elrendelő határozatban kell megtörténnie. Mivel ez a bírósági eljárásban meghozható és meghozandó döntés, ezért természeténél fogva érinti a végrehajtási eljárás kötelezettjét. Ebből következően a szabály a tisztességes eljárásból való jogot is érintheti.
- [84] A Vht.-nak a meghatározott cselekmények végrehajtására vonatkozó közös szabályai szerint a végrehajtó a helyszínen ellenőrzi a végrehajtás foganatosítását és a teljesítés elmaradása esetén erről értesíti a végrehajtást foganatosító bíróságot (173. §). A pénzbírság megállapítása és kiszabása a végrehajtás foganatosítása során történhet meg [Vht. 174. § c) pont]. Ettől eltérően rendelkezik a Vht. 184/A. §-a a szellemi tulajdonjogok megsértése miatt indított perben hozott határozat végrehajtását illetően: itt a végrehajtás elrendelésével egyidejűleg kell megtörténnie – a nemteljesítés majdani esetére – a pénzbírság megállapításának. Ez a megállapítás a maj-

dan kiszabható pénzbírság napi összegszerűségére vonatkozik. A pénzbírság tényleges kiszabására azonban itt is csak a foganatosítás során megállapított nemteljesítés miatt kerülhet sor.

- [85] Az Alkotmánybíróság idézett gyakorlata szerint a valamely jogsértés esetén alkalmazandó joghátrány, szankció mértéke, jogsértéssel való arányossága nem hozható kapcsolatba a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog alapján nem határozhatók meg valamely joghátrány alkotmányos kezei [3100/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [63]]. Jelen ügyben az indítványozó azt is sérelmezte, hogy az exponenciálisan növekvő bírság nem áll arányban a jogerős bírósági ítéletek kikényszeríthetőségének alkotmányos értékével, az végső soron a vállalkozása ellehetetlenüléséhez is vezethet. Ez azonban az idézett alkotmánybírósági gyakorlat szerint nem hozható összefüggésbe a tisztességes eljáráshoz való joggal. Ugyanakkor az indítványozó azzal is érvelt, hogy a bírság megállapításának és kiszabásának külön-külön bírósági döntésekben való meghatározása azáltal sérti a tisztességes eljáráshoz való jogát, hogy a bírságot kiszabó döntéskor – az általános szabályoktól eltérően – a bíróságnak már nincs lehetősége azt mérlegelnie, hogy a kötelezetti teljesítés (a végrehajtás módja) mennyiben megfelelő, milyen minőségű és mennyiben róható fel a kötelezettnek.
- [86] Az Alkotmánybíróság elfogadta az indítványozó azon érvét, hogy a bírság napi összegének előzetes – azaz a tényleges kiszabást megelőző – meghatározása korlátozza a kötelezett tisztességes eljáráshoz való jogát, azt a lehetőségét, hogy az esetleges és tényleges mulasztása súlyának, mértékének mérlegelését biztosító bírósági döntéshez jusson. Így az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Vht. támadott rendelkezése és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzítettek között érdemi összefüggés áll fenn, amely megalapozza a tisztességes eljáráshoz való jog korlátozását.
- [87] 3.1.2. A Vht. támadott rendelkezését is hatályba léptető Módtv. az irányelvnek a magyar jogba történő átültetését célozta több jogszabály módosítása által (lásd részletesen Indokolás [61]–[62]). Az irányelv által kitűzött cél az iparjogvédelmi és a szerzői jogok megsértése elleni fellépés hatékonyabbá tétele az egységes belső piac zavartalan működésének biztosítása érdekében. Az idő múlásával automatikusan növekvő bírság bevezetésének indoka, hogy kellő visszatartó erőt gyakoroljon a jogsértések elkövetőivel szemben.
- [88] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezés bevezetését indokolta egyrészt az iparjogvédelmi és a szerzői jogi jogsértések visszaszorítása érdekében történő hatékony állami fellépés igénye, az irányelvből fakadó követelmények teljesítése, valamint a jogosult érdekeinek védelme. Ezen indokok az Alkotmánybíróság értelmezésében az alapjog-korlátozás legitim céljának minősülnek, hiszen az állam intézményvédelmi kötelezettségéhez tartozik a szellemi tulajdon mint alapjog védelme, valamint – az Alaptörvény B) cikke alapján – a bírósági döntések végrehajtásának kikényszerítése.
- [89] 3.1.3. Az alapjog-korlátozás vizsgálatának következő szempontja a szükségesség. Itt az vizsgálandó, hogy a legitim célok elérése indokoltá teszi a jogalkotói beavatkozást. Ebben a körben a Vht. 184/A. §-ához fűzött jogalkotói indokolás meggyőző magyarázatát adja annak, hogy miért volt szükséges a végrehajtást elrendelő végzésbe illeszteni a majdani pénzbírság napi összegének a meghatározását: „Az Irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontja és 11. cikke alapján a tagállam ismételen kiszabott bírság („*recurring penalty payment*”) útján mozdíthatja elő annak kikényszerítését, hogy a bitorló tegyen eleget a bitorlástól (jogsértéstől) való eltiltásnak. E rendelkezés kapcsán – a törvény előkészítése során beérkezett észrevételekre is figyelemmel – indokoltá vált a szellemi tulajdonjogok megsértése miatt indított perben hozott határozat végrehajtása rendjének, azaz a Vht. 184/A. §-ának a felülvizsgálata. A megfogalmazott kritikák kiemelték: a végrehajtás során megállapított bírság összege nélkülözi a visszatartó erőt, a végrehajtási eljárást hosszadalmassá teszi az a követelmény, hogy a cselekmény végrehajtásának elmulasztása esetén – éppen a kikényszerítés folyamatának első fázisaként – a bíróság a kötelezettet (gyakran eredménytelenül) önkéntes teljesítésre hívja fel [...]”. Ugyanitt indokolják azt is, hogy miért növekvő mértékű a megállapítandó pénzbírság napi összege: „[...] Azt elkerülendő, hogy a kötelezett a pénzbírság napi összegének ismeretében alakítsa ki mozgásterét a teljesítés kérdéséről, a törvény a pénzbírság napi összegét egy meghatározott időtartam elteltével folyamatosan, az idő múlásával automatikusan növelő szabályt vezet be, amelynek értelmében a pénzbírság napi összege a teljesítési határidő lejártát követő harmincadik napon és azt követően minden hónapban az előző tárgyidőszak szerinti összeg kétszeresére emelkedik.”
- [90] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az a törvényi rendelkezés, hogy a bíróság a bírság napi mértékét a végrehajtás elrendelésével egyidejűleg szabhatja ki, egy szükséges beavatkozásnak tekinthető a szellemi tulajdon védelme, illetve a bírósági döntés végrehajtásának kikényszeríthetősége érdekében. A rendelkezés biztosítja azt, hogy a kötelezett előre számoljon a kötelezés nemteljesítésének következményével. Ki kell emelni ebben a körben azt is, hogy a végrehajtást elrendelő végzéssel szemben külön jogorvoslati lehetőséggel élhet a köte-

lezett. Utóbbi körülményeket is értékelve a támadott törvényi rendelkezés a cél elérése érdekében alkalmazott legenyhébb eszköznek tekinthető.

- [91] 3.1.4. Az Alkotmánybíróság ezt követően a korlátozás arányosságát vizsgálta.
- [92] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a végrehajtás foganatosítása során nincs mód arra, hogy a bíróság a már megállapított bírság napi mértékét módosítsa. Az időben elhúzódó végrehajtási eljárások során felmerülhetnek az elrendelés időpontjában még nem ismert szempontok (például: a kötelezett részben eleget tett a bírósági határozatban foglaltaknak, egyszeri jogsértésről vagy sorozatos szabályszegésről van szó, illetve a bírósági határozatban esetlegesen több előírt magatartási szabály közül, melyek megsértésére, hány alkalommal került sor), és ezeknek a foganatosító bíróság általi, olyanfajta mérlegelésére már nincs lehetősége, hogy a napi bírság mértékét módosítsa.
- [93] Előbbiekkal szemben viszont figyelembe kell venni azt, hogy a kötelezett számára más garanciális lehetőségek biztosítottak. Egyrészt a kötelezett bírósághoz fordulásához való joga, a jogorvoslathoz való joga az eljárást indító ideiglenes intézkedés elrendelésétől kezdve többszörösen is biztosított. A jelen indítvány előzményi ügye is azt mutatja, hogy már a majdani végrehajtás alapjául szolgáló ideiglenes intézkedés ellen is élhetett fellebbezéssel az indítványozó. Fellebbezéssel élhetett és élt is. Fellebbezéssel élhetett a végrehajtást elrendelő és a pénzbírságot megállapító végzéssel szemben is. Itt van annak külön jelentősége, hogy az elrendelő végzésnek mellékletei lehetnek a végrehajtható határozat meghozatalát megelőző eljárásban az ügyiratok részévé tett képfelvételek [Vht. 184/A. § (1a) bekezdés]. Nincs kizárva tehát az, hogy már a végrehajtás elrendelésekor tisztázódjék, hogy a tilalmazott magatartás konkrétan milyen, miképpen való megjelenítést tilalmaz. A végrehajtás foganatosításával szemben a kötelezett is kifogással élhet, s a kifogásról hozott bírósági határozat ellen fellebbezéssel élhet. A kötelezett a bírságot ténylegesen kiszabó végzéssel szemben is élhet fellebbezéssel. Mindezek mellett – ahogyan ez az előzményi ügyben is történt – a kötelezett a végrehajtás megszüntetése iránti pert is indíthat. Másrészt a végrehajtás elrendelése, vagy a bírság kiszabása is elkerülhető, ha a kötelezett önként teljesít. A kötelezett rendelkezik azokkal a szakmai és tapasztalati ismeretekkel hogy hol, miképpen stb. jelenhetnek meg a működése, az alkalmazottai munkavégzése során a tilalmazott jelképek. A teljesítés feletti uralom a kötelezett hatókörébe tartozik. Ezekből következően – a végrehajtás elrendelése vagy foganatosítása elé lépve – az önkéntes teljesítéssel a bírság tényleges és jogerős kiszabása elkerülhető.
- [94] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a védendő más alapjog és alkotmányos érték védelmével arányban áll a kötelezett alapjogának a korlátozása.
- [95] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy a Vht. 184/A. § (2) bekezdésének második mondata nem sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért az alkotmányjogi panaszt e vonatkozásban elutasította.

Budapest, 2026. június 23.

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Hende Csaba s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Réka
alkotmánybíró helyett

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleménye

- [96] A határozat rendelkező részében foglaltakkal csak részben értek egyet, mert az alábbiakban kifejtett indokok miatt úgy gondolom, hogy az Alkotmánybíróságnak az indítvány elutasítása mellett jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenességet is meg kellett volna állapítania.
- [97] 1. A végrehajtás alkotmányos kereteit az Alkotmánybíróság már több döntésében vizsgálta. Amint erre az elfogadott határozat indokolása is utal, az Alkotmánybíróság több döntésében hangsúlyozta, hogy az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésében foglalt jogállamiság klauzulájában rejlő alkotmányos érték a bírósági és hatósági határozatok tiszteletben tartása, valamint a bírói és hatósági döntésekbe vetett közbizalomnak, illetve e döntések tekintélyének a megőrzése {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]}. A végrehajtási jog bizonytalansága vagy erőtlensége a bírósági és hatósági döntések tekintélyének erodálásához, vagyis másként fogalmazva, jogbizonytalansághoz, illetve a végrehajtást kérő alapjogainak sérelméhez vezethet. Ennek megfelelően az Alaptörvényben elismert jogbiztonság elvéből fakadó követelmény a hatékony, eredményes és az időszerű végrehajtás biztosítása {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [15]}.
- [98] Az Alkotmánybíróság gyakorlatának kialakítása során tekintettel volt az EJEB döntéseire is. Az EJEB a nemzeti bíróságok határozatainak végrehajtásával összefüggésben kialakított értelmezése szerint a kötelező erejű és végrehajtható határozatokban foglalt teljesíthetlensége vagy kikényszerítésének elmaradása csakúgy, mint a végrehajtásának észszerűtlen késleltetése, elhúzódása sérti az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJE) 6. Cikk (1) bekezdésében megfogalmazott követelményrendszert.
- [99] Az EJEB értelmezése szerint a szerződő országok végrehajtási jogszabályainak mindenki számára garantálnia szükséges az EJE 6. Cikk (1) bekezdésében rejlő, kötelező erejű és végrehajtható ítéletek észszerű időn belül történő kikényszerítését. Éppen ezért az EJE-ből fakad az a köteletség is, hogy a szerződő államok a végrehajtási rendszerüket úgy szervezzék meg, amely képes az EJE-ből fakadó követelményeknek hatékonyan eleget tenni [*Burdov kontra Oroszország*, (33509/04), 2009. január 15., 65–70. bekezdések; ezzel egyezően lásd még: *Edoardo Palumbo kontra Olaszország* (15919/89), 2000. november 30., 34–48. bekezdések, *Immobiliare Saffi kontra Olaszország*, [C] (22774/93), 1999. július 28., 62–75. bekezdések; *Lo Tufo kontra Olaszország*, [GC] (64663/01), 2005. április 21., 53–55. bekezdések].
- [100] A Vht. 184/A. § (2) bekezdésének megsemmisíteni kért rendelkezését a 2005. évi CLXV. törvény 1. §-a állapította meg. A korábbi szabályozás felülvizsgálatát az tette szükségessé, hogy „a végrehajtás során megállapított bírság összege nélkülözi a visszatartó erőt, a végrehajtási eljárást hosszadalmassá teszi az a követelmény, hogy a cselekmény végrehajtásának elmulasztása esetén – éppen a kikényszerítés folyamatának első fázisaként – a bíróság a kötelezettet (gyakran eredménytelenül) önkéntes teljesítésre hívja fel, és [...] a végrehajtás hatékonyságát növelné a végrehajtási eljárásban közreműködő szervek (fórumok) számának csökkentése.” Véleményem szerint ezek a jogpolitikai szempontok jelenleg is indokoltá teszik a Vht. 184/A. § (2) bekezdésének megsemmisíteni kért rendelkezésének a megtartását, mert a szabályozás rendszerének lényeges eleme. E szabályozás pedig úgy gondolom, hogy összhangban áll az Alkotmánybíróság és az EJEB gyakorlatában megjelenő követelményekkel is.
- [101] 2. Egyetértek ugyanakkor az indítványban foglaltakkal annyiban, hogy a Vht. 184/A. § (2) bekezdése nem biztosítja a mérlegelés lehetőségét a bíróság számára, és adott esetben megfoszthatja a kötelezettet a hatékony bírói jogvédelemtől. A határozat által részletesen bemutatott eljárások keretében a kötelezettek valóban van lehetősége többféle eljárás megindítására, amelyek keretében a végrehajtás alapjául szolgáló jogsértés indokoltsága vitatható. Ezen eljárások ugyanakkor, álláspontom szerint nem teszik lehetővé, hogy a bíróság a végrehajtási eljárás során esetlegesen felmerülő és méltányolható körülményeket a Vht. 184/A. § (2) bekezdésében meghatározott összecszerűség meghatározása során egyedi szempontként mérlegelhesse.

- [102] A fentiek alapján úgy gondolom, hogy az alaptörvény-ellenességet a szabályozás hiányossága veti fel (a bírói mérlegelés lehetőségének és szempontjainak meghatározása), ezért az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megállapításával értettem volna egyet.

Budapest, 2026. június 23.

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Réka alkotmánybíró különvéleménye

- [103] 1. Nem támogattam a többségi határozat rendelkező részének 1–2. pontját.
- [104] Álláspontom szerint a Vht. 184/A. § (2) bekezdésének indítvánnyal támadott mondatai nem biztosítják a mérlegelés lehetőségét a végrehajtást foganatosító bíróság számára, és ezzel megfosztják a kötelezettet a hatékony bírói jogvédelemtől. A pénzbírság összege kizárólag a teljesítési határidő óta eltelt időszak tartamán alapul, automatikusan időszakonként megduplázódik, melytől a bíróság nem térhet el, és a végrehajtás foganatosítása során a kötelezettnek sincs valós lehetősége arra, hogy az érveit előadja. Álláspontom szerint ezért a Vht. támadott rendelkezései alaptörvény-ellenesek, és *pro futuro* megsemmisítésük lett volna indokolt.
- [105] 2. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában több alkalommal foglalkozott a végrehajtási joggal és megállapította, hogy „a végrehajtási jog akkor maradhat jogállami keretek között, ha a végrehajtást kezdeményező érdekei meghatározóan érvényesülhetnek ugyan, de nem válnak kizárólagossá. [...] A jogállami keretek között működő végrehajtási jog célja nem az adós ellehetetlenítése, hanem az, hogy lehetőséget nyújtson arra, hogy a kötelező erejű hatósági határozatban foglaltaknak a legegyszerűbb, leggyorsabb és leghatékonyabb módon érvényt lehessen szerezni. Ennek megfelelően a végrehajtási jognak kellő egyensúlyokat és garanciákat szükséges tartalmaznia ahhoz, hogy mind az adós, mind a végrehajtást kezdeményező érdeke megfelelően érvényesülhessen, illetve a téves vagy törvénysértő végrehajtási cselekmények megelőzhetőek, kiküszöbölhetőek és hatékonyan orvosolhatóak legyenek. [...] Mindebből pedig a jogalkotóval szemben az az elvárás fakad, hogy a megfelelő eltérésekkel a végrehajtási jog szabályait is az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság, valamint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes eljárás követelményrendszerét kielégítő módon szükséges kialakítani” {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [17]–[18], 3278/2024. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [48]}.
- [106] 3. Az Alkotmánybíróság gyakorlata a tisztességes eljáráshoz való jog részét képező hatékony bírói jogvédelemhez való joggal összefüggésben azt is rögzítette, hogy „[a] bírósághoz fordulás joga soha nem csupán formális, hanem tartalmi értelemben érvényesül: a bírósághoz fordulás joga a bírósági eljárás megindításának a lehetőségét és az érdemi döntéshez való jogot garantálja, a hatékony bírói jogvédelem követelménye pedig ezen túlmenően az érdemi vizsgálat tartalmával kapcsolatos speciális garanciát fogalmaz meg” {3250/2023. (VI. 9.) AB határozat, Indokolás [42]; 3245/2024. (VII. 5.) AB határozat, Indokolás [25]}.
- [107] Az Alkotmánybíróság azt is kimondta, hogy: „[a] tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem pedig attól függ, hogy az eljárási szabályok értelmében a bíróság mit vizsgálhat felül” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}.
- [108] 4. A határozat az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített általános alapjogvédelmi teszt alkalmazásával vizsgálta, hogy történt-e alapjog-korlátozás, amennyiben igen, annak mi volt a célja, és a korlátozás szükséges és arányos volt-e, valamint, hogy a korlátozás az érintett alapjog lényeges tartalmának a tiszteletben tartásával történt-e.
- [109] A teszt lefolytatásának lépésein végigmenve, a többségi határozat helyesen állapította meg, hogy „a bíróság napi összegének előzetes – azaz a tényleges kiszabást megelőző – meghatározása korlátozza a kötelezett tisztességes eljáráshoz való jogát”. Ugyancsak van alapja annak, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezés „bevezetését indokolta egyrészt az iparjogvédelmi és a szerzői jogi jogsértések visszaszorítása érdekében történő hatékony állami fellépés igénye, az irányelvből fakadó követelmények teljesítése, valamint a jogosult érdekeinek védel-

me". Mindemellett a támadott rendelkezéssel elérni kívánt cél érdekében alkalmazott legenyhébb eszköznek tekinthető bírságkiszabás is szükségesnek tekinthető.

- [110] Ugyanakkor álláspontom szerint a korlátozás arányosságának vizsgálata során a többségi határozat tévesen értékelt, hogy a támadott rendelkezés által elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjog-sérelem súlya megfelelő arányban állnak egymással.
- [111] A támadott szabályozás nem ad lehetőséget arra, hogy a bíró egyéniesítse a pénzbírságot, ennek keretében értékelje a konkrét jogsértés körülményeit, és ennek megfelelően mérlegeljen a pénzbírság mértékét és kiszabását illetően.
- [112] A végrehajtás foganatosítása során eljáró bíróság ugyanis köteles a napi pénzbírság összegét havonta a kétszeresére felemelni. A pénzbírság összege kizárólag a teljesítési határidő óta eltelt időszak tartamán alapul, és attól a bíróság nem térhet el. A végrehajtás foganatosítása során a kötelezettnek sincs lehetősége arra, hogy az érveit előadja. A szabályozás azáltal, hogy nem biztosítja az egyedi mérlegelés és az arányos pénzbírság kiszabásának lehetőségét, megfosztja a kötelezettet a hatékony bírói jogvédelemtől.
- [113] Nem vitatom, hogy az elérni kívánt cél érdekében a pénzbírság kiszabása szükséges szankció. A fentiek alapján azonban álláspontom szerint a támadott rendelkezés, melynek eredményeként egy exponenciálisan növekvő, időszakonként duplázódó összegű pénzbírság kerül lényegében automatikusan kiszabásra, amely végrehajtásának foganatosítása során kizárt a tényleges bírói mérlegelés, nem felel meg az arányosság követelményének.
- [114] 5. Mindezek alapján, álláspontom szerint az indítvánnyal támadott jogszabályi rendelkezések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jogot, és – figyelemmel a szabályozás által elérni kívánt cél jelentőségére is – azok *pro futuro* megsemmisítése lett volna indokolt, ezzel lehetőséget adva a jogalkotónak a szabályozás újragondolására oly módon, hogy az biztosítsa az eljáró bíróság számára a valós mérlegelés lehetőségét.

Budapest, 2026. június 23.

*Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Réka
alkotmánybíró helyett*

- [115] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2026. június 23.

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró*

- [116] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2026. június 23.

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró*

- [117] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2026. június 23.

*Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2236/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 1339/2026. (VII. 3.) AB HATÁROZATA

jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapításáról és alkalmazásának kizárásáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Handó Tünde* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az egészségügyi ellátás folyamatos működtetésének egyes szervezési kérdéseiről szóló 47/2004. (V. 11.) ESzCsM rendelet 2023. január 1. napjától 2025. július 16. napjáig hatályban volt 15. § (6) bekezdése alaptörvény-ellenes volt.

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az egészségügyi ellátás folyamatos működtetésének egyes szervezési kérdéseiről szóló 47/2004. (V. 11.) ESzCsM rendelet 15. § (8a) bekezdés 2023. január 1. napjától 2025. július 16. napjáig hatályban volt második mondata alaptörvény-ellenes volt.

3. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az egészségügyi ellátás folyamatos működtetésének egyes szervezési kérdéseiről szóló 47/2004. (V. 11.) ESzCsM rendelet 2023. január 1. napjától 2025. július 16. napjáig hatályban volt 15. § (6) bekezdése és (8a) bekezdésének 2023. január 1. napjától 2025. július 16. napjáig hatályban volt második mondata a Fővárosi Törvényszék előtt 30.K.704.392/2025. számon folyamatban lévő perben, valamint bármely bíróság előtt folyamatban lévő ugyanilyen tárgyú ügyben nem alkalmazható.

4. Az Alkotmánybíróság az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 10/A. §-a, valamint az egészségügyi ellátás folyamatos működtetésének egyes szervezési kérdéseiről szóló 47/2004. (V. 11.) ESzCsM rendelet 2025. július 17. napjától hatályos 15. § (6) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

5. Az Alkotmánybíróság a házi orvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi tevékenységről szóló 4/2000. (II. 25.) EüM rendelet 4. § (2) bekezdés e) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és alkalmazásának kizárására irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék bírója az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján – a folyamatban lévő peres eljárást felfüggesztve – indítványozta a) az egészségügyi ellátás folyamatos működtetésének egyes szervezési kérdéseiről szóló 47/2004. (V. 11.) ESzCsM rendelet (a továbbiakban: ESzCsM rendelet) aa) 2023. január 1. napjától 2025. július 16. napjáig hatályban volt 15. § (6) bekezdése, ab) 2024. október 1. napjától 2025. július 16. napjáig hatályban volt 15. § (8a) bekezdés második mondata és ac) a házi orvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi tevékenységről szóló 4/2000. (II. 25.) EüM rendelet (a továbbiakban: EüM rendelet) 4. § (2) bekezdés e) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és konkrét ügyben történő alkalmazási tilalmának kimondását. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ESzCsM rendelet 15. § (8a) bekezdés második mondatának szövege 2023. január 1. és 2025. július 16. között nem változott, így a vizsgálatot erre az időállapotról vonatkozóan folytatta le.
- [2] Az eljáró bíró szükségesnek tartotta továbbá b) a támadott jogszabályokkal szoros összefüggésben a házi orvosi, valamint házi gyermekorvosi ügyelet ellátására vonatkozó, a bírói kezdeményezés időpontjában hatályos egyes rendelkezések vizsgálatát, ezért kérte ba) a Magyarország versenyképességének javítása érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2025. évi LXVII. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 142. §-ával – 2025. július 15-i hatállyal – beiktatott, az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Eatv.) 10/A. §-a, valamint bb) az egészségügyi ellátásokat és népegészségügyet érintő miniszteri rendeletek módosításáról szóló 25/2025. (VII. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) 22. § b) pontjával [helyesen: (2) bekezdésével] – 2025. július 17. napi hatállyal – módosított ESzCsM rendelet 15. § (6) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.

- [3] 2. Az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményező bíróság előtt folyamatban lévő ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze.
- [4] 2.1. A felperes egy felnőtt háziorvosi ellátást területi ellátási kötelezettség alapján biztosító gazdasági társaság, amely nem rendelkezik a központi ügyelet ellátásának feltételeivel. Ezért eredetileg azt rögzítette a működési engedélye, hogy nem vesz részt az ügyeletben. Az egészségügyi alapellátási ügyeleti ellátás rendszerében bekövetkezett jogszabályi változás következményeként az egészségügyi hatósági hatáskörben eljáró alperes ([...] Kormányhivatala [...] Kerületi Hivatal) 2024. október 20-án kelt határozatában hivatalból eljárva akként módosította a felperes működési engedélyét, hogy a háziorvosi szakmán belüli ügyeleti feladatokra vonatkozó „Nem vesz részt ügyeletben” bejegyzés helyébe a „Központi ügyeletben látja el” bejegyzés került. A támadott határozat rögzítette, hogy a felperes a működése során köteles az egyes szakmák, illetve szakmán belüli szolgáltatások folytatásához előírt személyi, tárgyi és szakmai követelményeket folyamatosan biztosítani, valamint a további, a tevékenységre előírt speciális jogszabályi előírásokat betartani. Felhívta a figyelmet arra, hogy az előírtak be nem tartása esetén bírság kiszabására van lehetőség. A határozat indokolása kitér arra, hogy az Eatv. 6/A. §-a, illetve az ESzCsM rendelet 15. § (6) bekezdése értelmében az ügyeleti ellátást Budapesten 2024. október 1. napjától az Országos Mentőszolgálattal (a továbbiakban: OMSZ) kötött szerződés alapján látják el a területi ellátási kötelezettséggel működő háziorvosok az ESzCsM rendelet 15. § (8a)–(8c) bekezdéseiben foglaltakra is figyelemmel. Ezért az alperes felülvizsgálta az illetékességébe tartozó valamennyi érintett működési engedélyét, és az ügyeletben való részvétel hiányára vonatkozó bejegyzéseket ügyeletben való részvételre módosította.
- [5] A felperes keresetében az alperes határozatának megsemmisítését kérte, mivel szerinte ez a módosítás nem veszi figyelembe, hogy nem rendelkezik a központi ügyeletben történő egészségügyi szolgáltatás nyújtásához szükséges személyes közreműködői szerződéssel. „A működési engedély módosítását idő előttinek tartotta, hiszen az alperes olyan kötelezettségeket rótt rá – többek között a személyi és tárgyi feltételek biztosítását –, amelyek valójában a módosítás előfeltételei lettek volna. Mindezek alapján a határozat olyan jogszabályi rendelkezésen alapul, amely az ügy körülményeire tekintettel még nem alkalmazható” (indítvány, Indokolás [8]). Az alperes szerint ugyanakkor az ügyeleti feladatellátásban való részvételi kötelezettség nem a meghozott határozatból ered, hanem azt a vonatkozó ESzCsM rendelet írja elő. Rámutatott, hogy a határozat mindössze azt rögzítette, amit a jogszabály megkövetel. Az alperes álláspontja szerint az OMSZ-szel – amely az egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi és házi gyermekorvosi ügyeleti ellátásról gondoskodik – megkötendő közreműködői szerződés nem előfeltétele a működési engedély módosításának, mivel nem a szerződés keletkezteti a feladatvégzési kötelezettséget (indítvány, Indokolás [15]).
- [6] 2.2. A Törvényszék ítéletében azt mondta ki, hogy „az alperes anélkül írta elő a működési engedélyben, hogy a felperes »Központi ügyeletben látja el« ügyeleti feladatát, hogy ellenőrizte volna ezen feltételek megvalósulását; attól ugyanis, hogy van jogszabályi előírás arra nézve, hogy a háziorvosoknak részt kell venniük az OMSZ által szervezett ügyeletben, nem következik, hogy ezt a működési engedélyben is ismételtelen rögzíteni kellene; nem lehet ezt a közreműködés megvalósult tényeként feltüntetni, majd a feltételek nemteljesülése esetére a működési engedély megszegésének szankciójával fenyegetni” (indítvány, Indokolás [16]).
- [7] 2.3. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban (Kfv.III.37.198/2025/8. számú végzés, a továbbiakban: kúriai végzés) a Törvényszék ítéletét hatályon kívül helyezte, és a bíróságot új eljárás lefolytatására utasította. A kúriai végzés rögzítette, hogy a Törvényszék ítéletében összemosta a működési engedély kiadásának és az ügyeletre vonatkozó bejegyzés módosításának a feltételeit. Nem a működési engedély kiadásának, hanem a működési engedély módosításának jogszerűsége képezte a jogvita tárgyát. A Kúria szerint az elsőfokú bíróság lényegében egy adott szakmára vonatkozó működési engedély kiadása feltételei meglétének ellenőrzését támasztotta a módosítás feltételeként, holott a működési engedély módosításával az eredeti szakma nem, hanem a működési engedély egyik kötelező tartalmi eleme változott (kúriai végzés, Indokolás [40]). Döntése elvi tartalmában a Kúria kimondta, hogy a háziorvosi ellátásra kiadott működési engedély egyik kötelező elemében bekövetkező jogszabályváltozás okán helye van a működési engedély hivatalbóli módosításának. A módosításhoz nem lehet olyan feltételek teljesülését támasztani, mint amelyek a működési engedély kiadásához szükségesek.
- [8] 2.4. A kúriai végzés nyomán megismételt eljárásban fordult az eljáró bíró az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó bíró előterjesztésének jogi indokai körében hangsúlyozta: „Jelen jogvita tárgyát a működési engedély módosításának jogszerűsége képezi. Tehát a bíróságnak arról kell döntenie – figyelembe véve a Kúria

Kfv.III.37.198/2025/8. számú végzésében foglalt jogértelmezést is – hogy az alperes jogszerűen módosította-e felperes működési engedélyét. E körben ugyanakkor kiemelt jelentősége van annak, hogy az alperes a működési engedély módosítással az új ügyeleti rendszerre való áttérést követte le. A módosítás indokát az új jogszabályi környezet, közelebről az ESzCsM rendelet 15. § (6) és (8a) bekezdése, valamint az EüM rendelet 4. § (2) bekezdés e) pontja adta, ugyanis ezen jogszabályok vezették be a háziorvosok kötelező ügyeletellátási kötelezettségét. Ennélfogva kiemelt jelentősége van annak, hogy a módosítás alapjául szolgáló jogszabályok alaptörvénybe ütköznek-e” (indítvány, Indokolás [33]).

- [9] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott szabályozás sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, mert a felperes és a legtöbb háziorvos számára nem volt egyértelmű, hogy az új szabályozás miatt kötelező-e az ügyeleti ellátásban való részvétel és/vagy a szerződéskötés az OMSZ-szel. Kifogásolja a társadalmi egyeztetés és a kellő felkészülési idő hiányát is.
- [10] Az indítványozó hivatkozott arra, hogy az ESzCsM rendelet konkrét ügyben alkalmazandó 15. § (6) bekezdése a szerződési szabadság gyakorlását jelentős mértékben korlátozhatja. Az ügyelet ellátásához ugyanis szükség van az OMSZ-szel megkötött szerződésre, anélkül ugyanis a háziorvos vagy házi gyermekorvos az ügyeletben ténylegesen nem működhet közre. Így a szerződéskötés nem lehetőség, hanem kötelezettség, a háziorvosnak, házi gyermekorvosnak a szerződést meg kell kötnie. A jogalkotó ugyanakkor nem jelölt meg egyetlen olyan tényezőt sem, amely igazolta volna, hogy az OMSZ és a háziorvosok jogviszonyának lényegére érdemben és nagy fokban kiható, azonnali állami beavatkozást indokoló új körülmények vagy események történtek volna. Így a szerződéskötési kötelezettség rendeletben történő előírásának nem volt alapos és észszerű oka, ezért az feltehetően nem felel meg az M) cikk által védett szerződési szabadság elvének. Utalt arra, hogy az OMSZ-szel kötendő szerződésnek az ESzCsM rendelet által meghatározott tartalma is volt (ügyeleti alkalmak száma és időtartama), amely nem képezheti szabad megállapodás tárgyát.
- [11] Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésének sérelmét látja abban, hogy az állam olyan – korábban az érintettek tevékenységi körébe nem tartozó – feladat ellátására kötelezi a háziorvosokat, illetve házi gyermekorvosokat, amely a vállalkozáshoz való jog gyakorlását aránytalanul korlátozhatja, és a már működő vállalkozások fenntartását is veszélyeztetheti. Álláspontja szerint az érintett orvosok a támadott szabályozás által előidézett helyzetből egyes esetekben csak úgy tudnak szabadulni, ha felhagynak tevékenységük gyakorlásával.
- [12] A XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítvány arra alapozza, hogy sokan azért vettek meg bizonyos praxisokat, mert ahhoz nem tartozott ügyeleti kötelezettség, így azok ára magasabb volt. Érvelése szerint a jogalkotó azzal, hogy az ügyeleti tevékenység ellátását rákényszerítette a háziorvosokra, csökkentette a praxisjog értékét.
- [13] Az indítványozó szerint a sérelmezett jogszabályhelyek mind a hatékonyság, mind a működőképesség és a biztonság terén az egészségügyi ellátások minőségének csökkenését eredményezhetik. A háziorvosok szerződéskötési kötelezettsége folytán keletkező ügyeleti ellátási kötelezettség a szakszerű ellátást esetlegessé, kiszámíthatatlanná teszi, ezért a módosítás a testi és lelki egészséghez való jog sérelmét is megvalósíthatja. Az Alaptörvény XX. cikkének sérelmét veti fel az indítványozó szerint a szabályozás amiatt is, hogy a szabályozás eredményeként ügyeleti szaktudással nem rendelkező orvosoknak kell ilyen tevékenységet végezniük.

II.

- [14] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„M) cikk (2) Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.”

„XII. cikk (1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez, valamint a készpénzzel történő fizetéshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XX. cikk (1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jog érvényesülését Magyarország genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal, az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével, a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő.”

[15] 2. Az Eatv. támadott rendelkezése:

„10/A. § (1) Az önálló orvosi tevékenységről szóló 2000. évi II. törvény szerinti önálló orvosi tevékenységet nyújtó házi orvos, házi gyermekorvos a 6/A. § szerinti alapellátáshoz kapcsolódó házi orvosi, házi gyermekorvosi ügyeleti ellátásban a miniszteri rendeletben meghatározott szakmai, szervezeti és munkavégzési feltételek szerint részt vesz. Az alapellátáshoz kapcsolódó házi orvosi, házi gyermekorvosi ügyeleti ellátásban való részvétel egyéb, az e törvényben és a miniszteri rendeletben nem szabályozott feltételeit a házi orvos, házi gyermekorvos és az állami mentőszolgálat megállapodásban rendezi, azzal, hogy a házi orvos, házi gyermekorvos a megállapodás aláírásától függetlenül köteles részt venni az ügyeleti feladatok ellátásában. Ha a házi orvos, házi gyermekorvos a megállapodás megkötését megelőzően részt vesz az ügyeletben, a megállapodásban ezen időszakot is rendezni kell.

(2) Az (1) bekezdés szerinti ügyelet ellátásának részletes szakmai, szervezeti és munkavégzési feltételeit – ideértve a díjazást is – a miniszter rendeletben határozza meg.”

[16] 3. Az ESzCsM rendelet támadott rendelkezései:

3.1. Az ESzCsM rendelet hatályos 15. § (6) bekezdése:

„Az ügyeleti szolgálatot, valamint a központi ügyeletet (a továbbiakban együtt: ügyelet) a területi ellátási kötelezettséggel működő házi orvos a 3. melléklet szerinti szakmai, szervezeti és munkavégzési feltételek és díjazás alapján látja el. A területi ellátási kötelezettség nélkül házi orvosi tevékenységet végző orvos az ügyelet működtetőjével kötött szerződésben rögzített feltételek szerint működik közre az ügyelet ellátásában.”

3.2. Az ESzCsM rendelet 2023. január 1. napjától 2025. július 16. napjáig hatályban volt 15. § (6) bekezdése:

„Az ügyeleti szolgálatot, valamint a központi ügyeletet (a továbbiakban: ügyelet) a területi ellátási kötelezettséggel működő házi orvos az OMSZ-szal kötött szerződésének megfelelően látja el. A területi ellátási kötelezettség nélkül házi orvosi tevékenységet végző orvos az ügyelet működtetőjével kötött szerződésben rögzített feltételek szerint működik közre az ügyelet ellátásában.”

3.3. Az ESzCsM rendelet 15. § (8a) bekezdés 2023. január 1. napjától 2025. július 16. napjáig hatályban volt második mondata:

„A területi ellátási kötelezettséggel működő házi orvosi, házi gyermekorvosi szolgálatban dolgozó házi orvos, házi gyermekorvos az ügyeleti szolgálatban – a (8b) és (8c) bekezdésben foglaltak figyelembevételével – havonta legfeljebb 2 alkalommal részt vesz.”

4. Az EüM rendelet támadott rendelkezésének hatályos szövege:

„4. § (2) A házi orvos feladatkörébe tartozik továbbá:

[...]

e) a házi orvosi, házi gyermekorvosi ügyeleti szolgálatban való, az egészségügyi ellátás folyamatos működtetésének egyes szervezési kérdéseiről szóló miniszteri rendeletben meghatározottak szerinti részvétel,”

III.

[17] 1. Az Abtv. 25. § (1) bekezdése szerint, ha a bírónak az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett –, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés

zés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.

- [18] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megvizsgálta, hogy a bírói kezdeményezés eleget tesz-e az Abtv.-ben írt feltételeknek {lásd például: 3242/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [7]; 3102/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [19] Megállapítható, hogy az Abtv. 25. § (1) bekezdésének megfelelően a bírósági eljárás felfüggesztése megtörtént.
- [20] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a testületnek alkotmányos funkciójával összefüggésben az Alaptörvényből és az Abtv.-ből fakadó kötelessége, hogy a bírói kezdeményezés törvényi feltételeinek a fennállását megvizsgálja, s azok nyilvánvaló hiánya esetében a kezdeményezést visszautasítsa {3193/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [6]}. Az alkalmazandó jog megjelölését ezért az Alkotmánybíróság csak abban az esetben vizsgálhatja felül, ha nyilvánvaló, hogy a megjelölt jogszabályt az indítványra okot adó esetben biztosan nem kell alkalmazni {6/2014. (II. 26.) AB határozat, Indokolás [14]}.
- [21] Figyelemmel arra, hogy az eljáró bíró előtt folyamatban lévő ügy szempontjából az I/1. pont a) pontja alatt támadott rendelkezések és az alapügy tárgyát képező működési engedély módosítása közötti viszony alapvető jelentőségű, a támadott jogszabályok és az ügy tárgya közötti összefüggés megállapítható {vesd össze: 3053/2025. (II. 14.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a 2024. október 20-án kelt határozattal kapcsolatos közigazgatási jogvita szempontjából a 2025 júliusában hatályba lépett jogszabályhelyek nyilvánvalóan nem alkalmazandók, ezért az Alkotmánybíróság az Eatv. 2025. július 15. napjától hatályos 10/A. §-ának és az ESzCsM rendelet 2025. július 17. napjától hatályos 15. § (6) bekezdésének alaptörvény-ellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányuló részben az indítványt az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.
- [23] 2. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek túlnyomórészt eleget tesz. Tartalmazza annak a törvényi rendelkezésnek a megjelölését, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza; az eljárás megindításának indokait; az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezéseket; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, megfelelő indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel; valamint kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a jogszabályi rendelkezéseket, illetve mondja ki azok alkalmazási tilalmát.
- [24] A EüM rendelet 4. § (2) bekezdés e) pontja kapcsán ugyanakkor az indítvány kérelem részében nem jelöli meg azt az időállapotot, amelyre tekintettel az alkotmányossági vizsgálat lefolytatását kéri, és ez az indokolás szövegéből sem derül ki egyértelműen. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint, ha az indítványozó egyetlen beadványban támad több jogszabályi rendelkezést is, akkor az indítványnak valamennyi jogszabályi rendelkezés vonatkozásában, külön-külön ki kell elégítenie a törvényben meghatározott követelményeket {lásd hasonlóan 1051/2026. (II. 11.) AB végzés, Indokolás [33]; 25/2024. (XII. 30.) AB határozat, Indokolás [27]}. Figyelemmel arra, hogy a kérdéses jogszabályi rendelkezés 2023. június 15-i hatállyal, majd 2025. július 17-i hatállyal módosult, valamint arra, hogy az indítványozó az indítvány egyéb részeiben korábban hatályban volt és jelenleg hatályos jogszabályhelyeket egyaránt támad, a konkrét időállapot megjelölése nélkül nem állapítható meg egyértelműen, hogy mely vonatkozásban mely jogszabályszöveget támadja az indítványozó, ezért e tekintetben az Alkotmánybíróság az indítványt az Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pontjában foglaltak hiányára tekintettel az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.
- [25] Az Alkotmánybíróság egyebekben a bírói kezdeményezést érdemben vizsgálta.

IV.

- [26] A bírói kezdeményezés megalapozott.
- [27] 1. Az érdelemi vizsgálat során az Alkotmánybíróság először az egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi és házi gyermekorvosi ügyeletben (a továbbiakban: ügyelet) való részvételre vonatkozó jogszabályi környezet releváns szabályait tekintette át, és a következőket állapította meg.
- [28] 1.1. Az Eatv. 2022. december 31-én hatályos 5. § (1) bekezdés c) pontja rögzítette, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról.

- [29] Az egyes egészségügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2022. évi LXXIII. törvény – amelyet az Országgyűlés 2022. december 7-i ülésnapján fogadott el – 2023. január 1-jei hatállyal az ügyeletre vonatkozó szabályokat úgy módosította, hogy az Eatv. új 6/A. §-a kimondta: „Az állami mentőszolgálat gondoskodik – az 5. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt kivétellel – az egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó háziiorvosi és házi gyermekorvosi ügyeleti ellátásról.” Az Eatv. módosított 5. § (1) bekezdés c) pontja úgy rendelkezett, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik az alapellátáshoz kapcsolódó fogorvosi ügyeleti ellátásról, valamint Budapest területén az alapellátáshoz kapcsolódó háziiorvosi és házi gyermekorvosi ügyeleti ellátásról. Ezen szabályokat az Országgyűlés által 2024. június 11-én elfogadott, az állam működését érintő egyes törvények módosításáról szóló 2024. évi XXIX. törvény 2024. október 1-jei hatállyal akként módosította, hogy a Budapestre vonatkozó kivételszabályt hatályon kívül helyezte, és általános jelleggel rögzítette az Eatv. 6/A. §-ában, hogy „[a]z állami mentőszolgálat gondoskodik az egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó háziiorvosi és házi gyermekorvosi ügyeleti ellátásról.”
- [30] Azaz, az ügyelet biztosítása és szervezése – 2023. január 1. napjáig, Budapest tekintetében pedig 2024. október 1. napjáig – a települési önkormányzatok feladata volt. Az önkormányzatok a háziiorvosi és házi gyermekorvosi ügyeletet vagy a saját háziiorvosukkal, vagy más szolgáltatóval kötött szerződés útján teljesítették.
- [31] 1.2. Az OMSZ által szervezett ügyeleti ellátásra való áttérés az Eatv. rendelkezései szerint folyamatosan valósult meg. Az Eatv. 2023. január 1-jétől hatályos 22. § (6) bekezdése értelmében az egészségügyért felelős miniszter az ellátáshoz szükséges technikai, személyi feltételek fennállásának bekövetkezése napján a kormányzati honlapon közzétett közleményben közzéteszi azokat az ellátási területeket, amelyekben a közzétételt követő 30. naptól kezdődően a 6/A. §-ban foglalt feladatát az állami mentőszolgálat látja el. Az Eatv. 22. § (2) bekezdése úgy rendelkezett, hogy „[a]z állami mentőszolgálat a 6/A. §-ban foglalt feladatát a miniszter (6) bekezdés szerinti közleményében foglalt alapellátási körzetekben a miniszter (6) bekezdés szerinti közleményének közzétételét követő 30. naptól látja el. Azon a területen, ahol az állami mentőszolgálat látja el a 6/A. §-ban foglalt feladatát, a feladatellátásának időpontjától, mint zárónaptól (e § alkalmazásában a továbbiakban: zárónap) a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ügyeleti ellátásra (e § alkalmazásában a továbbiakban együtt: ellátás) a települési önkormányzat által kötött feladat-ellátási szerződés a hatályát veszti”. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése hozzátette: „[a] miniszternek a (6) bekezdés szerint közzétett közleményében meg nem jelölt alapellátási körzetek tekintetében, valamint a közleményben megjelölt területen a zárónapig az ellátás szervezése a települési önkormányzat feladata. Budapest területe kivételével 2023. január 1-jétől 2024. február 29-ig a települési önkormányzat az ellátásra legfeljebb a zárónapig tartó hatállyal köthet szerződést vagy megállapodást. A települési önkormányzat az ellátásra kizárólag olyan szerződést vagy megállapodást köthet, amely a részéről egyoldalúan, legfeljebb 30 napos hatállyal felmondható”.
- [32] Azaz, Budapest kivételével az OMSZ által szervezett ügyeleti rendszerbe való áttérés úgy valósult meg, hogy a miniszter közleményben rögzítette a szükséges feltételek fennállását egy-egy alapellátási körzet vonatkozásában, és e közleményt követő 30. naptól történt meg az áttérés az érintett területeken. Budapest esetében erre törvény erejénél fogva került sor a IV/1.1. pontban (Indokolás [29]) foglaltak szerint.
- [33] 1.3. Az ügyelet ellátásában való orvosi részvétel szabályai szintén több időállapotban több formában kerültek meghatározásra. Az Eatv. 10/A. §-a hatályba lépéséig több jogszabályhely egymásra vetítése volt szükséges az orvosi részvétel jellegének megállapításához. A Kúria Kfv.III.37.812/2024/5. számú ítéletében (a továbbiakban: kúriai ítélet) megállapította, hogy a vonatkozó jogszabályok szerződéskötési kötelezettséget kifejezetten nevesítve nem írtak elő, ugyanakkor a kötelezettség fennállása kapcsán a következőképpen érvelt: „Az ESzCsM rendelet 15. § (1) bekezdése ugyanis az alperesi érdekelt részére fogalmaz meg kötelezettséget: a háziiorvosi, házi gyermekorvosi feladatok rendelési időn kívüli ellátására ügyeleti szolgálatot kell szervezni, illetve azt központi ügyelet útján kell ellátni. Ugyanakkor az ESzCsM rendelet 15. § (6) és (8a) bekezdése már a háziiorvos ügyelet-ellátási kötelezettségét fogalmazza meg. Ez a kötelezettség nem látható el csak az annak tartalmát ténylegesen kitöltő, az ESzCsM rendelet 15. § (6) bekezdésében és az EüM rendelet 4. § (2) bekezdés e) pontjában deklarált szerződés megkötése révén. Egyértelmű, hogy a háziiorvosok csak ezen szerződés megkötésével tudnak eleget tenni a jogszabályi kötelezettségüknek” (kúriai ítélet, Indokolás [82]–[83]).
- [34] A kúriai ítélet e gondolatmenet mentén elvi érveléssel mondta ki, hogy „[a] területi ellátási kötelezettséggel működő egészségügyi szolgáltatókat (háziiorvosok, házi gyermekorvosok) a 2023. január 1-től hatályos rendelkezések szerint ügyeleti szolgálatban való részvétel kötelezettsége terheli, akár a nevükben ellátást nyújtó háziiorvos, akár helyettes orvos útján. Az ügyelet ellátásával, az abban való részvétellel kapcsolatos kötelezettség közvetlenül a jogszabályi rendelkezésekből ered” (kúriai ítélet, a határozat elvi tartalma, [93]).

- [35] Ezen rendelkezések alkalmazása ugyanakkor attól függött, hogy a IV/1.2. pontban (Indokolás [31]) kifejtettek szerint egy adott időpontban az OMSZ látta-e el az ügyelet szervezésével kapcsolatos feladatokat vagy az még a korábbi szabályok szerint az önkormányzatokhoz tartozott. Azaz, az ügyeletre vonatkozó, módosított szabályokat 2024. február 29-ig csak abban az esetben kellett alkalmazni, ha az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény és az Eatv. értelmében az állami mentőszolgálat látta már el az egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó házi- és házi gyermekorvosi ügyeleti ellátást, egyéb esetekben a 2022. december 31-én hatályos rendelkezések voltak az irányadók [ahogyan erre a szabályozást kidolgozó Belügyminisztérium hasonló tárgyú ügyben (IV/1977/2025. számú ügy) előterjesztett *amicus curiae* beadványa is rámutatott]. 2024. szeptember 30-ig a szerződéskötésre vonatkozó szabályok Budapest területén még nem voltak alkalmazandók, hiszen – a IV/1.1. pontban (Indokolás [29]) kifejtettek szerint – Budapest területén az OMSZ csak 2024. október 1-jétől vette át az ügyelet szervezésével kapcsolatos feladatokat.
- [36] Az Eatv. jelenleg hatályos 10/A. §-a az ügyeletben való részvétel alapját övező jogértelmezési kérdéseket tisztázta azáltal, hogy törvényi szinten egyértelművé tette: az ügyeletben való részvétel az önálló orvosi tevékenységet nyújtó házi- és házi gyermekorvos kötelezettsége. A szabályozás rögzítette, hogy az ügyeleti tevékenységben való részvétel alapvető feltételeit miniszteri rendelet határozza meg; az Eatv.-ben és a rendeletben nem szabályozott kérdésekben van helye a szerződéskötésnek azzal, hogy az érintett orvos a megállapodás aláírásától függetlenül köteles részt venni az ügyeleti feladatok ellátásában. Az Eatv. nevezett módosítását a 2025. június 23-án kihirdetett Módtv. 142. §-a rögzítette, amely 2025. július 15-én lépett hatályba. A Módtv. 143. §-a az Eatv. felhatalmazó rendelkezéseit kiegészítette azzal, hogy a miniszter rendeletben határozza meg „a házi- orvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi feladatok rendelési időn kívüli, ügyeleti ellátásának részletes szakmai szabályait, az alapellátáshoz kapcsolódó házi- és házi gyermekorvosi ügyeleti ellátás részletes szakmai, szervezeti és munkavégzési feltételeit – ideértve a díjazást is –”. Ezen részletszabályokat a 2025. július 16-án kihirdetett BM rendelet határozta meg az ESzCsM rendelet módosításával, másnapi hatálybalépéssel.
- [37] 2. Ezt a jogszabályi környezetet az indítványban foglalt alkotmányossági aggályok tükrében vizsgálva az Alkotmánybíróság elsőként az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével kapcsolatos releváns követelményeket összegezte.
- [38] 2.1. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság, amely az államtól és elsősorban a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a jog egésze, egyes részterületei és szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára is előre láthatóak legyenek {3057/2019. (III. 25.) AB határozat, Indokolás [15]}. Az Alkotmánybíróság szerint a jogbiztonság egyik legfontosabb alapkövetelménye a jogszabályok kiszámíthatósága és az egyes jogi normák egyértelműsége {33/2014. (XI. 7.) AB határozat, Indokolás [32]; 3001/2019. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [87]; 3296/2021. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [44]}.
- [39] A normavilágosság követelményét érintően az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata szerint „nem vetheti fel az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből következő normavilágosság elvének sérelmét önmagában az az eset, ha egy jogszabályi rendelkezés alkalmazása az egyszerű automatizmuson túlmutató jogértelmezést igényel az eljáró bíróságok, illetőleg hatóságok részéről, különösen akkor [...], ha egy adott norma több lehetséges értelmezése egyaránt összhangban áll az Alaptörvénnyel. Ilyen esetekben nem az Alkotmánybíróság, hanem az egyedi ügyben eljáró (indítványozó) bíró feladata az Alaptörvénnyel összhangban álló, lehetséges értelmezési eredmények közötti választás, melyet az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata olyan jogértelmezési kérdésnek tekint, melyet még alkotmányjogi panasz eljárásokban sem bírálhat felül mindaddig, amíg a választott jogértelmezés az értelmezési tartomány alkotmányos keretein belül marad” {3051/2020. (III. 2.) AB határozat, Indokolás [19]}. Eléri ugyanakkor az alaptörvény-ellenesség szintjét, ha a szabályban rejlő belső ellentmondás a jogalkalmazás során szükséges értelmezéssel nem kiküszöbölhető, így különösen azért, mert a sérelmezett jogszabály tartalma olyan mértékben homályos, vagy rendelkezései annyira ellentmondásosak, hogy a tisztázatlanság feloldására a jogszabály-értelmezés már nem elegendő {összefoglalóan lásd: 14/2024. (VII. 8.) AB határozat, Indokolás [70]; hasonlóképpen: 3313/2025. (X. 22.) AB határozat, Indokolás [22]}.
- [40] 2.2. A kellő felkészülési idő vonatkozásában az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint jogállami követelmény, hogy a jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell meghatározni, hogy kellő idő maradjon a jogszabály alkalmazására való felkészülésre. A kellő felkészülési idő egy jogszabály megalkotása és kihirdetése, illetve hatálybalépése, azaz normatív hatásának kifejtése között eltelt idő {33/2019. (XI. 27.) AB határozat, Indokolás [42]–[43]}.

- [41] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállam-elvből levezetett jogbiztonság követelménye a jogszabály hatálybalépése időpontjának megállapítására vonatkozóan azt a kötelezettséget hárítja a jogalkotóra, hogy kellő időt biztosítson a jogszabály szövegének megismerésére; a jogalkalmazó szervek számára a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez; a jogszabállyal érintett szervek és személyek számára annak eldöntéséhez, hogy miként alkalmazkodjanak a jogszabály rendelkezéseire {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [57]–[58]}.
- [42] Az Alkotmánybíróság 6/2013. (III. 1.) AB határozatában kiemelte: „[a] kellő felkészülési idő követelményének a jogbiztonság elvéből következő lényegi eleme, hogy a jogszabályi rendelkezéseknek mindazok a címzettjei, akik részére a jogszabály új, illetve többletkötelezettségeket ír elő – legyenek akár a jogszabály végrehajtásáért felelős (jogalkalmazó) szervek, akár az önkéntes jogkövetés szempontjából érintett egyéb személyek és szervek –, a kötelezettségeiket potenciálisan teljesíteni tudják, és akaratok ellenére ne kövessenek el kötelességszegést, ne valósítsanak meg jogellenes magatartást. Mind a jogalkalmazásnak, mind pedig a jogkövető magatartásnak feltétele a jogszabály megismerése, ebből a szempontból tehát a jogszabály alkalmazására való felkészülés és a jogszabály megismerése a cél-eszköz viszonyban áll egymással” (Indokolás [236]).
- [43] Az Alkotmánybíróság gyakorlata rámutat arra is, hogy annak vizsgálatát, hogy a felkészülési idő megfelelő-e, illetve, hogy sérti-e a jogbiztonság követelményét, a szabályozás tartalmi változásaira figyelemmel kell elvégeznie {20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [122]}.
- [44] A jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges kellő idő megállapítása és biztosítása tehát alapvetően a jogalkotó felelőssége azzal, hogy a jogszabály alkalmazására való felkészülést szolgáló időtartam kirívó, a jogbiztonságot súlyosan veszélyeztető vagy sértő elmaradása, illetőleg hiánya alaptörvény-ellenesség megállapítását eredményezheti. „A jogbiztonságot súlyosan sérti, ha az új, illetve többletkötelezettségeket előíró jogszabályi rendelkezés kihirdetése és hatályba lépése közötti felkészülési idő elmarad vagy olyan rövid, hogy nyilvánvaló, hogy a jogszabály címzettjei jóhiszeműségük, legjobb szándékuk és igyekezetük ellenére sem – vagy csak rendkívüli erőfeszítések árán – tudnának kötelezettségeiknek eleget tenni. Ellentétes a jogállamiság elvével, ha a kellő felkészülési idő hiányából eredően a jogszabály címzettjei a megváltozott rendelkezéshez való alkalmazkodás rendkívüli nehézsége miatt nyilvánvalóan, illetve az új szabályozás megismerhetőségének hiányában valószínűsíthetően jogsértő helyzetbe kerülnek; különösen, ha emiatt joghátrányok is érik (érhetik) őket” {6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [239]}.
- [45] Az Alkotmánybíróság a döntését ezen általános elvek fényében, de mindig egyedi mérlegelés alapján hozza meg {3003/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [54]}. Az Alkotmánybíróság vizsgálata során kitér arra, hogy a támadott szabályozás előír-e új kötelezettséget, vagy megállapít-e többletkötelezettséget a címzettek vonatkozásában {3129/2022. (IV. 1.) AB határozat, Indokolás [43]}. Mérlegelése során az Alkotmánybíróságnak figyelemmel kell lennie arra, hogy a kifogásolt norma mikor lépett hatályba, valamint azt is értékelnie szükséges, hogy az mikortól volt alkalmazandó, és annak kapcsán a jogszabály megismerésére, alkalmazására rendelkezésre álló felkészülési idő kirívóan rövidnek tekinthető-e {3/2025. (V. 29.) AB határozat, Indokolás [80]}.
- [46] Ha ugyanis a jogalkotó új vagy többletkötelezettséget ír elő, akkor „a norma címzettjei számára a felkészülési időt a szabály kihirdetése és alkalmazandósága (jellemzően hatálybalépése) között úgy kell biztosítani, hogy kellő idő maradjon: 1) a jogszabály szövegének megismerésére; 2) a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez, ami nem foglalja magában a gazdasági következményekre való felkészülést; 3) annak eldöntéséhez, hogy miként alkalmazkodjanak a jogszabály rendelkezéseire” {3078/2024. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [38]}.
- [47] 2.3. A normavilágosság és a kellő felkészülési idő követelményének kapcsolata tekintetében az Alkotmánybíróság 32/2015. (XI. 19.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) kiemelte: „A kellő felkészülési idő követelményéből – figyelembe véve az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatát – az is következik, hogy az új norma által bevezetett többletkötelezettséget pontosan kell meghatározni. A kellő felkészülési idő követelményének a sérelme ennél fogva nem csak egyértelmű szabályozás viszonylatában állapítható meg, hanem akkor is, ha a kötelezettség nincs pontosan meghatározva” (Indokolás [66]). A normatartalom és a kellő felkészülési idő vizsgálata ezért összekapcsolódik. Az Abh. alapjául szolgáló ügyben vizsgált szabályozás vonatkozásában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a normatartalom pontatlansága azt eredményezte, hogy az érintettek adott esetben csak rendkívüli nehézségek árán tudták volna kötelezettségüket teljesíteni, arra csak (akár jelentős) érdeksérelem mellett vagy – a kötelezettség mértékének meghatározatlansága miatt – egyáltalán nem tudtak volna felkészülni. Az Alkotmánybíróság aláhúzza: „[a] jogállami jogalkotásba vetett bizalom – ami jelen esetben nem az Alkotmánybíróság által korábban kibontott, az úgynevezett »bizalomvédelem« elvére való utalást jelent – megköveteli, hogy egyfelől egy újonnan megállapított kötelezettség pontosan meghatározható legyen, másrészt, hogy vonatkozásában biztosított legyen az alkotmánybírósági gyakorlatban lefektetett elveknek meg-

felelő kellő felkészülési idő” (Abh., Indokolás [66]). Erre tekintettel az Alkotmánybíróság jelen ügyben a kellő felkészülési idő követelményét a tényleges felkészülési lehetőség kontextusában is értékelte.

- [48] 3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróságnak az indítvány elbírálásához elsőként azt kellett megvizsgálnia, hogy a támadott szabályozás milyen jellegű előírást tartalmaz, és ennek követése (az annak megfelelő magatartás tanúsítása) milyen jellegű felkészülést igényelt az érintettektől {hasonlóképpen: 3427/2021. (X. 25.) AB határozat, Indokolás [28]}.
- [49] 3.1. Figyelemmel arra, hogy az OMSZ által szervezett ügyeleti rendszer bevezetéséről szóló törvénymódosítás (2022. évi LXXIII. törvény) indokolása részletes tartalmi magyarázatot nem ad, az Alkotmánybíróság a szabályozást kidolgozó Belügyminisztérium hasonló tárgyú ügyben (IV/1977/2025. számú ügy) előterjesztett *amicus curiae* beadványa nyomán vizsgálta a szabályozás hátterét. Eszerint „[a] korábban a települési önkormányzat kötelező feladatai közé tartozó háziorvosi, háziorvosi ügyeleti ellátásról való gondoskodás – Budapest kivételével – 2023. január 1-jétől vált az állami mentőszolgálat feladatává. Az Eatv. azonban – az átmeneti rendelkezései között – az új szervezési rendszerű ügyeleti rendszert fokozatosan léptette életbe az ország területén, éppen a kellő felkészülési idő biztosítása érdekében. A szabályozási metódus az volt, hogy (Budapest kivételével) 2024. február 29-éig vegye át az állami mentőszolgálat a feladatot, oly módon, hogy az egészségügyért felelős miniszter az ellátáshoz szükséges technikai, személyi feltételek fennállásának bekövetkezése napján a kormányzati honlapon közleményben közzétette azokat az ellátási területeket, amelyekben a közzétételt követő 30. naptól kezdődően az Eatv. 6/A. §-ban foglalt feladatát az állami mentőszolgálat látja el. Az Eatv. 22. § (2) bekezdése rendezte azt is, hogy azon a területen, ahol az állami mentőszolgálat látja el az Eatv. 6/A. §-ban foglalt feladatát, a feladatellátásának időpontjától, mint zárónaptól a háziorvosi, házi gyermekorvosi ügyeleti ellátásra a települési önkormányzat által kötött feladat-ellátási szerződés a hatályát veszítette. A miniszteri közlemények tehát folyamatosan terjesztették ki az egyes vármegyékre az új ügyeleti rendszer bevezetését, Budapesten pedig – egy 2024. június 18-án kihirdetett törvény alapján – 2024. október 1-jei hatállyal került az új rendszer bevezetésre. [...] A Kúria Kfv.III.37.812/2024/5. számú ítéletében szintén leszögezte, hogy a területi ellátási kötelezettséggel működő egészségügyi szolgáltatókat (házi orvosok, házi gyermekorvosok) a 2023. január 1-től hatályos rendelkezések szerint ügyeleti szolgálatban való részvétel kötelezettsége terheli, akár a nevükben ellátást nyújtó házi orvos, akár helyettes orvos útján. Az ügyelet ellátásával, az abban való részvétellel kapcsolatos kötelezettség közvetlenül a jogszabályi rendelkezésekből ered, azzal, hogy a jogviszony tartalmát – részben jogszabályok szerinti kötelező tartalommal, részben a felek megállapodásán alapulva – megállapodásban kell rendezni” (*amicus curiae* a IV/1977/2025. számú ügyben, 2/8–4/8. o.).
- [50] Az új, az OMSZ koordinálásával megvalósuló ügyeleti rendszer tehát az érintett orvosok ügyeletben való részvételének kötelezettségére épült, amelynek jogi alapját az OMSZ és az orvos között megkötendő szerződés képezte. Maga a szerződéskötési kötelezettség az ESzCSM rendelet 2023. január 1. napjától 2025. július 16. napjáig hatályban volt 15. § (6) bekezdése és (8a) bekezdés második mondata, valamint – a jelen alkotmánybírósi eljárásban érdemben nem vizsgált, de a szabályozás kontextusának meghatározásánál figyelembe vett – EüM rendelet 4. § (2) bekezdés e) pontja együttes értelmezése alapján jogértelmezéssel volt levezethető. Az Eatv. nem szabályozta az ügyeleti ellátásban részt vevő orvosokkal történő szerződéskötés részleteit. Mindössze az ESzCsM rendelet 15. § (8a) bekezdése rögzítette az ügyeleti kötelezettség időtartamára, mértékére vonatkozó kötelező előírást. Ennélfogva a jogszabályi háttér az orvos ügyeletben való részvételének jogi feltételei közül csak egy elemet szabályozott; az ügyeleti tevékenység részleteinek rögzítéséhez a szerződés megkötése elengedhetetlen volt.
- [51] A szabályozás tartalma szerint tehát nem passzív, tartózkodáson alapuló, hanem aktív, tevőleges magatartást követelt meg {vesd össze: 3327/2022. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [45]} mind az érintett orvosok, mind az OMSZ részéről.
- [52] 3.2. Az is megállapítható, hogy a kötelezettség elmaradása potenciálisan szankcióval fenyegetett helyzetet teremtett. A jelen alkotmánybírósi eljárás alapját képező ügyben eljáró hatóság határozatában külön felhívta a felperes figyelmét arra, hogy „[l]Jelen engedély címzettje működése során köteles az egyes szakmák, illetve szakmán belüli szolgáltatások folytatásához előírt személyi, tárgyi és szakmai feltételeket folyamatosan biztosítani, valamint a további, a tevékenységre előírt speciális jogszabályi előírásokat betartani. A Kerületi Hivatal felhívja a figyelmet arra, hogy az előírtak be nem tartása esetén bírság kiszabására van lehetőség”.

- [53] Ahhoz tehát, hogy az érintettek felkészüljenek a szabályok alkalmazására, az érintett orvosok és az OMSZ közötti szerződés megkötése volt (lett volna) szükséges. Mindeközben annak megállapítása, hogy az érintett orvosoknak pontosan milyen követelményekhez kell alkalmazkodnia, számos bizonytalansági tényezőt vetett fel.
- [54] Egyrészt, a szabályozás a szerződéskötés menetrendjére vonatkozóan semmilyen előírást nem tartalmazott, abból nem volt megállapítható, hogy melyik félnek (orvos vagy OMSZ) kell kezdeményeznie a szerződés megkötését, milyen tartalmi elemekkel. Az ESzCsM rendelet 15. § (8a) bekezdés második mondata 2023. január 1. és 2025. július 16. között hatályos „havonta legfeljebb 2 alkalommal részt vesz” szövegrésze pedig alappal vetett fel kétséget a norma címzettjeiben azzal kapcsolatban, hogy milyen jogi helyzet áll elő, ha egy alkalommal sem vesznek részt ügyeletben (hiszen a szó szoros értelmében a „legfeljebb 2 alkalommal” fogalmi körébe esik az egy alkalommal sem), vagy az ügyeletben való részvételre irányuló szerződést nem kötik meg.
- [55] Mindeközben a szankcionálás lehetősége önmagában további jogértelmezési kérdéseket (az ügyeleti kötelezettség megsértése esetén mikor és milyen feltételekkel alkalmazható szankció) vetett fel.
- [56] Erre világított rá a kúriai ítélet is, amely egy konkrét szankcionálási eljárásban eljáró hatóság mint alperes számára azt az iránymutatást adta, hogy az „alperes a megismételt eljárásokban a Kúria döntésében foglaltakat figyelembe véve kell vizsgálja, hogy mi volt az ügyeleti kötelezettség elmulasztásának, ezen keresztül a szerződések megkötése elmaradásának oka. E körben az I–VIII. rendű felperesek megtették-e ajánlatukat, a szerződés jogszabály erejénél fogva létrejött-e, amennyiben nem, úgy az kinek róható fel. Vizsgálnia szükséges azt is, hogy a felperesek a közjogi szerződéses feltételeket elfogadták-e, mert a szankció alkalmazására kizárólag ennek hiányában kerülhet sor. Amennyiben időközben a szerződéseket a felek megkötötték, annak jogkövetkezményeit is le kell vonnia az alperesnek” (kúriai ítélet, Indokolás [92]).
- [57] Elmondható tehát, hogy a szabályozás egy számos tartalmi elemében bizonytalan szerződéskötési kötelezettség teljesítését szabta a jogkövető magatartás feltételének, amelynek elmaradása esetén szintén bizonytalan feltételek mellett, hátrányos jogkövetkezmények alkalmazása merült fel.
- [58] 4. A következő kérdés a felkészülési idő tartamának megállapítása. A kellő felkészülési idő biztosításának funkciója ugyanis az, hogy „azok, akik elvárható módon törekednek az új vagy többletkötelezettségnek való megfelelésre, akarattuk ellenére ne valósítsanak meg jogellenes magatartást. Az alkotmányjogi kérdés tehát az, hogy a címzetteknek volt-e reális lehetőségük a jogkövetésre” [3078/2024. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [39]].
- [59] Az Alkotmánybíróság „következetes gyakorlatának megfelelően a felkészülési idő nem a törvényjavaslat benyújtása és hatálybalépése közötti időtartam, hanem a jogszabály kihirdetése és hatálybalépése, vagy amennyiben a hatálybalépés időpontjától elválik annak alkalmazhatósága, akkor a kihirdetés és az alkalmazhatóság közötti időtartam tekintetében vizsgálendő” [24/2019. (VII. 23.) AB határozat, Indokolás [46]].
- [60] Az ügyeleti rendszer átalakításakor a jogalkotó olyan megoldást választott, amelyben az OMSZ általi ügyelet-szervezést, és így áttételesen az OMSZ-szel történő szerződéskötési kötelezettséget az érintett orvosok számára fokozatosan, az egészségügyért felelős miniszter által az ellátáshoz szükséges technikai, személyi feltételek fennállásának bekövetkezésére tekintettel kiadott közleményéhez igazodóan vezette be.
- [61] A 20/2014. (VII. 3.) AB határozatban foglaltak alapján a kellő felkészülési idő úgy is biztosítható, ha az alkalmazási szabályok pontos menetrendet tartalmaznak a módosított szabályok végrehajtására (Indokolás [126]). Az akkor vizsgált konkrét ügyben az Alkotmánybíróság jelentőséget tulajdonított annak, hogy törvényi szinten, pontos határidőtűzésekkel, jól behatárolható lépéseket várt el a jogalkotó az érintettektől.
- [62] Jelen esetben ugyanakkor a szabályozás alkalmazandóságára vonatkozó menetrendet 2023. január 1-je és 2024. február 29-e között nem törvény vagy más jogszabály, hanem az Eatv. 22. § (6) bekezdése alapján miniszteri közlemény határozta meg. Budapest esetében egy 2024. június 18-án kihirdetett törvény (az Eatv. 2024. évi XXIX. törvénnyel történt módosítása) alapján 2024. október 1-jei hatállyal került az új rendszer bevezetésre.
- [63] Előbbi eset – tehát a Budapesten kívüli területek – vonatkozásában a címzettek számára egy semmilyen módon előre nem látható időpontban közzétett miniszteri közlemény kiadásától számított 30 napon belül álltak be az új ügyeleti rendszerből fakadó jogszabályi kötelezettségek. Ebben a szabályozási konstrukcióban a felkészülés „állapotát” nem elsősorban a jogszabály kihirdetése, hanem a miniszteri közlemény keletkeztette. Az OMSZ mindaddig, amíg a feladatellátás feltételei egy adott terület vonatkozásában nem álltak fenn, nem vált az adott területen a feladat szervezésének, az érintett területen praktizáló orvos pedig az új szabályozás szerinti feladat ellátásának kötelezettjévé. Ennek tükrében pedig a miniszteri közlemények kiadásától számított 30 nap egy ilyen, a korábbtól eltérő jogintézmény bevezetésére, egy állami feladatellátás módjának alapvető megváltoztatására, a címzettek tevékenységi körében jelentős változást előidéző kötelezettséghez való alkalmazkodásra – a szabályozás tartalmának és így a tényleges felkészülés lehetőségének vizsgálata nélkül is – felveti a kirívóan rö-

vid felkészülési idő okozta alaptörvény-ellenességet {vesd össze: 3/2025. (V. 29.) AB határozat, Indokolás [80]; 3118/2025. (IV. 25.) AB határozat, Indokolás [43]}.

- [64] Noha a jelen alkotmánybíróági eljárásnak nem tárgya az önkormányzatok által az ügyelet ellátása körében kötött szerződések megszűnése, a szabályozási technika alkotmányjogi szempontból aggályos jellege kapcsán nem mellőzhető ennek figyelembevétele. Az Eatv. 22. § (2) bekezdése alapján ugyanis szintén a miniszter közleményének közzétételét követő 30. naptól (az OMSZ feladatellátásának időpontjától mint zárónaptól) a házi-orvosi, házi gyermekorvosi ügyeleti ellátásra az érintett alapellátási körzetben a települési önkormányzatok által kötött feladat-ellátási szerződések a hatályukat veszítették. Ezen szerződéses viszonyok megszűnésének időpontja ugyanakkor szintén előreláthatatlan volt: egy több mint egy éves időszakon belül (2023. január 1-je és 2024. február 29-e között) bármikor bekövetkezhetett a 30 napos megszűnési időszakot előidéző körülmény. Ezáltal lényegében a miniszter döntése vezetett a szerződések megszűnéséhez. Bár állt a miniszter döntése mögött törvényi felhatalmazás, ennek konkretizálódása a miniszter közelebről meg nem határozott feltételek fennállásáról szóló egyedi mérlegelésén múlt. Így a kezdő időpont bizonytalansága miatt nemcsak a szerződéskötési kötelezettség, hanem korábban létrejött szerződések megszűnése esetében sem tölthette be az egyébként elvileg a felkészülésre elégségesnek tűnő harminc napos átmeneti időszak a felkészülési idő biztosítását szolgáló szerepét.
- [65] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: a társadalom széles rétegeit érintő, átfogó jogszabálymódosítások alkalmazási időpontjának közlemény formájában – azaz nem kötelező magatartási szabályt tartalmazó jogszabályban – történő rögzítése önmagában alkalmas a szabályozás előreláthatóságának, kiszámíthatóságának megkérdőjelezésére, és így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezetett jogbiztonság sérelmének megállapítására.
- [66] Utóbbi esetben – Budapest területére vonatkozó szabályozás kapcsán – a kihirdetés és a hatálybalépés között eltelt több mint két hónapos időtartam elvileg alkalmas lehetett volna arra, hogy a címzettek számára a megfelelő felkészüléshez szükséges időt biztosítsa.
- [67] Ezen a ponton válik szükségessé annak áttekintése, hogy a jogszabályok által megkövetelt magatartás fényében fennáll-e alaptörvény-ellenességet eredményező jogbiztonsági sérelem.
- [68] 5. Az Alkotmánybíróság gyakorlata rögzítette, hogy „a jogszabály hatálybalépési időpontjának meghatározásakor tekintettel kell lenni arra, hogy kellő idő maradjon a jogszabály szövegének megszerzésére és át tanulmányozására, a jogalkalmazó szervek számára a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez, míg a jogszabállyal érintett személyek és szervek számára annak eldöntéséhez, hogy miként alkalmazkodjanak a jogszabály rendelkezéseire, illetve az önkéntes jogkövetés személyi és tárgyi feltételeiről való gondoskodáshoz” {3264/2021. (VII. 7.) AB határozat, Indokolás [47]}.
- [69] Az Alkotmánybíróság – az Abh.-ban kialakított értelmezésre is hivatkozva – hangsúlyozza, hogy a felkészülési idő formális biztosítása esetén sem teljesül az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezetett jogbiztonság követelménye, ha a szabályozás által megkövetelt jogkövető magatartás részletei olyan mértékben bizonytalanok, hogy azok alapján a jogszabállyal érintett személyek és szervek nem tudják azonosítani, hogy miként alkalmazkodjanak a jogszabály rendelkezéseire, illetve nem tudják felmérni a jogkövető magatartás elmaradásának jogkövetkezményeit, vagyis nem biztosított, hogy a kötelezettségeik teljesítésére képesek lehessenek, és akaratuk ellenére ne kövessenek el kötelezettségszegést, ne valósítsanak meg jogellenes magatartást.
- [70] Jelen esetben – amellett, hogy a fent kifejtettek szerint az ügyeleti rendszer átalakítása Budapest kivételével a címzettek számára előre nem látható időpontban kiadott közleményekhez igazodott – az ügyeleti ellátásban részt vevő orvosok szerződéskötési kötelezettsége az Eatv. 2025. július 15-i hatállyal történt módosítását megelőzően csak rendeleti szabályok egymásra vetítésével – és így is csak nagyon bizonytalan tartalommal – volt megállapítható; az Eatv., az ESzCsM rendelet, illetve az EÜM rendelet e kötelezettség teljesítésének alapkérdéseit nem szabályozta. A szabályozás nem rögzítette a szerződéskötés részleteit, elsősorban például a szerződési ajánlat megtételére és elfogadására irányadó határidőket, nem tartalmazott a szerződés kötelező tartalmi elemeire vonatkozó iránymutatásokat, valamint nem rendelkezett a szerződéskötés elmaradása esetén a szankciók alkalmazásának feltételeiről, miközben a szankcionálás lehetősége önmagában további jogértelmezési kérdéseket vetett fel.
- [71] A jogszabályi környezet súlyos bizonytalansága nemcsak a címzett orvosok és az OMSZ viszonyrendszerében idézett elő alapvető, több különböző esetben manifesztálódó értelmezési problémákat, hanem a hatóságok és bíróságok oldalán is például – a jelen alkotmánybíróági eljárás alapját képező ügyben – a tekintetben, hogy a működési engedély az ügyeleti tevékenység vonatkozásában ebben az időszakban milyen ténytet kellett, hogy rögzítsen: a jogszabályokból levezethető általános kötelezettséget vagy az ügyeletben való tényleges részvételt,

amely a szerződéskötéssel konkretizálódik. Bár egyes értelmezési kérdések kapcsán a Kúria irányt mutatott, azok a szabályozás hiányosságainak értékelésénél nem hagyhatók figyelmen kívül.

- [72] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a társadalom széles rétegeit érintő, egyúttal alapvető intézményi változást jelentő szabályozás fent ismertetett – miniszteri közleményeken keresztül történő – bevezetése a szerződéskötési kötelezettségnek a szerződéskötési folyamatra vonatkozó szabályok és garanciák meghatározása nélküli előírásával együtt sérti a jogbiztonság követelményéből adódó, a szabályozás előreláthatóságára és kiszámíthatóságára vonatkozó alkotmányos elvárást, és a szerződéskötés elmaradása esetén alkalmazható szankcionálás lehetőségét is figyelembe véve – a kellő felkészülési idő és a normavilágosság követelményének együttes sérelmén, azaz a tényleges felkészülés lehetőségének hiányán keresztül – megvalósítja az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállam-elvből fakadó jogbiztonság sérelmét.
- [73] 6. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította azt is, hogy az ESzCsM rendelet együttesen értelmezett, 2023. január 1. napjától 2025. július 16. napjáig hatályban volt 15. § (6) bekezdése és 15. § (8a) bekezdés 2023. január 1. napjától 2025. július 16. napjáig hatályban volt második mondata alaptörvény-ellenes volt. Az alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezések már hatályukat veszítették, ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján történő megsemmisítésüket mellőzte. Az Abtv. 45. § (2) bekezdésének megfelelően az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alaptörvény-ellenes rendelkezések a bírói kezdeményezés alapjául szolgáló ügyben, valamint bármely bíróság előtt folyamatban lévő ugyanilyen tárgyú ügyben nem alkalmazhatók.
- [74] Ennek következtében a konkrét bírósági eljárásokban az ügy megítélésének alapja az egészségügyi szolgáltatás gyakorlásának általános feltételeiről, valamint a működési engedélyezési eljárásról szóló 96/2003. (VII. 15.) Korm. rendelet 11. § (2) bekezdés *k*) pontja, amely szerint a működési engedély tartalmazza „az ügyeleti, készenléti rendszerben való közreműködés tényét”. Figyelemmel arra, hogy az ESzCsM rendelet alaptörvény-ellenesnek minősített rendelkezései alkalmazására a konkrét ügyben nem kerülhet sor, a működési engedély módosításának feltételeit e rendelkezések figyelembevétele nélkül kell megítélni. Ez pedig – a kúriai ítélettel és a kúriai végzéssel egybevetve – az érintett eljárások szempontjából azt eredményezi, hogy a működési engedély módosítására csak abban az esetben kerülhet sor, ha az orvos az ügyeleti tevékenység végzéséhez szükséges szerződést ténylegesen megkötötte.
- [75] A megállapított alaptörvény-ellenesség és az alkalmazási tilalom vonatkozásában az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: az érintett rendelkezések egy bonyolult, számos áttételen keresztül értelmezhető szabályozás egyes elemei. Erre a szabályozásra építve szerződéses jogviszonyok jöttek létre, az ügyeleti ellátás az érintett szabályozás hatálya alatt is zajlott. Az Alkotmánybíróság által megállapított jogkövetkezmények nem jelentenek ezekben a viszonyokba történő általános beavatkozást; azok az Abtv. által előírt, és a jogbiztonság követelménye által indokolt, lehető legszűkebb körre vonatkoznak.
- [76] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint, ha az Alkotmánybíróság az indítvánnyal támadott jogszabályt vagy annak egy részét az Alaptörvény valamely rendelkezésébe ütközőnek minősíti, akkor a további alkotmányi rendelkezés esetleges sérelmét ugyanazon rendelkezéssel összefüggésben érdemben nem vizsgálja {lásd például: 35/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [57]}. Ezért az indítvány érdemben vizsgált részei tekintetében a további alkotmányossági összefüggések elemzésétől az Alkotmánybíróság eltekintett.

Budapest, 2026. június 23.

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

*Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Patyi András s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Réka
alkotmánybíró helyett*

Dr. Handó Tünde alkotmánybíró különvéleménye

- [77] A határozatnak a 4. és 5. rendelkezését támogattam, az 1–3. rendelkezéseket nem támogattam. Álláspontom szerint az alaptörvény-ellenesnek nyilvánított jogszabályi rendelkezések tekintetében alkotmányos követelmény megállapításának lett volna helye.
- [78] 1. 2022. december 31-ig a háziiorvosi (házi gyermekorvosi) ügyelet megszervezése a helyi önkormányzat hatáskörébe tartozott. A helyi önkormányzatok – az ennek ellátására működési engedéllyel rendelkező – háziiorvosokkal (házi gyermekorvosokkal), illetve ilyen ellátást nyújtó gazdasági társaságokkal kötött szerződést az ellátás biztosítása végett. 2023. január 1-jétől új rendszer került kialakításra. Ebben az ügyeleti ellátásról való gondoskodás kikerült a helyi önkormányzatok kötelező feladatköréből, és az OMSZ feladatkörébe került. Ezzel egyidejűleg az ügyeleti feladatellátást a háziiorvosok (házi gyermekorvosok) tevékenységi körének kötelező elemévé tették. Mindamelllett az adott ügyeleti tevékenység tényleges ellátására, ennek megszervezésére, ellenőrzésére vonatkozó jogok és kötelezettségek továbbra is szerződésben voltak meghatározandók. Ez a szerződés az OMSZ és a háziiorvos (házi gyermekorvos), illetve az ezen ellátást nyújtó gazdasági társaságok között jöhetett létre. Az új ellátási rendszer – területileg és időben – is fokozatosan került bevezetésre: előbb a vármegekben, majd 2024. október 1-jével Budapesten is.
- [79] Az új rendszeren belül 2025. július 15-étől, illetve július 17-étől annyi változás történt, hogy az Eatv. 10/A. §-ában rögzítésre került, hogy „a háziiorvos, házi gyermekorvos a megállapodás aláírásától függetlenül köteles részt venni az ügyeleti feladatok ellátásában”. Ehhez kapcsolódóan az ESZCSM rendelet kiegészült egy 3. számú melléklettel és a 15. § (6) bekezdése is módosult. Utóbbi szerint az ügyeletet „a területi ellátási kötelezettséggel működő háziiorvos a 3. melléklet szerinti szakmai, szervezeti és munkavégzési feltételek és díjazás alapján látja el.”
- [80] Az új rendszer bevezetése során hozott egyes hatósági határozatokkal szemben közigazgatási perek is indultak. Ilyen perbeli döntés volt – a határozatban is felidézett – Kfv.III.37.812/2024/5. számú ítélet. Az itt támadott hatósági határozatokban figyelmeztetésben részesítették a felpereseket, mivel a területi ellátási kötelezettséggel működő háziiorvosi szolgálatok a háziiorvosi ügyeleti szolgáltatásban ténylegesen nem vettek részt. Az érintettek azzal is érveltek, hogy a jogszabályok nem írnak elő számukra szerződéskötési kötelezettséget, az OMSZ-el nincs szerződésük, és a szerződés hiányában ügyeletet ténylegesen nem láthatnak el. A Kúria törvényértelmezése szerint az ESzCsM rendelet 15. § (6) és (8a) bekezdése a háziiorvos ügyelet-ellátási kötelezettségét fogalmazza meg. Ugyanakkor azt is megállapította, hogy „[e]z a kötelezettség nem látható el csak az annak tartalmát ténylegesen kitöltő, az ESzCsM rendelet 15. § (6) bekezdésében és az EüM rendelet 4. § (2) bekezdés e) pontjában deklarált szerződés megkötése révén. Egyértelmű, hogy a háziiorvosok csak ezen szerződés megkötésével tudnak eleget tenni a jogszabályi kötelezettségüknek” (Indokolás [83]). Másrészt azt is megállapította, hogy „a szerződést mint polgári jogi megállapodást a felperesek kötelesek megkötni” (Indokolás [86]). Ugyanitt a Kúria a hatósági határozatokat megsemmisítette, és a hatóságot új eljárások lefolytatására kötelezte, mivel a megelőző eljárásban a hatóság azt nem vizsgálta, hogy a szerződéskötés milyen okokból maradt el.
- [81] A jelen ügy előzményi közigazgatási perében a vita tárgya a háziiorvos működési engedélyét hivatalból módosító határozat volt. A 2024. október 20-i hatósági határozat azzal módosította a működési engedélyt, hogy a „Nem vesz részt ügyeletben” bejegyzést „Központi ügyeletben látja el” bejegyzésre cserélte. Az indítványozó azzal is érvelt, hogy ellátási szerződés hiányában a működési engedélye nem lett volna módosítható. A Kúria a Kfv.III.37.198/2025/8. számú – a bíróságot új eljárásra kötelező – végzésében megerősítette a korábbi törvény-

értelmezését, miszerint a jogszabályok szerint a házi orvosnak ügyelet-ellátási kötelezettsége van. Ebből arra az elvi megállapításra jutott, hogy „a házi orvosi ellátásra kiadott működési engedély egyik kötelező elemében bekövetkező jogszabályváltozás okán helye van a működési engedély hivatalbóli módosításának. A módosításhoz nem lehet olyan feltételek teljesülését támasztani, mint amelyek a működési engedély kiadásához szükségesek.” A Kúria a végzés indokolásában megerősítette – az előbbi kúriai döntésből idézett megállapítását –, hogy az ügyelet nem látható el csak az annak tartalmát ténylegesen kitöltő szerződés megkötése révén.

- [82] Az előbbivel azonos tartalmú hatósági határozat ellen indított közigazgatási perből már érkezett egy bírói kezdeményezés az Alkotmánybíróságra, amely a jelen ügygel egyezően kérte az ESzCsM rendelet egyes szakaszaiban vizsgálatát, az itt is hivatkozott alaptörvényi rendelkezések sérelmére hivatkozva. Az Alkotmánybíróság a 3419/2025. (XII. 10.) AB végzésében a bírói kezdeményezést visszautasította, mivel a kezdeményezés indoklása nem felelt meg az Abtv. 52. §-a szerinti követelményeknek. A végzés ugyanakkor részletesen ismertette (Indokolás [20]–[35]) a belügyminiszter álláspontját a támadott jogszabályok bevezetésének mértékéről és mékénjtéről.
- [83] 2. Az Alkotmánybíróság az egészséghez való jog biztosítását (Alaptörvény XX. cikke) olyan alkotmányos állami feladatként értelmezte, amelyet az állam a központi szervei és a helyi önkormányzati – továbbá egyéb – szervek rendszere révén valósít meg. Ennek keretében az állam egyebek között egészségügyi intézményhálózat működtetésére és az orvosi ellátás megszervezésére köteles [3197/2018. (VI. 21.) AB határozat]. Az állami feladatteljesítés jogszabályi alapjainak megteremtése elsődlegesen törvényhozás, másodlagosan a végrehajtó hatalom (ideértve a törvények végrehajtását szolgáló jogalkotást is) felelőssége. Annak meghatározása, hogy egy feladat ellátására milyen rendszert (szisztémát) alakítanak ki, az egy jogpolitikai döntés. Annak megítélése, hogy a kialakított, vagy az átalakított rendszer mennyire hatékony, mennyire jól szolgálja az egészséghez való jog biztosítását az nem alkotmányossági kérdés. Alkotmányjogi kérdés akkor merülhet fel, ha a szabályozás kialakítása az alkotmányos értékekhez, így akár a jogállamisághoz (jogbiztonság, normavilágosság, felkészülési idő stb.) kapcsolódó kételyt, illetve az alapjogok szükségtelen, vagy aránytalan korlátozásának kételyét veti fel.
- [84] A hatalommegosztás szempontjának azért van jelentősége, mert az Alkotmánybíróságnak figyelemmel kell lennie arra, hogy egy-egy intézményrendszer hatékonyságának, alkalmasságának a megítélése – kísérik azt bármilyen szakmai vagy politikai viták – nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság mércéjét az Alaptörvény adja, vizsgálatának a tárgya az adott jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangja lehet [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés].
- [85] 3. A határozat feltárja azt a jogszabályi környezetet is, amelyben a támadott jogszabályok értelmezhető, és bemutatja az adott jogszabályok alkalmazásakor kialakított bírósági jogértelmezést [lásd: IV/1.3. pontban (Indokolás [33] és köv.) a Kfv.III.37.812/2024/5. számú ítélet ismertetése], valamint a 2025. július 15-étől, illetve július 17-étől bekövetkezett jogszabályi változásokat (lásd: IV/1.3. pont, Indokolás [36]) is.
- [86] A határozat rendelkező részében érintett jogszabályi rendelkezések szövege 2023. január 1. és 2023. október 1. között változott.
- [87] A 2023. január 1. napja előtt hatályos szövege az ESzCsM rendelet 15. § (6) bekezdésének a következő volt: „Az ügyeleti szolgálatot, valamint a központi ügyeletet (a továbbiakban: ügyelet) a területi ellátási kötelezettséggel működő házi orvos az önkormányzattal, illetve intézményével kötött szerződésének megfelelően látja el. A területi ellátási kötelezettség nélkül házi orvosi tevékenységet végző orvos az ügyelet működtetőjével kötött szerződésben rögzített feltételek szerint működik közre az ügyelet ellátásában.” A 15. §-nak 2023. január 1. napjáig nem volt (8a) bekezdése.
- [88] A 2023. január 1. napjától hatályos – illetve a fokozatosan hatályba lépő – szövege az ESzCsM rendelet 15. § (6) bekezdésének a következő volt: „Az ügyeleti szolgálatot, valamint a központi ügyeletet (a továbbiakban: ügyelet) a területi ellátási kötelezettséggel működő házi orvos az OMSZ-szal kötött szerződésének megfelelően látja el. A területi ellátási kötelezettség nélkül házi orvosi tevékenységet végző orvos az ügyelet működtetőjével kötött szerződésben rögzített feltételek szerint működik közre az ügyelet ellátásában.” Ekkortól került bele a 15. §-ba az új (8a), (8b) és (8c) bekezdés. A 15. § (8a) bekezdés szövege a következő: „Az OMSZ a házi orvosi, házi gyermekorvosi részvételével működő ügyeletet hétköznap 16:00–22:00 óráig, hétvégén és ünnepnapokon 08:00–14:00 óráig biztosítja. A területi ellátási kötelezettséggel működő házi orvosi, házi gyermekorvosi szolgálatban dolgozó házi orvos, házi gyermekorvos az ügyeleti szolgálatban – a (8b) és (8c) bekezdésben foglaltak figyelembevételével – havonta legfeljebb 2 alkalommal részt vesz. Az ügyelet helyszíne az OMSZ által a járás területén megjelölt ügyeleti helyszín.” A módosító jogszabály a 82/2022. (XII. 30.) BM rendelet 5. § (2) és (3) bekezdése volt.

- [89] A 47/2024. (IX. 30.) BM rendelet 1. § b) pontja 2023. október. 1-jei hatállyal módosította az ESzCsM rendelet 15. § (8a) bekezdését, annak szövege ettől kezdve a következő: „Az OMSZ a háziiorvosi, házi gyermekorvosi részvételével működő ügyeletet hétköznap 16:00–22:00 óráig, hétvégén és ünnepnapokon 08:00–14:00 óráig biztosítja. A területi ellátási kötelezettséggel működő háziiorvosi, házi gyermekorvosi szolgálatban dolgozó háziiorvos, házi gyermekorvos az ügyeleti szolgálatban – a (8b) és (8c) bekezdésben foglaltak figyelembevételével – havonta legfeljebb 2 alkalommal részt vesz. Az ügyelet helyszíne az OMSZ által Budapest vagy vármegye területén megjelölt ügyeleti helyszín.” A 15. § (6) bekezdésének szövege nem változott.
- [90] Összefoglalóan: az ESzCsM rendelet 15. §-ának a szövege 2023. január 1-jével annyiban változott, hogy a 15. § (6) bekezdésében a helyi önkormányzat helyébe az OMSZ került, illetve a (8a) bekezdés [valamint (8b) és (8c) bekezdés] került beiktatásra. 2024. október 1-jével a (8a) bekezdés módosult azzal, hogy ügyeleti helyszínként Budapest is megnevezésre került.
- [91] A szöveg hatályosulását illetően tekintettel kell lenni arra, hogy a jogszabály hatályát illetően jelentősége van a tárgyi, a területi vagy a személyi hatálynak is. Az ESzCsM rendelet hatályosulását illetően annak is jelentősége van, hogy ez a rendelet törvények végrehajtását szolgálja. Lényeges itt – a határozatban bemutatott – Eatv. 22. §-a, amely az Eatv. 6/A. §-ának területi és időbeli hatálybalépését ahhoz kötötte, hogy az átalakítás szerinti ellátáshoz szükséges technikai, személyi feltételeinek megvalósításának napján a miniszter erről közleményt adjon ki, s az onnan számított 30. naptól látja el az OMSZ az ügyeleti ellátás megszervezését. Másként alakult ez Budapest területén. Az Eatv. 5. § (1) bekezdés c) pontja ugyanis 2024. szeptember 30-ig még tartalmazta azt, hogy a települési önkormányzat gondoskodik a háziiorvosi és házi gyermekorvosi ügyelet ellátásáról Budapest területén. Ezt a mondatrészt a – a 2024. június 11-én kihirdetett – 2024. évi XXIX. törvény 105. §-a helyezte hatályon kívül. Ehhez kapcsolódott 15. § (8a) bekezdésébe – a 47/2024. (IX. 30.) BM rendelet 1.§ b) pontjával – beiktatott módosítás, amely már Budapestet is nevesítette.
- [92] Mindezek alapján egyet kell érteni a határozat azon megállapításával, hogy az új rendszer a 2024. június 18-án kihirdetett Eatv. módosítás következtében, 2024. október 1-jével került bevezetésre Budapesten. Innentől kellett arra számítaniuk a Budapest területén működő háziiorvosoknak, hogy az ESzCsM 15.§-a az ő vonatkozásukban is hatályosul 2024. október 1-jével. Így helyes a Budapest területén működő háziiorvosok felkészülési idejének a több, mint két hónapban való meghatározása (lásd: IV/4. pont, Indokolás [62]). Másrészt ennek azért is van jelentősége, mert ennek alapján ítélt meg, hogy mikori időpontban hatályos jogszabályt alkalmazza a bíróság, illetve milyen időpontban hatályos jogszabályt vizsgálhat az Alkotmánybíróság. A jogszabályi környezetre – lásd Eatv. 5. § (1) bek. c) pontjának változása – figyelemmel ezért a jelen eljárásban is a 2024. október 1-jétől hatályos jogállapotában lehetett az érdemi döntés tárgya az ESzCsM rendelet 15. § (6) és (8a) bekezdése.
- [93] Meg kell jegyezni azt, hogy a határozat a 15. § (6) és (8a) bekezdés – közvetve az Eatv. 6/A. §-ának – hatályosulását illetően vizsgálódási körébe vonja az Eatv. 22. §-át is, és megállapításokat tesz a törvényhozói rendelkezés (a miniszteri közleményeken keresztül hatályosulás) megfelelőségével kapcsolatban is. A rendelkező rész ehhez kapcsolódóan (is) a 15. § (6) és (8a) bekezdés „2023. január 1. napjától” hatályos szövegének az alaptörvényellenességét állapítja meg. A szöveg e nappal hatályba lépő, illetve a szöveg 2024. október 1-ig fokozatosan hatályosuló vonatkozását illetően – amely e tekintetben nem is volt alkalmazott a bírósági eljárásban – kétséges a felkészülési idő elégtelenségének a megállapítása.
- [94] 4. A határozat részletesen bemutatja az Alkotmánybíróság gyakorlatát a jogállamiság alkotmányos értékéből kibontott, és a jogszabályokra vonatkozatható kellő felkészülési idő és a normavilágosság követelményét és annak esetleges összekapcsoltságát illetően.
- [95] Ahogyan a 3. pontban leírtakból – a felkészülési idő elégséges volt – következik, hogy jelen esetben kétséges a két követelmény összekapcsolhatósága. Ha a norma nem világos, ha a „jogszabály tartalma olyan mértékben homályos, vagy rendelkezései annyira ellentmondásosak, hogy a tisztázatlanság feloldására a jogszabály-értelmezés már nem elegendő” akkor megállapítható az, hogy az adott jogszabályi rendelkezés nem áll összhangban az Alaptörvénnyel. Ilyen esetben bármilyen hosszú is legyen a jogszabály címetzettjei számára meghagyott felkészülési idő, az érintettek aligha tudják a kötelezettségüket teljesíteni.
- [96] A Kúria az idézett döntéseiben már értelmezte az ESzCsM rendelet 15. § (6) bekezdését és (8a) bekezdését – ezek jogszabályi környezetének egymásra vonatkoztatásával – a jogalkalmazás számára. Értelmezése szerint az ügyelet-ellátás a háziiorvosi tevékenység kötelező elemé vált, ugyanakkor a tényleges feladatellátás kötelezettségének feltételeként az OMSZ-szel kötött szerződést jelölte meg. Ezzel a jogértelmezéssel sem feltétlenül tisztázódott az, hogy a szerződéskötést illetően melyik félnek milyen kötelezettségei vannak, akár a tárgyalást, az ajánlattételt, annak időbeliségét, és a szerződés tartalmi elemeit illetően. Ugyanakkor arra világos választ adott

a Kúria, hogy a szerződés hiányában elmaradt ügyelet-ellátási tevékenység önmagában nem lehet közigazgatási szankció alapja.

- [97] A szabályozás homályosságát, nem egyértelmű voltát illetően – ami a szerződéskötéssel kapcsolatos teendőket illeti – egyet kell érteni azzal a határozatban szereplő megállapítással, hogy „a szerződéskötési kötelezettségnek a szerződési folyamatra vonatkozó szabályok és garanciák meghatározása nélküli előírásával együtt sértő a jogbiztonság követelményéből adódó, a szabályozás előreláthatóságára és kiszámíthatóságára vonatkozó alkotmányos elvárás”. Álláspontom szerint azonban ez az alkotmányosan kétséges helyzet nem a támadott jogszabály létező szövegével, hanem annak hiányosságával függ össze. Egy még hatályban lévő jogszabálynál ez alkotmányos mulasztás megállapításával, itt alkotmányos követelmény megállapításával volna inkább orvosolható. Ezt igazolják vissza az Eatv., és az ESzCsM rendelet 2025 júliusában hatályba lépett módosításai is.
- [98] A normavilágosságot, a norma teljesíthetőségét illetően talán annak is jelentőséget kellene tulajdonítani, hogy a címzettek (házi orvosok és OMSZ) 2024 őszére már bőséges ismeretekkel rendelkeztek a szerződéskötések gyakorlatára vonatkozóan, hiszen addigra az ország több ezer házi orvosánál már megtörtént az átállás. A teendőkről, a gyakorlatról a minisztérium, az OMSZ és az orvosszakmai szervezetek is rendszeres és folyamatos tájékoztatást adtak. Az átalakítás menetéről a nyilvánosság is tájékoztatást kapott, hiszen az ügyeleti rendszer átalakítása végső soron az ellátásra szoruló milliókat is érinti. Ami az ügyelet-ellátás szakmai tartalmát illeti, azaz a sürgősségi betegellátást, az a házi orvosi praxis szokásos keretében is (a rendelési időben is) létező szakmai tevékenység.
- [99] 5. A fentiek alapján az álláspontom szerint a bírói kezdeményezés elutasításának és alkotmányos követelmény megállapításának lett volna helye. Az ESzCsM rendelet 2024. október 1-jétől hatályos 15. § (6) bekezdése és (8a) bekezdésének alkalmazásakor – az alapjogok érvényesülése végett – arra kell tekintettel lenni, hogy az ügyelet-ellátás tényleges kötelezettsége az OMSZ-szel kötött szerződése alapján terheli a házi orvost. Itt ki kell térni a határozatban (IV/6. pont, Indokolás [74]) hivatkozott, a perbeli ügy hatósági határozatában, valamint a bírósági döntésekben is alkalmazott és a megismételt eljárásban alkalmazandó, de az Alkotmánybíróság által ténylegesen nem vizsgált kormányrendeletre. Az egészségügyi szolgáltatás gyakorlásának általános feltételeiről, valamint a működési engedélyezési eljárásról szóló 96/2003. (VII. 15.) Korm. rendelet 11. § (2) bekezdése *k* pontja szerint a hatóság által kiadott működési engedély tartalmazza „az ügyeleti, készenléti rendszerben való közreműködés tényét.” Ehhez kapcsolódik a Kormányrendelet 11. §-a amely a kérelem alapján, valamint a hivatalból induló hatósági eljárásról is rendelkezik. A 11. § (10) bekezdése a következőket rendeli: „Amennyiben a működési engedélyezési eljárást az egészségügyi államigazgatási szerv hivatalból folytatja le, az egészségügyi szolgáltató az egészségügyi államigazgatási szerv felhívására megadja a működési engedély kötelező tartalmi elemeinek megállapításához szükséges adatokat. Az adatok közlése érdekében az egészségügyi államigazgatási szerv hiánypótlásra szólítja fel az ügyfelet, amelynek határideje 8 nap. Amennyiben az egészségügyi szolgáltató a hiánypótlás keretében a nyilatkozattételi felhívásnak nem tesz eleget vagy valótlan adatot közöl, az egészségügyi államigazgatási szerv
- a rendelkezésére álló adatok alapján dönt,
 - az eljárást megszünteti, vagy
 - bírságot szab ki.”

Budapest, 2026. június 23.

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1017/2026.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 1340/2026. (VII. 3.) AB HATÁROZATA

mulasztás megállapításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja: az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdéséből és XXVIII. cikk (1) bekezdéséből eredő, mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség áll fenn amiatt, hogy a jogalkotó nem szabályozta a cselekvőképesség korlátozását eredményező bírói döntés teljes indokolásának ítéletbe foglalására vonatkozó kötelezettséget akkor is, ha az ítélet kihirdetésekor egyik fél sincs jelen.

Az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotói kötelezettségének 2026. október 31. napjáig tegyen eleget.

2. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 347. § (1) bekezdés *d*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

3. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 347. § (1) bekezdés *d*) pontja nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Budapesti IV. és XV. kerületi Bíróság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján benyújtott bírói kezdeményezésében – a folyamatban lévő pert a 13.P.IV.21.303/2025/25-II. számú végzésével felfüggesztve – a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 347. § (1) bekezdés *d*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, G) cikk (2) bekezdése, Q) cikk (2) bekezdése, I. cikke, IV. cikk (1)–(2) bekezdései és XXIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] 2. Az alapul fekvő ügyben az alperest a bíróság 2021-ben cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alá helyezte, és a választójog gyakorlásából kizárta, valamint megállapította, hogy a gondnokság felülvizsgálata iránti eljárás megindításának időpontja az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 3 év. A kezdeményezés alapjául szolgáló pert ennek megfelelően a gyámhatóság mint felperes indította, aki a gondnokság alá helyezés felülvizsgálatát kérte oly módon, hogy az általa megjelölt ügycsoport tekintetében a gondnokság alá helyezés, valamint a választójogból való kizárás hatályának fenntartását indítványozta. A bíróság az alperest személyesen meghallgatta, majd az érdemi tárgyaláson a bizonyítási eljárást lefolytatta, tanút hallgatott meg, igazságügyi szakvéleményt szerzett be. Az ítélet kihirdetésének folytatólagos érdemi tárgyalásán az alperes, az ügygondnoka és a felperes képviselője szabályszerű idézés ellenére nem jelentek meg, ezért a Pp. támadott – 2025. augusztus 19-től hatályos – 347. § (1) bekezdés *d*) pontja alapján az ítéletet a Pp. 346. § (5) bekezdése szerinti jogi indokolást nem tartalmazó rövidített indokolással kell ellátni.
- [3] A bírói kezdeményezést benyújtó bíróság emiatt fordult az Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint a személyi állapotot érintő perekben – így a gondnoksági perekben – kiemelt jelentősége van a jogi indokolást is tartalmazó teljes ítélet meglétének, mivel ezzel garantálható az, hogy a bíróság nem önkényesen és részrehajlóan, hanem a jogszabályok helyes értelmezésével és alkalmazásával hozta meg a döntését. Ugyanakkor az, hogy egyik fél sincs jelen az ítélet kihirdetésekor, és alkalmazni kell a Pp. 347. § (1) bekezdés *d*) pontját, gondnoksági perekben gyakran előfordul: a gyámhatóság létszámhiánnyal küszködik, nem képes biztosítani a személyes jelenléte az érdemi tárgyalási szakban; az alperesek fogyatékkal élő személyek, gyakran akadályozottak a mozgásban, így a tárgyalási jelenletben; az ügygondnokok pedig leterheltek, tárgyalásütközési helyzet lép fel esetükben.

- [4] 3. A feltárt problémát a bíróság a következőképpen kapcsolja az Alaptörvény megsértettnek állított rendelkezéseihez.
- [5] Egyrészt a fogyatékkal élő személyek védelme körében a bíróság szerint kiemelt jelentőséggel bír, hogy rendelkezésükre álljanak azok az információk, amelyekből képesek felmérni az őket ért jogkorlátozás mibenlétét. Igaz ez a cselekvőképesség korlátozására és a választójogból kizárás jogintézményére is. A jogállamisághoz hozzátartoznak az eljárási garanciák, és azzal nem összeegyeztethető, hogy érdemi indokolás nélkül bárkit megfoszszanak a választójogától, vagy cselekvőképességében korlátozzanak, tehát a támadott Pp.-rendelet által sérül az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése.
- [6] Másrészt a magyar állampolgárok státuszjogának tekinthető a választójog. Annak elvétele és korlátozása csak megfelelő és tisztességes eljárás keretében valósulhat meg. Az Alaptörvény G) cikk (2) bekezdése és a XXIII. cikk (1) bekezdésében írt alkotmányos joga sérül a gondnokság alá helyezési perben a gondnokság alá helyezendő személynek abban az esetben, amennyiben a választójogból kizárása indokolt ugyan, ellenben annak jogi indokolását mégsem adja meg a bíróság.
- [7] Harmadrészt a Fogyatékkal élő személyek jogairól szóló egyezmény (a továbbiakban: CRPD-egyezmény, kihirdette: 2007. évi XCII. törvény) 12. cikk 4. pontjával ellentétes, hogy nem kell megindokolni azt a bírósági döntést, hogy a fogyatékkal élő személy cselekvőképességét korlátozzák, mivel ez nem biztosít hatékony biztosítékokat a visszaélések megelőzésére, nem teszi lehetővé a döntések visszaellenőrizhetőségét. A Pp. támadott előírása nem garantálja azt, hogy átlátható módon megvizsgálható legyen, a személy körülményeire szabott döntés szülessen. Mivel a támadott előírás nemzetközi szerződésbe ütközik, ezáltal az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése is sérül.
- [8] Negyedrészt a bíróság kifejti, hogy a cselekvőképesség azt jelenti, hogy az ember saját akaratából jogokat szerezhet és kötelezettségeket vállalhat, így képes önállóan dönteni a szabadsága és az élete számos területén. Ezért a cselekvőképesség korlátozása a szabadsághoz való jogot is érinti [Alaptörvény IV. cikk (1)–(2) bekezdés]. E szabadságjog korlátozásáról nem hozható döntés anélkül, hogy az erre jogosult igazságszolgáltatási szerv részletes indokát ne adná annak, hogy mely okok miatt kerül erre sor. A részletes indokolás adja azt a garanciát – az okok részletes feltárásával –, hogy e jog valóban csak a szükséges mértékben, az egyén védelmében, az elérni kívánt céllal arányos mértékben kerüljön korlátozásra. A jogi indokolás hiányában sérül Alaptörvény IV. cikk (1)–(2) bekezdéseiben írt alapvető jog. Továbbá ugyancsak a teljes indokolás szükségességét támasztja alá a jogszabályban előírt kötelező felülvizsgálat intézménye is, amely időszakonkénti rendszerességgel kötelezővé teszi a korlátozás felülvizsgálatát, méghozzá a korábbi határozat meghozatala óta eltelt idő óta bekövetkezett változások függvényében. Ha és amennyiben a meghozott bírósági határozat nem tartalmaz teljes indokolást a korlátozást illetően, a következő felülvizsgálat időpontjában a bíróság számára elnehezül a korábbi határozatban rögzített korlátozás felülvizsgálata, a változás nyomon követése, illetve a szükségesség, arányosság és fokozatosság elveinek tényleges alkalmazása.
- [9] Ötödöröszt a bíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével kapcsolatban a jogalkotási folyamat nem jogállami módon történő lefolytatására is hivatkozik. Kifejti, hogy bár több bíróság jelezte a jogalkotó felé, hogy a személyi állapotot érintő perekben ezt az eljárásjogi jogtechnikai megoldást nem lehetséges alkalmazni, a „jogalkotó a beérkezett véleményeket nem dolgozta fel – fizikai lehetetlenség volt a több száz oldalas észrevételeket egy-két nap alatt áttekinteni –, és ez a jogalkotási hiba is erre vezethető vissza”.

II.

- [10] 1. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„G) cikk (2) Magyarország védelmezi állampolgárait.”

„Q) cikk (2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.”

„I. cikk (1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsődrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

(4) A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.”

„IV. cikk (1) Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

(2) Senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.”

„XXIII. cikk (1) Minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választó és választható legyen.”

[11] 2. A CRPD-egyezmény vonatkozó rendelkezése:

„12. cikk A törvény előtti egyenlőség

[...]

4. A részes államok biztosítják, hogy a cselekvőképesség gyakorlására vonatkozó valamennyi intézkedés, a nemzetközi emberi joggal összhangban, megfelelő és hatékony biztosítékokat tartalmaz a visszaélések megelőzésére. Az ilyen biztosítékok garantálják, hogy a cselekvőképesség gyakorlására vonatkozó intézkedések tiszteletben tartják a személy jogait, akaratát és választásait, összeférhetetlenségtől és indokolatlan befolyástól mentesek, arányosak és a személy körülményeire szabottak, a lehető legrövidebb időre vonatkoznak, továbbá hogy a hatáskörrel rendelkező, független és pártatlan hatóság vagy igazságügyi szerv rendszeresen felülvizsgálja azokat. A biztosítékok azzal arányosak, amilyen mértékben az adott intézkedések érintik a személy jogait és érdekeit.”

[12] 3. A Pp. támadott rendelkezése:

„347. § (1) Az ítélet rövidített indokolást tartalmaz, ha

[...]

d) – fellebbezéssel támadható ítélet esetén – annak kihirdetésekor egyik fél sincs jelen, [...].”

III.

[13] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megvizsgálta, hogy a bírói kezdeményezés eleget tesz-e az Abtv.-ben írt feltételeknek {lásd például: 3242/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [7]; 3102/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [18]}.

[14] Az Abtv. 25. § (1) bekezdésének megfelelően a bírósági eljárás felfüggesztése megtörtént, az eljárásban alkalmazni kell a támadott rendelkezést.

[15] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontját, illetve az Abtv. 25. § (1) bekezdését hívta fel, más hatásköri rendelkezésre – így a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát megalapozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontjára vagy az Abtv. 32. §-ára – nem hivatkozott. Korábbi döntésében az Alkotmánybíróság rámutatott, hogy „[a]z Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a*) pontja megköveteli, hogy az indítvány jelölje meg azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét. Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az alaptörvény-ellenesség és a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata két, elkülönült hatásköre az Alkotmánybíróságnak, amiket az Alaptörvény és az Abtv. is külön nevesít: alaptörvény-ellenesség bírói kezdeményezésre történő megállapítása az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontján és az Abtv. 25. § (1) bekezdésén nyugszik, míg a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontja és az Abtv. 32. § (1) bekezdése – az indítványozásra jogosultakat a (2) bekezdés – határozza meg. E hatáskörök annak ellenére elkülönülnek, hogy mindkét indítványozására jogosult egy adott konkrét ügyben eljáró bíró” {3116/2024. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [38]}. Az idézett döntéssel összhangban

- {3116/2024. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [39]; lásd hasonlóan: 31/2017. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [18]}. az Alkotmánybíróság jelen ügyben is azt állapította meg, hogy a nemzetközi szerződésbe ütközés állítása kapcsán az indítvány nem felel meg a kérelem határozottságával kapcsolatos, az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pontjában foglalt követelménynek, így ebben a részében nem képezheti érdemi vizsgálat alapját. A nemzetközi szerződésbe ütközés megállapítására irányuló indítványt az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.
- [16] Megállapítható volt az is, hogy az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és G) cikk (2) bekezdése vonatkozásában nem terjesztett elő olyan konkrét okfejtést, illetve nem mutatott rá olyan alkotmányjogi összefüggésre, amelyet a megjelölt alaptörvényi rendelkezések és a támadott norma vonatkozásában érdemi vizsgálat tárgyává lehetett volna tenni. A bírói döntés indokolásával kapcsolatos általános érvelést nem lehet a jogállamisággal összefüggésben elbírálni {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [28]–[34]}; a választójog korlátozásával kapcsolatos érveket az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdése körében értékelte; az egyeztetési/véleményeztetési kötelezettség megsértését pedig az indítványozó csupán általánosságban, érdemi vizsgálatra lehetőséget adó konkrétumok megjelölése nélkül állította. Az indítványozó továbbá hivatkozott az Alaptörvény I. cikke egészének a sérelmére, de nem tért ki arra, hogy a támadott norma az e cikkben foglalt egyes konkrét rendelkezéseket miért és mennyiben sérti. A gyakorlat szerint a határozott kérelem követelményének teljesüléséhez „világosan ki kell derülnie, hogy mely jogszabályi rendelkezést, az Alaptörvény mely rendelkezésének sérelme miatt tart az indítványozó alaptörvény-ellenesnek, és milyen indokok alapján” {3419/2025. (XII. 10.) AB végzés, Indokolás [40]}. A jelzett alaptörvényi rendelkezések [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, G) cikk (2) bekezdés, I. cikk] vonatkozásában a kérelem tehát nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt követelményének, érdemi elbírálásra e tekintetben nincs lehetőség.
- [17] Az indítvány egyebekben tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében rögzített határozott kérelem követelményének. Tartalmazza a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pont, Abtv. 25. §]; b) az eljárás megindításának indokait (a bíróság köteles rövidített indokolással ellátott ítéletet hozni gondnokság alá helyezés felülvizsgálata iránt indított perben); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést [Pp. 347. § (1) bekezdés d) pontja]; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény IV. cikk (1)–(2) bekezdései és XXIII. cikk (1) bekezdése]; valamint tartalmaz e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi előírás miért ellentétes az Alaptörvény e rendelkezéseivel, és f) arra irányuló kérelmet, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét, semmisítse meg azt és rendelkezzen annak alkalmazási tilalmáról is.
- [18] 2. Az igazságügyi miniszter az Alkotmánybíróság megkeresésére megküldte az ügygel kapcsolatos állásfoglalását.
- [19] A miniszter mindenekelőtt rámutatott, hogy a támadott jogszabálymódosítást megelőzően is lehetőség volt rövidített indokolást tartalmazó ítélet meghozatalára gondnoksági perekben, ha – többek között – az adott ügyet az eljáró bíró egyszerű megítélésűnek tartotta. Annak mérlegelése, hogy egy ügy egyszerű megítélésű vagy sem, nem a per tárgyától, hanem alapvetően a megállapított tényállás tartalmától függ.
- [20] A miniszter hangsúlyozta továbbá, hogy a gondnokság alá helyezés kötelező felülvizsgálata során a korábbi döntés fenntartásáról/megváltoztatásáról alapvetően a ténybeli körülményekben bekövetkező változásokat – a felülvizsgálat érdekében lefolytatott bizonyítás eredményét – kell értékelni. Tehát a felülvizsgálat a tényálláson alapul, amit valóban indokolt összevetni a korábbi határozatban rögzített tényállással. Mivel a rövidített indokolást tartalmazó ítéletben is teljes tényállást kell rögzíteni, a döntést megalapozó körülmények ebben az esetben is feltétlenül rekonstruálhatók. Ez azt jelenti, hogy garanciális szempontból ez az ítéleti forma is alkalmas arra, hogy egy későbbi felülvizsgálat alapját képezze.
- [21] A gondnoksági perben biztosított a professzionális jogi képviselő [a Pp. 438. § (2) bekezdése szerint az alperes részére a keresetlevél kézbesítésével egyidejűleg ügygondnokot kell kirendelni, aki a 77. § (2) bekezdése szerint ügyvéd vagy ügyvédi iroda lehet], és önmagában az, hogy a jogi képviselők leterheltek, és ezért nem tudnak megjeleneni, nem szolgálhat alapul a kifogásolt rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapításához. A jogi képviselő lelkiismeretesen és felelősen köteles eljárni ügyfele érdekében. Ha a tárgyaláson nem tud megjeleneni, akkor jár el felelősen, ha akadályoztatása esetén az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvénynek megfelelően gondoskodik a helyettesítéséről. A tárgyalási jelenlét – vagy annak hiánya – ezért nem a bíróság, hanem a jogi képviselő felelősségi körébe tartozó kérdés, az esetleges mulasztást és annak következményeit is ennek megfelelően kell értékelni.

- [22] Ettől függetlenül a Pp. 365. § (6a)–(6b) bekezdései garanciális szabályozással biztosítják, hogy a jogorvoslati jog megfelelő gyakorlásához, illetve a tényleges jogorvoslati szándék megfontolásához lehetőség legyen a bírói döntés részletes indokainak a megismerésére, valamint, hogy a fellebbviteli bíróságnak rendelkezésére álljon részletes indokolást tartalmazó ítélet a fellebbezés elbírálásához. Ennek lényege, hogy ha bármelyik fél fellebbezni kíván, a bíróságnak részletes írásbeli indokolással kell ellátnia a döntését. Továbbá, bár a fellebbezési szándékbejelentés illetékfizetéshez kötött, a gondnoksági perekben irányadó tárgyi költségmentességre tekintettel a feleket még ilyen költség sem terheli.
- [23] A szabályozás ekként tehát megfelelő egyensúlyt teremt a felek tisztességes eljáráshoz való joga és jogorvoslati joga, továbbá a bírósági eljárások hatékony lefolytatásához fűződő érdekek között. Teljeskörűen figyelembe veszi a fogyatékossgal élők jogi érdekeit is, mindamelllett, hogy a perbeli résztvevőktől aktív, az eljárásjogi szerepkörökhöz és kötelezettségekhez, valamint a védendő jogosultságok súlyához igazodó felelős magatartást is elvár.
- [24] A választójoggal [Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdés], valamint a szabadsághoz és személyi biztonsághoz való joggal [Alaptörvény IV. cikk (1)–(2) bekezdései] összefüggésben a miniszter rámutat, hogy a Pp. támadott rendelkezéséből nem olvasható ki ezeknek az alapvető jogoknak a korlátozása. Továbbá hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény XXIII. cikk (6) bekezdése szerint nem rendelkezik választójoggal az, akit belátási képességének korlátozottsága miatt a bíróság a választójogból kizárt.
- [25] A Pp. támadott rendelkezése nem érinti az állampolgárság keletkezését, felfüggesztését, megszüntethetőségét, így nem mutatható ki kapcsolat az Alaptörvény G) cikk (2) bekezdésével.
- [26] A vonatkozó törvényjavaslat előkészítése során mind társadalmi, mind szakmai véleményezésre sor került. A társadalmi egyeztetés 2025. április 17–25. között zajlott. A törvényjavaslattal kapcsolatos észrevételeit az Országos Bírói Tanács és a Kúria 2025. április 11-én, az Országos Bírósági Hivatal pedig április 17-én küldte meg az Igazságügyi Minisztérium részére. A véleményező szervek álláspontját a minisztérium figyelembe vette a végleges normaszöveg-javaslat kialakítása során.
- [27] A miniszter végezetül kifejtette, hogy a CRPD-egyezmény nem tartalmaz olyan további kötelezettségeket, amelyek az Alaptörvénytől – amellyel a miniszter álláspontja szerint a támadott szabályozás összhangban áll – minőségileg eltérő többlétszabályozást igényelnének.

IV.

- [28] A bírói kezdeményezés nem megalapozott.
- [29] 1. Az indítványban írtak lényege szerint a Pp. 347. § (1) bekezdés *d)* pontja azért alaptörvény-ellenes, mert annak alapján – tekintve, hogy a konkrét ügyben az ítélet kihirdetésekor egyik fél sem volt jelen – a kezdeményezést benyújtó bírónak a gondnokság felülvizsgálata iránti eljárásban rövidített indokolással ellátott ítéletet kell hoznia.
- [30] Az ennek alapján lefolytatott konkrét normakontroll eljárásban ezt a hivatkozást és az ehhez kapcsolt indokokat kell összevetnie az Alkotmánybíróságnak az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezésekkel [Alaptörvény IV. cikk (1)–(2) bekezdései, XXIII. cikk (1) bekezdés].
- [31] 2. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt a szükséges mértékben áttekintette a vonatkozó jogszabályi környezetet, és a következőket állapította meg.
- [32] A Pp. kihirdetésétől kezdve rendelkezik a rövidített indokolást tartalmazó –egyszerűsített – ítéletről. A törvény indokolása szerint a jogalkotó a rövidített indokolás tartalmi elemeit „oly módon határozza meg, hogy az anyagi jogerő hatásának vagy az új tényekre alapított perújítás megengedhetőségének a megítélése később a rövidített indokolás miatt ne legyen lehetetlen”.
- [33] Az igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2025. évi XLIX. törvény 148. § (1) bekezdése 2025. augusztus 19-ai hatállyal módosította a rövidített indokolást tartalmazó ítéletre lehetőséget adó esetek körét, és azt egyebek mellett a jelen ügyben támadott eset beemelésével bővítette. Tehát ezt követően a fellebbezéssel támadható ítélet rövidített indokolást tartalmaz akkor is, ha annak kihirdetésekor egyik fél sincs jelen. A törvény módosítás végső előterjesztői indokolása értelmében „polgári perekben indokolt a felesleges adminisztrációs teher csökkentése és az érdemi munkavégzésre fordítható idő növelése érdekében olyan szabályozás kialakítása, amely alapján az elsőfokú eljárásban rövidített indokolást tartalmazó ítélet hozható, ha a felek az elsőfokú ítélet kihirdetésén nem jelennek meg [...]”. „Az eljárás-támogatási kötelezettségből kifolyólag alapvetően

elvárható a felektől, hogy amennyiben lehetőségük van rá, úgy a tárgyalásokon, illetve az ítélet kihirdetésén jelen legyenek, vagy azon képviseltessék magukat.”

- [34] Ezzel egyidejűleg – garanciális szabályként – a jogalkotó a Pp. 365. § szintén új (6a)–(6b) bekezdésében akként rendelkezett, hogy ha a felek élni kívánnak jogorvoslati jogukkal, és fellebbezési szándékukat – még az indokok előadása nélkül – a fellebbezési szándékbejelentés illetékének megfizetése mellett az ítélet kézbesítésétől számított 5 munkanapon belül bejelentik, akkor a bíróság részletes írásbeli indokolással látja el a rövidített indokolással meghozott ítéletét (az igazságügyi miniszter tájékoztatása szerint gondnoksági perekben illeték megfizetésére nincs szükség). A törvénymódosítás végső előterjesztői indokolása szerint ez kettős célt szolgál. Egyrészt a fellebbező fél a részletes indokolás alapján tudja előkészíteni fellebbezését, másrészt ekként a fellebbviteli bíróságnak rendelkezésére áll a részletes indokolást tartalmazó ítélet a fellebbezés elbírálásához.
- [35] 3. Az Alkotmánybíróság az indítványozó hivatkozásai közül először az Alaptörvény IV. cikk (1)–(2) bekezdései sérelmére vonatkozó állítást vizsgálta meg.
- [36] A IV. cikk (1) bekezdésében biztosított szabadsághoz való jog tágabb értelemben kapcsolatban áll az emberi méltóság részét képező általános cselekvési szabadsággal. Szűkebb értelemben viszont – figyelemmel a IV. cikk egészének a tartalmára, és annak kontextusában értelmezve a kérdést – a fizikai, testi szabadságot, a fogvatartástól való mentességet biztosítja. Ami ezt illeti, a szabadsághoz való jog elsősorban a büntetőeljárással összefüggésben értelmezhető – a büntetőjogi kényszerintézkedésekkel és szankciókkal áll kapcsolatban [pl. az elzárás, illetve a szabadságvesztés a személyi szabadság elvonásával járó büntetési nem, amely a szabadsághoz való jogot szükségszerűen korlátozza] –, de ezen túl a személyi szabadságot érintő valamennyi, az érintett akaratától független intézkedés korlátját is jelenti [lásd a 36/2000. (X. 27.) AB határozatra (ABH 2000, 241, 271.) hivatkozással a 1146/2026. (III. 24.) AB határozatot (Indokolás [238])]. Például a fizikai értelemben vett személyi szabadságnak a sürgősségi, valamint a kötelező pszichiátriai gyógykezelés során való elvonására is vonatkozik [23/2023. (X. 25.) AB határozat, 3238/2022. (V. 18.) AB határozat].
- [37] A jelen ügyben támadott rendelkezés, miután az kizárólag a bírósági ítéletek indokolására vonatkozik, közvetlenül nem vezet szabadságelvonáshoz.
- [38] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint kapcsolat továbbá arra tekintettel sincs a támadott Pp.-előírás és az Alaptörvény hivatkozott előírása között, hogy az indítványozó bíró a gondnokság alá helyezés felülvizsgálata során meghozott döntéssel – a cselekvőképesség korlátozásával – összefüggésben, annak eljárási szabályként hivatkozik rá. Ennek oka, hogy a „cselekvőképességet korlátozó gondnokság oka – legtöbbször pszichés betegség vagy kóros állapot – indokolhatja a gondnokság alatt álló személy személyi szabadságának korlátozását. Ezt azonban nem a Ptk., hanem az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) X. fejezete (188–201/B. §-ai) szabályozza” [11/2014. (IV. 4.) AB határozat, Indokolás [44]]. Ez azt jelenti, hogy bár a döntési autonómiában megnyilvánuló cselekvőképesség korlátozására vezető ok adott esetben indokolhat más, a fizikai értelemben vett szabadságot korlátozó egészségügyi vagy más intézkedést – amely már az Alaptörvény IV. cikke védelmi körét érintené –, azonban önmagában a cselekvőképességre vonatkozó döntés nem jár az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdése értelmében vett szabadsághoz való jog korlátozásával.
- [39] A fentiek szerint az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a Pp. 347. § (1) bekezdés d) pontja az indítvány alapjául szolgáló ügy kontextusában, az indítványban állított indokok alapján nem áll összefüggésben az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésének védelmi körével. A személyi szabadsághoz fűződő joggal való érdemi alkotmányjogi összefüggés hiánya miatt az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdésében írt garanciák vizsgálatára nem volt sem szükség, sem lehetőség.
- [40] 4. Ezt követően az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos érveit vizsgálta meg.
- [41] 4.1. Az Alaptörvény XXIII. cikke a választójogot szabályozza. „Az (1) bekezdésében kimondja: »Minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választó és választható legyen.« Az Alaptörvény e rendelkezése alapján a választójog, mind az aktív, mind a passzív választójog Alaptörvényben biztosított alapvető állampolgári jog. Olyan alapvető jog, amely az állampolgároknak az állami hatalom gyakorlásában való részvételét hivatott biztosítani és amelynek érvényesülése azt a követelményt támasztja az állammal szemben, hogy biztosítsa gyakorlásának feltételeit és jogszabály határozza meg gyakorlásának módját, rendjét, valamint garanciáit. Az aktív és a passzív választójog tehát alapvető állampolgári jog, amelynek

korlátozására is érvényes az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése” {3093/2018. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [50]}.

- [42] 4.2. A vizsgált ügy kapcsán mindenekelőtt szükséges kitérni arra, hogy a bírói indítványt gondnokság felülvizsgálataira irányuló eljárásban terjesztették elő. Az eljárás egy olyan személyt érint, akit a bíróság 2021-ben cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alá helyezett, és a választójog gyakorlásából kizárt.
- [43] Az Alaptörvény XXIII. cikk (6) bekezdése alapján „[n]em rendelkezik választójoggal az, akit [...] belátási képességének korlátozottsága miatt a bíróság a választójogból kizárt”. A miniszteri állásfoglalásában is megjelenő érvelés, miszerint emiatt jelen ügyben kizárt a választójog korlátozásának a vizsgálata, nem foghat helyt. Alapjogi szempontból és az alapjogvédelmet szem előtt tartva a gondnokság felülvizsgálata tárgyában hozott döntés a választójogra vonatkozó új döntés. Ebből kiindulva ilyen esetben az Alaptörvény XXIII. cikk (6) bekezdése nem zárja ki eleve a vizsgálatot.
- [44] 4.3. Ami a konkrét szabályozást illeti, a támadott Pp.-rendelet a bírósági ítéletek indokolására vonatkozó általános eljárási szabály, amely a választójogot közvetlenül korlátozó előírásnak nem tekinthető. Ilyen természetű, közvetlen kapcsolat nem áll fenn a vizsgált alapvető jog és a támadott norma között.
- [45] Az indítványozó ugyanakkor elsősorban a gondnokság alá helyezés felülvizsgálata során meghozott döntéssel összefüggő eljárási – lényegét tekintve: eljárási garanciát kiiktató – előírásként hivatkozik a Pp. 347. § (1) bekezdés *d)* pontjára, ezért az Alkotmánybíróság azt is megvizsgálta, hogy ennek alapján kimutatható-e a választójog védelmi körének aktiválására vezető (közvetett) kapcsolat az ügyben.
- [46] Egyes eljárási biztosítékok kétségkívül az alapjog-korlátozás alkotmányos feltételrendszerét képezik. Például annak megakadályozására hivatottak, hogy az állam önkényesen korlátozza az alapjogokat, továbbá, hogy ellenőrizhető legyen a szükségesség-arányosság követelményének a teljesülése, illetve, hogy az érintett érdemben védekezhessen a korlátozással szemben. A korlátozás alkotmányosságához az anyagi és az eljárási alkotmányosságoknak együttesen kell érvényesülnie. Bár az eljárási értelemben vett alkotmányosságot dedikált alaptörvényi rendelkezések védik (például a tisztességes eljáráshoz való jog, a jogorvoslathoz való jog, stb.), az eljárási kérdések bizonyos esetekben nem választhatók el az anyagi természetű alapvető jog korlátozásának az alkotmányosságától. Amint azt példának okáért a 3/2015. (II. 2.) AB határozat is megállapította: ha „a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” (Indokolás [18]). Ebből az következik, hogy ha az alapvető jog korlátozását eredményező bírói döntéshez vezető indokok nem derülnek ki, nem állapíthatók meg, az egyidejűleg vetheti fel a processzuális természetű tisztességes eljáráshoz való jog részét képező indokolt bírói döntéshez való jog [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [28]–[34]], valamint az adott ügyben érintett anyagi természetű alapjog esetleges sérelmének elvi lehetőségét.
- [47] A Pp. 347. § (1) bekezdés *d)* pontja kizárja, hogy a bíróság jogi indokolást csatoljon az ítéletéhez. A bírói döntés emiatt nem tartalmazza, nem tartalmazhatja, hogy a bíróság azonosította-e az elé kerülő ügy esetleges alapjogi vonatkozásait, illetve, hogy a bírói döntésben hogyan értelmezte az alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog – jelen esetben a választójog – alkotmányos tartalmára, az alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintettel {vesd össze: 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]}.
- [48] Ez egy olyan általános szabály a Pp.-ben, amely kivétel nélkül vonatkozik minden típusú perre, azaz nem veszi figyelembe, hogy alkotmányjogi szempontból az egyes perek, az abban résztvevő alanyok helyzete különböző lehet. A bírói eljárás egyszerűsítése, hatékonyságának növelése és ennek körében a rövidített indokolásra vonatkozó előírás jellemzően mégsem okoz problémát: a felek – ha erre vonatkozó igényük van – az indokolást megismerhetik. Ha az ítélet kihirdetésekor személyesen vagy jogi képviselőjük útján megjelennek a bíróságon vagy fellebbezni kívánnak, a bíróságnak teljes indokolással kell ellátnia az ítéletét.
- [49] Mivel a Pp. 347. § (1) bekezdés *d)* pontja nem zárja el eleve a feleket az indokolás (jelen esetben a választójogot érintő, tehát alapvető jog korlátozását eredményező bírói döntéshez vezető indokok) megismerésétől, a választójog sérelme nem állapítható meg ezzel kapcsolatban.
- [50] 4.4. Ugyanakkor nem lehetett figyelmen kívül hagyni a gondnokság alá helyezési és a gondnokság felülvizsgálata iránt indított perek speciális jellegét.
- [51] A cselekvőképesség korlátozására akkor kerülhet sor, ha az érintettnek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége – mentális zavara következtében – tartósan, teljeskörűen hiányzik (cselekvőképesség részleges korlátozása esetében: tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent), és emiatt – egyéni kö-

rülményeire, valamint családi és társadalmi kapcsolataira tekintettel – (cselekvőképesség részleges korlátozása esetében meghatározott ügycsoportban) gondnokság alá helyezése indokolt [a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:19. § (2) bekezdés].

- [52] Ez azt jelenti, hogy a cselekvőképességet érintő eljárás alanyai – legalábbis azok, akiknek végül ténylegesen sor kerül a gondnokság alá helyezésére – nagymértékben kiszolgáltatott, sérülékeny helyzetben vannak. Méltóságuk védelme, érdekei védelmére irányuló döntéseik meghozatala, és végrehajtása nem minden esetben belső elhatározáson, hanem sokkal inkább külső tényezők, a jogi szabályozás, annak végrehajtása, az állami intézményrendszer működésének a függvénye. Bár a Pp. 438. § (1) bekezdése szerint teljes perbeli cselekvőképességgel rendelkeznek a gondnoksági perben, elvileg önállóan is végezhetnek perbeli cselekményeket, valójában azonban jogi képviseljük a perben nem mellőzhető. Ebben az összefüggésben az eljárás Pp. 347. § (1) bekezdés *d)* pontja szerinti egyszerűsítése tovább növelheti az egyébként is fennálló alperesi kiszolgáltatottságot.
- [53] Emlékeztetni kell továbbá arra a fentebb tett megállapításra (IV/4.2. pont, Indokolás [43]), amely szerint az időszakonkénti, rendszeres bírói felülvizsgálat a gondnoksági perben érintett alapjogok oldaláról új bírói megítélést, döntést jelent. A felülvizsgálat eredményeként ugyanis – a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján – a bíró juthat arra a következtetésre, hogy a korábbi cselekvőképességet teljesen korlátozó (minden ügycsoportra kiterjedő) gondnokság alá helyezés indokolatlanná vált. Az alperes helyzete, állapota nem indokolja a továbbiakban a korábbi jogi minősítést. Ezért minden felülvizsgálat során tett ítéleti ténymegállapításnak és jogi minősítésnek jelentősége lehet az alperes cselekvőképessége és ezen keresztül alapjogai, akár választójoga gyakorlása szempontjából.
- [54] A cselekvőképességet érintő gondnoksági perekben ezért – más peres eljárásokhoz képest – méltánytalan és az alperesek sérülékeny helyzetével nem összeegyeztethető a bírósági eljárások hatékony lefolytatásához fűződő érdekre hivatkozással a rövidített indokolást törvényi kötelezettséggé tenni. Avagy az ítélethirdetésen való személyes (vagy jogi képviselő útján való) részvételhez (esetleg fellebbezés benyújtásához) kötni, illetve az ügygondnok eljárásától (szankcióval nem sújtott mulasztásától) függővé tenni, hogy megfelelő módon, világos, közérthető és érdemi magyarázatot, megfelelő indokolást kapjanak arról minden felülvizsgálati perben, hogy az állam miért korlátozza cselekvési autonómiájukat, önrendelkezésüket, alapvető jogukat avagy az miért és mennyiben nem aktuális már.
- [55] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: az alperes azon oknál fogva, amely miatt a cselekvőképességét korlátozzák, nem képes saját jogainak a hatékony védelmére, ezért nincs jelentősége annak, hogy miért nem jelenik meg az ítélethirdetésen (vagy miért nem nyújt be fellebbezést). A felperes (gyámhatóság) perbeli pozíciójánál fogva az alpereshez képest ellenérdekű fél, emiatt nem lehet az ő eljárási cselekményeire az alperesi joggyakorlás garanciájaként tekinteni. Annak ellenére sem, hogy a gondnoksági perekben a gyámhatóságokat is az alperes védelmének a célja vezérli. Azoknak az ítélethirdetésen való (nem szankcionálható) meg nem jelenése pedig (illetve részükről a fellebbezés benyújtásának elmulasztása), akik az alperes jogai védelmére hivatottak (ügygondnok, jogi képviselő), végeredményben a kiszolgáltatott, sérülékeny helyzetben lévő alperes számára okoz jogvesztést. Ilyen körülmények között garanciális jelentősége van a gondnokság alá helyezésre vagy a gondnokság felülvizsgálatára irányuló eljárásban annak, hogy az eljárásjog különös intézkedéssel oltalmazza a sérülékeny helyzetű alperest mások olyan mulasztásával szemben, amelynek hátrányos (alap)jogi következményei kizárólag a különleges gondoskodásra és védelemre szoruló alperest terhelik. Az alperes lesz ugyanis az a személy, akinek a bírói döntés végeredményben teljes jogi minősítés, jogi indokolás nélkül korlátozza a cselekvőképességét, adott esetben zárja ki a választójogát.
- [56] Az Alaptörvény XV. cikk (4) bekezdése a megkülönböztetés általános tilalma alóli kivételként fogalmazza meg, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.” E „rendelkezés értelmében – az Alaptörvény javaslatának indokolása szerint – az egyenlőség tartalmi megvalósulását szolgáló, az esélyegyenlőtlenség felszámolása érdekében tett pozitív megkülönböztetés megengedett” {9/2019. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [56]}. A gyakorlat szerint a pozitív diszkrimináció határa „az egyenlő méltóságú személyként való kezelés feltétlen betartása, illetve az Alkotmányban megfogalmazott alapjogok meg nem sértése. [...] Ezen belül csak az követelhető meg, hogy a nem egyenlő kezelésnek észszerű oka legyen, azaz ne minősüljön önkényesnek” {legutóbb például: 13/2025. (X. 22.) AB határozat, Indokolás [65]}. Az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése különleges gondoskodásra szoruló és védelmet igénylő csoportként emeli ki – egyebek mellett – a fogyatékkal élőket.
- [57] Akinek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége hiányzik vagy csökkent, alkotmányjogi értelemben – függetlenül a szakjogi vagy orvosi definíciótól, értelmezéstől – fogyatékkal élőknek minősül, és fokozott támogatást igényel. A fent kifejtett érvek miatt ebbe beletartozik az is, hogy az állam, figyelemmel a fennálló kiszolgáltatott, sérülékeny helyzetre, mintegy kiegyenlítve azt, előnyös (pozitív) megkülönböztetést alkalmazzon a Pp.

347. § (1) bekezdés *d*) pontja tekintetében, és abban az esetben is biztosítsa az érintett személynek (alperesnek) az ügyében hozott, cselekvőképesség korlátozását kimondó ítélet teljes (ténybeli és jogi) indokolásának a megismerhetőségét, ha – személyesen vagy képviselője útján – egyik fél sem jelenik meg azon tárgyaláson, amelyen az ítéletet kihirdetik.

- [58] Az Alkotmánybíróság emlékeztet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos megállapítására is, miszerint „[j]ogállami keretek között a »tisztesleges« (*fair*, méltányos, kiegyensúlyozott) karakter minden közhatalom erejével felruházott eljárással szemben követelmény” {25/2020. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [23]}. A gondnoksági eljárás „kiegyensúlyozott” jellege – tekintettel az eljárás alá vont személyek különleges helyzetére és az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdésére is – az ítélet indokolása tekintetében is [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [28]–[34]] az általánoshoz képest többletgaranciák érvényesítését teszi szükségessé. A csökkent belátási képességgel rendelkező, illetve belátási képességgel nem rendelkező személyek esetében az eljárás akkor tisztességes, kiegyensúlyozott, ha a jogalkotó esetükben a Pp. 347. § (1) bekezdés *d*) pontja szerinti rövidített indokolás általános szabálya alóli kivételt ír elő.
- [59] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján azt állapította meg, hogy a Pp. 347. § (1) bekezdés *d*) pontja az indítványban foglalt indokok alapján nem sérti az Alaptörvény IV. cikk (1)–(2) bekezdéseit és a XXIII. cikk (1) bekezdését, ezért a bírói kezdeményezést a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.
- [60] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor hivatalból eljárva, az Abtv. 46. § (1) bekezdése és (2) bekezdés *c*) pontja alapján az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdéséből és XXVIII. cikk (1) bekezdéséből eredő, mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapította meg amiatt, hogy a jogalkotó nem szabályozta a cselekvőképesség korlátozását eredményező bírói döntés teljes indokolásának ítéletbe foglalására vonatkozó kötelezettséget akkor is, ha az ítélet kihirdetésekor egyik fél sincs jelen.

Budapest, 2026. június 23.

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Polt Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott,
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hende Csaba s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kozma Ákos s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/719/2026.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 1341/2026. (VII. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.V.35.227/2025/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó Kft. jogi képviselője (dr. Bordás Zsolt ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Kúria Kfv.V.35.227/2025/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és – a Debreceni Törvényszék 3.K.700.523/2025/10. számú ítéletére kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmére hivatkozással.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy tényállását az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban rendelkezésére bocsátott iratok alapján a következőképpen állapította meg.
- [3] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az elsőfokú adóhatóság az indítványozónál általános forgalmi adó (a továbbiakban: áfa) adónemre vonatkozóan folytatott vizsgálatot 2020. december 1. és 2022. szeptember 30. közötti időszakra. Az indítványozó gazdasági társaság „Éttermi, mozgó vendéglátás” főtevékenységet végzett, amelynek gyakorlása során a [...] fantázianevet használta. Az adóhatóság egy, a jelen alkotmányjogi panaszban indítványozóként nem szereplő, másik gazdasági társasággal szemben is folytatott áfa adónemre vonatkozóan vizsgálatot 2020. október 6. és 2022. november 30. közötti időszakra. A két társaságnak az ügyvezetése, tevékenységi köre is azonos volt a perben vizsgált időszakban. A társaságok telephelyeiken helyben szolgálták ki vendégeket, valamint telefonon érkezett megrendeléseket teljesítettek.
- [4] Az adóhatóság az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 2. § a) pontjára és 180. § (1) bekezdésére utalással rögzítette, hogy eltérés mutatkozott az indítványozónál a bevallások adatai és a bizonylatokon alapuló áfaanalitika adatai között, továbbá az indítványozó a vizsgált időszakban egyes kézi nyugták bevételeit nem szerepeltette a könyvelésében.
- [5] Az adóhatóság megállapította azt is, hogy a honlapon és az ételfutár cégek útján felvett rendelések egy részéről sem az indítványozó, sem pedig a másik gazdasági társaság nem állított ki bizonylatot. A megrendelések két cég közötti megoszlásáról az indítványozó nem adott át pontos elszámolást, így nem volt megállapítható, hogy az egyes rendeléseket mely társaság teljesítette.
- [6] Az indítványozó ezen felül a kiszállított rendelések egy részét az Áfa tv. 82. § (2) bekezdésébe ütköző módon 5%-os áfa-tartalommal rögzítette. Erre figyelemmel az adóhatóság a felperes adóalapját az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Air.) 109. § (1) bekezdése és az adóigazgatási eljárás részletszabályairól szóló 465/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Adóig. vhr.) 86. § (2)–(4) bekezdései alapján becslés útján valószínűsítette.
- [7] Az eljáró adóhatóság a becslés során meghatározta a két társaság együttes értékesítési összegét, amit az anyagköltségek arányában megosztott, majd abból levonta az eltéréseket. Végül rögzítette, hogy a becslésről és annak módszeréről tájékoztatta az indítványozót, aki azonban a becslült adóalaptól való eltérés hitelt érdemlő bizonyítására irányuló nyilatkozatot nem tett.
- [8] Az elsőfokú adóhatóság határozatában az indítványozó terhére 16 742 000 Ft adókülönbötet tárt fel, amely adóhiánynak minősült, 41 995 000 Ft adóbírságot szabott ki és 2 300 000 Ft késedelmi pótlékot számított fel.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú adóhatóság határozatával az elsőfokú határozatot helyben hagyta.

- [9] 1.2. Az indítványozó közigazgatási pert indított. A keresetében kérte az adóhatósági határozatok jogszerűségének bírósági felülvizsgálatát.
- [10] A Debreceni Törvényszék 3.K.700.523/2025/10. számú ítéletével az indítványozó keresetét a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján – mint alaptalant – elutasította.
- [11] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria Kfv.V.35.227/2025/2. számú végzésével az indítványozó felülvizsgálati kérelmének a befogadását megtagadta a Kp. 118. § (2) bekezdése alapján.
- [12] 2. A Kúria fenti végzését követően az indítványozó az Alkotmánybírósághoz fordult. Az alkotmányjogi panasz lényege, amely a törvényszéki ítéletet és a kúriai végzést is sérelmezte, a következőképpen foglalható össze.
- [13] Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró adóhatóságnak az adóhiány megállapítása során alkalmazott becslése megalapozatlan volt, az eljárási sorrendet nem tartották be, továbbá az informatikai és adatkezelési kérdésekben nem került kirendelésre szakértő. Ezen felül az indítványozó egyes kérelmeit – így különösen a kapcsolódó vizsgálat elrendelésére vonatkozó vagy az ellenbizonyítási kérelmét – nem bírálták el érdemben, így nem volt lehetséges az érdemi védekezésre, amely sérti a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát.
- [14] Az indítványozó továbbá sérelmezi, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga azért nem érvényesült, mert az eljáró bíróságok automatikusan átvették az adóhatóság bizonyítását anélkül, hogy ellenőrizték volna annak jogszerűségét. A bíróságok nem válaszoltak érdemben a hatósági eljárás során felmerült indítványozói ellenkérelmekre sem, valamint saját gyakorlatukat sem tartották be. A bíróságok a tényállást helytelenül állapították meg, az eljárás során a bizonyításuk következtlen volt.
- [15] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúriának a felülvizsgálat befogadását megtagadó végzése kiüresíti a jogorvoslathoz való jogot.
- [16] Az indítványozó azt is előadta, hogy a „Debreceni Törvényszék és a Kúria nem ismerték fel annak az alkotmányos jelentőségét, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való alapjog, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, Q) cikk (2) és (3) bekezdése, R) cikk (1) bekezdés alapelvei, illetve a 26. cikk (1) bekezdés, 28. cikk alkotmányos előírásai alapján megkövetelik azt, hogy a bírák a jogszabályokat a nemzetközi egyezményekkel és az európai uniós jog értelmezésére hivatott Európai Unió Bírósága döntéseivel összhangban, annak megfelelően értelmezzék és alkalmazzák eljárásaik során. Ennek hiánya miatt a döntéseik a tisztességes eljárás alapvető jogába ütközően alaptörvényellenesek” (lásd: indítvány, 10. oldal).
- [17] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [18] 3.1. A bírósági eljárást befejező kúriai végzést követő alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott végzéssel lezárt perben felperes volt – fennáll. A jogi képviselő csatolta a meghatalmazását. A Kúria végzése az eljárást befejező olyan döntés, amely mérlegelés eredményeként született, ezért a panasz megfelel az Ügyrend 32. § (5) bekezdésében foglalt követelménynek, azaz azon keresztül az Alkotmánybíróság a panaszt a Debreceni Törvényszék 3.K.700.523/2025/10. számú ítélete vonatkozásában is vizsgálhatta {lásd hasonlóan például: 3016/2025. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [19] 3.2. Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, a Q) cikk (2)–(3) bekezdései, az R) cikk (1) bekezdése, a 26. cikk (1) bekezdése és a 28. cikke esetében csak az álláspontját fejtette ki (lásd idézve: Indokolás [16]). Ezek kifejezett sérelmét nem állította a panaszában. Emiatt a fentiekben előadottakat nem lehetett önálló indítványi elemnek tekinteni.
- [20] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében alkotmányjogi panasz az Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható. Ezek a rendelkezések azonban nem tartalmaznak az indítványozót megillető, alkotmányjogi panaszban hivatkozható, Alaptörvényben biztosított jogot. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszt csak két kivételes esetben vizsgálja érdemben: a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, továbbá

a felkészülési idő hiánya esetén {lásd például: 3120/2023. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [17]; 6/2025. (VI. 30.) AB határozat, Indokolás [25]}. Az indítványozó érvelése azonban nem ezekre az esetekre irányult. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem minősül továbbá Alaptörvényben biztosított jognak az Alaptörvénynek a hazai és nemzetközi jog összhangját biztosító Q) cikke {lásd például 3105/2023. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [21]}, valamint az R) cikk, miszerint Magyarország jogrendjének alapja az Alaptörvény {lásd például: 16/2021. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [21]}. A 26. cikk a bírókra nézve tartalmaz rendelkezéseket {lásd például: 3064/2014. (III. 26.) AB határozat (a továbbiakban: ABh.), Indokolás [11]} valamint a 28. cikk is, amely a bíróságok jogértelmezésére irányadó értelmezési szabályt rögzíti {lásd például: 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}, így ezekre alkotmányjogi panasz egyébként sem lenne alapítható. Ezen alapjogok címzettjei az állami szervek és rájuk is fogalmaznak meg kötelezettségeket. Az indítványozóknak azonban ezek a szabályok nem keletkeztetnek olyan jogosultságot, amelyet alkotmányjogi panaszban felhívhatnak.

- [21] Az indítványozó egyebekben az Alaptörvényben biztosított jogok [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései] sérelmére hivatkozott, így a kérelem eleget tesz az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának is. Az előbbi alapjogok vonatkozásában a kérelem teljesíti a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményét is.
- [22] 3.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [23] 3.3.1. Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy ebben az ügyben felmerül-e alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés a három alapjog vonatkozásában [XXIV. cikk, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései]. Az Alkotmánybíróság a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog adóügyekben megnyilvánuló tartalmával kapcsolatban következetes gyakorlattal rendelkezik {lásd például: 17/2019. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [38]; 25/2020. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [24]}. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tartalma is kikristályosodott már az alkotmánybírósági gyakorlatban {lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]; 13/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [71]}. Ez a jogorvoslathoz való jog vonatkozásában is megállapítható {lásd például: ABh., Indokolás [15]–[16]; 3004/2022. (I. 13.) AB határozat, Indokolás [38]–[54]}.
- [24] Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó olyan alkotmányjogi érveket adott elő, amelyekkel az Alkotmánybíróság már találkozott. Ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való joggal, valamint a jogorvoslathoz való joggal kapcsolatban az ügy nem vet fel új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [25] 3.3.2. Ezt követően az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-ában foglalt második feltétel teljesülését vizsgálta, nevezetesen azt, hogy felmerül-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség ebben az ügyben.
- [26] Az Alaptörvény XXIV. cikkének sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a közigazgatási bíróság csak abban az esetben kötelezettje e jogosultságnak, ha a közigazgatási döntés alapjogsértő voltát a felülvizsgálati eljárásban a kereseti kérelem keretei között a közigazgatási bíróság elmulasztotta felismerni {lásd például: 22/2017. (IX. 11.) AB határozat, Indokolás [26]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy „a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak. Az Alkotmánybíróság ugyanis az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés (a továbbiakban: Abv.) Indokolás [13]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e jogági dogmatika elfogadott szabályaihoz [...]” {3117/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]; lásd összefoglalóan még: 3069/2017. (IV. 4.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [28] A becsatolt iratok alapján a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványát képező indokolási kötelezettség alkotmányjogi tartományának a megsértése alappal nem merülhet fel ebben az ügyben, mivel az indítványozónak az eljárás során előadott észrevételei nem maradtak válasz nélkül (az eljáró bíróságok gyakorlatának és döntésének az összhangja, az eljáró adóhatóság eljárásának törvényessége, valamint a becslés alkalmazása és a sorrend megtartása). Az Alkotmánybíróság utal e körben állandó gyakorlatára, amely szerint „a bíróságok in-

- dokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indokolás hossza önmagában nem alkotmányossági kérdés {3017/2025. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [29] Az indítványozó alkotmányjogi panasza egyebekben nem alkotmányossági kérdésekre vonatkozik, hanem a tényállás megállapítását, az eljáró adóhatóság becslési módszerét, az egyes eljárási cselekmények sorrendjét vitatta. Ezenfelül az indítványozó vitatta továbbá a bizonyítékok értékelését, a szakértő kirendelését, az eljáró hatóság és a bíróságok jogértelmezésének és jogalkalmazásának a helyállóságát, jogszerűségét és ekként a támadott törvényszéki ítéletben, illetve a kúriai végzésben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a bírói határozatok Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [30] A fent kifejtettek alapján azonban a tényállás megállapítását és a bizonyítási eljárást érintő – a bizonyítékok értékelésére és mérlegelésére vonatkozó – kérdések a hatóság és a bíróság feladat- és hatáskörébe tartoznak, ezek felülvizsgálata kívül esik az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantáló alkotmányjogi szempontú mérlegelés tartományán.
- [31] Emlékeztet az Alkotmánybíróság arra is, hogy „következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető, gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {lásd: 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, illetve a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta »szuperbíróságként«, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el” {lásd például: Abv., Indokolás [14]; 3011/2017. (II. 2.) AB végzés, Indokolás [8]; legutóbb például: 3500/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [16]}.
- [32] Az Alkotmánybíróság rámutat arra is, hogy állandó gyakorlata szerint nem minden eljárásjogi szabálysértés, illetve esetleges törvénysértés eredményezi a tisztességes eljáráshoz való jog megsértését {például: 3335/2024. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [28]; 3335/2025. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből csupán az a követelmény fakad, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében biztosítani kell a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét olyan döntés meghozataláért, amely képes a sérelmezett döntést felülvizsgálni, és a sérelem megállapítása esetén a döntésre visszaható módon a sérelmet orvosolni. A jogorvoslathoz való jog azonban nem értelmezhető akként, hogy az magába foglalná a kérelmező számára kedvező döntés meghozatalának jogát {lásd például: 3220/2025. (VI. 23.) AB végzés, Indokolás [23]}. Az Alkotmánybíróság megerősíti e körben azt is, hogy „annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, jelen ügyben nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság a Kúria döntését nem bírálhatja felül” {3428/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]}. A jogorvoslathoz való joggal összefüggésben arra szükséges emlékeztetni, hogy a rendkívüli jogorvoslat biztosításának a szükségessége nem következik az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből {lásd például: 3022/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [19]}, továbbá a bírói joggyakorlattól való vélt eltérés nem ad alapot alkotmányossági vizsgálatra {lásd például: 3264/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [33] Ezek miatt a sérelmezett döntések nem vetették fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem.
- [34] 3.3.3. Összefoglalva a fentieket: az ügyben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye nem volt azonosítható az alkotmányjogi panasz alapján.
- [35] 4. Mindezek alapján az volt megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz nem teljesítette a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételét, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján tanácsban eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

*Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Kozma Ákos s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/496/2026.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 1342/2026. (VII. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.21.184/2024/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Ravasz László ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.21.184/2024/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését, mert az – álláspontja szerint – sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében, a XXVIII. cikk (1) bekezdésében és 28. cikkében foglalt alapjogait.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó bírósági döntés meghozatala során megállapított tények, valamint az alkotmányjogi panaszban az indítványozó által előadottak alapján az ügy megítélése és az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából releváns tényállás az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] Az indítványozó mint adós és zálogkötelezett (az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó per felperese) és a hitelező pénzintézet 2007 decemberében önálló zálogjoggal és készfizető kezességvállalással biztosított devizaalapú kölcsönszerződést kötöttek, amelyet közokiratba is foglaltak. A hitelező jogutódja a kölcsön- és zálogszerződést 2012 februárjában azonnali hatállyal felmondta arra való hivatkozással, hogy az indítványozó fizetési kötelezettségeinek többszöri felszólítás ellenére nem tett eleget és felhívta, hogy a kölcsönszerződésből eredő hitelkeret tartozását fizesse meg. Az erre adott határidő eredménytelenül telt el, az indítványozó nem rendezte a tartozását. A hitelező jogutódja a kölcsönszerződésből eredő követelését engedményezte a per alperesére, akinek kérelmére a közjegyző végrehajtási záradékot bocsátott ki, amely alapján az alperes végrehajtási eljárást indított az indítványozó ellen. A végrehajtási eljárás keretében 2021 februárjában az indítványozó tulajdonában álló, zálogjoggal terhelt ingatlant elárverezték, az így befolyt összeget a végrehajtó – saját költségeinek a levonása után – 2022. január 6-án átutalta a végrehajtást kérő alperes részére.
- [4] Még a végrehajtási eljárás során az indítványozó 2021 decemberében a vonatkozó törvény alapján a végrehajtási eljárás befejezését eredményező cselekmények elvégzését kezdeményezte a végrehajtónál arra való hivatkozással, hogy a végrehajtás tárgyát képező követelés elévült. A végrehajtó 2022. január 5-én arról értesítette az indítványozót, hogy az alperes végrehajtóhoz intézett nyilatkozatában nem járult hozzá a végrehajtás megszüntetéséhez. Az indítványozó ezt követően 2022. január 13-án keresetlevelet terjesztett elő a végrehajtás megszüntetése iránt. A Monori Járásbíróság 2022. április 20-án kelt és jogerőre emelkedett ítéletével a végrehajtást megszüntette. Döntésének indokolásában megállapította, hogy a követelés és a végrehajtási jog 2017. március 14-én elévült.
- [5] Az indítványozó keresetében az elárverezett ingatlanáért befolyt összeggel azonos mértékű összeg megfizetésére kérte kötelezni az alperest hivatkozva arra, hogy az elévült követelés bírósági úton nem érvényesíthető és a végrehajtási eljárásban történő igényérvényesítés bírósági útnak minősül. A végrehajtás során behajtott összeg megfizetése az ő részéről nem minősül önkéntes teljesítésnek, ezért az visszakövetelhető a vonatkozó törvényi rendelkezés értelmében. Az alperes részére az árverésből befolyt összeg rá eső része törvényellenesen lett kifizetve, ezért a részére átutalt összeggel és a végrehajtási költséggel is az alperes jogalap nélkül gazdagodott.
- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Indokolásának lényege szerint – jogi álláspontja alapján – abból a vonatkozó törvényi szabályból, miszerint a bírósági úton nem érvényesíthető követelés önkéntes teljesítése esetén nem lehet azt visszakövetelni, nem következik, hogy ezen jogszabályhely önálló jogcímet keletkeztet a bírósági úton nem érvényesíthető követelés nem önkéntes teljesítése esetén a visszakövetelésre. A szóban forgó jogszabályi rendelkezésből csupán az vezethető le, hogy nem kizárt a bírósági úton nem érvényesíthető követelés visszakövetelése, ha nem önkéntesen történt a teljesítés, de a nem önkéntesen teljesített pénzösszeg visszakövetelésére csak érvényes jogcím fennállása esetén van lehetőség, jelen ügyben pedig hiányzik a pénz visszakövetelésének a jogcíme. Hangsúlyozta továbbá ítéletének indokolásában a bíróság azt is, hogy a

követelés elévülése önmagában nem eredményezi a követelés megszűnését, csupán a bírósági úton való érvényesítésének a lehetőségét szünteti meg. Ez alapján pedig az elévült követelés behajtása nem jelenti automatikusan az alperes részére történt kifizetés jogszerűtlenségét. A bíróság álláspontja szerint a végrehajtást megszüntető ítélet pedig nem teszi a már foganatosított eljárási cselekményeket visszamenőlegesen hatálytalanná, a követelés elévülésének az indítványozó részéről történő bejelentése pedig nem gátolta a végrehajtás folytatását, így a végrehajtó nem vehette figyelembe az indítványozó végrehajtási jog elévülésére alapított igényét azt megelőzően, hogy azt az indítványozó a végrehajtás megszüntetése iránti perben érvényesítette.

- [7] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a főkövetelés tekintetében megváltoztatta, és kötelezte az alperest, hogy az indítványozó részére fizesse vissza a részére átutalt pénzüsszegnek a végrehajtási költséggel csökkentett részét. Álláspontja szerint az a jogszabályi rendelkezés, amely szerint az önkéntes teljesítést nem lehet visszakövetelni, implicite magában foglalja ennek a pandanját, azaz a nem önkéntes teljesítés visszakövetelhető. Az ügyben alkalmazandó jogi norma a bíróság nézete szerint az indítványozó számára önálló – a jogalap nélküli gazdagodástól független vagy más jogcím felhívását szükségtelemnév tevő – igényérvényesítési jogot biztosított arra az esetre, ha a teljesítés nem volt önkéntes. A bíróság véleménye szerint a perbeli esetben az indítványozó az elévülési kifogását korábban (2022. december 7.) jelentette be, mint ahogyan az árverési vételár kifizetése az alperes részére megtörtént (2022. január 6.), ezért az indítványozó a nem önkéntes teljesítését visszakövetelhetette.
- [8] Az alperes felülvizsgálati-, illetve az indítványozó csatlakozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott részét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetet elutasító rendelkezését helybenhagyta. A Kúria – helyenként tudományos igényességgel és alaposággal alátámasztott – ítélete több mint négy oldalnyi terjedelemben reagál a felek üggyel kapcsolatos felvetéseire és fejt ki a saját álláspontját ezekben a vitás kérdésekben.
- [9] Az ítélet indokolása elsőként az ügyben alkalmazandó jogi normák rendelkezéseit ismerteti és elemzi a bírósági úton nem érvényesíthető követelésekre nézve. Ezek egyik fajtája az indokolás szerint az ún. természetes obligációk csoportja, amelyek – egyebek mellett egyik – közös sajátossága, hogy kikényszerítésüket a törvény nem biztosítja. A másik esetben a jogalkotó a jogviszonyok lezárásához, a forgalom biztonságához társuló jogbiztonság követelményéhez kötődő érdek miatt az idő múlásához köti a bírói úton való kikényszeríthetőség megszűnését. A természetes obligációkkal szemben – állapítja meg a Kúria – azonban az utóbbi követelés-fajta elévüléséhez lényegesen eltérő jogkövetkezmények társulnak, így számos joghatást maga a törvény is elismer. Az indokolás ismertetése szerint ilyen – a már elévült követeléshez – kapcsolódó törvényi joghatás annak beszámíthatósága, a kézizálogból való kielégítés lehetősége és az a körülmény, hogy ennek a követelésnek az elévülését nem lehet hivatalból – ideértve a végrehajtási eljárást is – figyelembe venni, csak a másik fél hivatkozása alapján. Az ilyen végrehajtási kifogás hiányában az elévült követelésre nézve is születhet marasztaló ítélet, illetve lefolytatható a végrehajtási eljárás a Kúria véleménye szerint.
- [10] A Kúria határozott jogi álláspontja szerint a felperesi hivatkozással szemben abból, hogy a jogszabály az önkéntes teljesítés visszakövetelését kizárja, mindössze annyi következik, hogy a nem önkéntes teljesítés visszakövetelését nem zárja ki. A visszaköveteléshez azonban, hangsúlyozza a Kúria, – megerősítve ezzel az elsőfokú bíróság erre vonatkozó megállapítását – kell egy, a visszakövetelést megalapozó jogcím. Fentiek alapján – zárja le ebben a körben a Kúria az érvelését – az a következtetés biztosan nem vonható le, hogy – amennyiben egy követelés teljesítése nem vált jogalap nélkülivé a kötelelem megszűnésének hiányában – akkor az adóstól végrehajtási eljárás keretében behajtott követelés visszakövetelhetővé válik. Ezzel azonos tartalmú rendelkezést tartalmaz egyébként a vonatkozó jogszabályi rendelkezés is akkor, amikor kimondja, hogy mind az önkéntes teljesítés, mind – az elévülésre történő hivatkozás hiányában, vagy az ilyen hivatkozás esetén azt megelőzően – a bírósági úton végrehajtott követelés esetén kizárt az egyébként már elévült követelés visszakövetelése.
- [11] A Kúria megítélése szerint már a fent írtak is megalapozzák annak megállapítását, hogy az indítványozó igényérvényesítése nem volt alapos, de álláspontja alátámasztásaként további érveket sorakoztat fel ítéleti indoklásában. Ennek során hosszasan ismerteti és elemzi két, – a vonatkozó jogszabályban is definiált – jogintézményt: az ún. „érvényesített jog” és az „annak alapjául szolgáló jogalap” fogalmait. Az elemzés eredményeként a Kúria megállapítja, hogy „jelen ügyben az érvényesíteni kívánt jogot a felperes az elévült követelés visszakövetelésében jelölte meg, annak jogalapjaként pedig a jogalap nélküli gazdagodást. A fentebb kifejtettek szerint viszont a fennállt, de időközben elévült követelés teljesítése nem válik jogalap nélkülivé, ezért ez a jogalap-megjelölés nem lehet marasztaló határozat alapja. Az elévült követelés teljesítése esetén a jogalap nélküli gazdagodás régi Ptk. 361. § (1) bekezdésének feltételei az eljáró bíróságok helytálló, egyező jogi álláspontja szerint nem állnak fenn, így arra elévült követelés visszakövetelése iránti igény nem alapítható.”

- [12] A Kúria nézete szerint az indítványozó által meghivatkozott törvényi rendelkezés nem teremt önálló jogalapot, nem tekinthető egyértelmű jogalap meghatározásnak, de ezt a vonatkozó eljárási szabályok is kizárják. Így a normaszöveghez fűzött indokolás szerint a jogalapot meghatározó jogállításnak határozottnak kell lennie, abból az érvényesített jognak egyértelműen beazonosíthatóan kell következnie. Ehhez képest a „visszakövetelés” *terminus technicus* nem bír egyértelmű jelentéstartalommal, az anyagi jogi szabályok számos jogi helyzetben használják, így az – a Kúria következtetése szerint – „nem tesz eleget a jogállítás határozottsága iránti követelménynek, mert az egyediség szintjén nem teszi a jogot olyan mértékben beazonosíthatóvá, amely az összes többitől való megkülönböztetést lehetővé teszi”. Ez alapján pedig ez a jogállítási jogalapként nem vehető figyelembe, illetve erre érdemi döntés nem alapítható – állapította meg az indokolásban a Kúria.
- [13] A Kúria végezetül rámutatott még arra a tényre is, hogy az indítványozó csak hónapokkal az árverés lefolytatása után hivatkozott első ízben arra, hogy a végrehajtás alapjául szolgáló követelés elévült, tehát a befolyt árverési vételár kifizetésére a szabályok betartásával került sor. A Kúria leszögezte, hogy az utóbb, a végrehajtás megszüntetése iránti perben hozott jogerős ítélet csak a meghozatalát követően válthatott ki joghatást, azaz az addig jogszerűen teljesített végrehajtási cselekményeket utólag nem tette jogszerűtlenné, vagy jogalap nélkülivé.
- [14] 1.2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát az Alkotmánybírósághoz. A főtítkár hiánypótlásra irányuló felhívásában – egyebek mellett – jelezte az indítványozónak, hogy a beadvány nem tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jogai sérelmének a lényegét, valamint megfelelő részletességű, alapjogi érveléssel is ellátott indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény indítványozó által megjelölt rendelkezésével. Az ezt követően kiegészített, a támadott ítéletre nézve pontosított – az indítványozó saját minősítése szerint – „a jogalap nélküli gazdagodás iránti perben” előterjesztett alkotmányjogi panasz bevezető része szerint az általa támadott kúriai ítélet „az alábbiak miatt jogszabálysértő”. Az indítványozó ezt követően részletesen ismerteti az ügy pertörténetét, jogsérelme érveléseként lényegében megismétli a keresetlevelében, a fellebbezésében és a csatlakozó felülvizsgálati kérelmében már előadott és a bíróságok által már értékelt és minősített okfejtéseit, kiegészítve ezt a másodfokon eljáró Törvényszék – számára kedvező döntésre vezető – ítéleti indokolásában foglaltakkal. Ennek megfelelően az indítványozó négy – a támadott ítélet szempontjából meghatározó jelentőségű – kérdésben állítja, hogy a kúriai döntés „a jogalkotó feltehető akaratától eltérően *contra legem* értelmezte” a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket. Ennek alátámasztásaként az indítványozó megállapítja, hogy a szóban forgó szabályok „teljesen egyértelműek, azok semmilyen egyéb jogértelmezést nem igényelnek”. Ez a jogalkalmazás pedig az Alaptörvény 28. cikkét és a XXVIII. cikk (1) bekezdését sérti a nem önkéntes teljesítés visszakövetelhetősége, a végrehajtó kifizetést elrendelő intézkedésének megítélése, az alperesnek a kifizetés tekintetében tévesen tulajdonított megszerzési jogcím és a „teljesen érvénytelen kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítása” ítélezési tárgyköreiben. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való joga sérelmeként előadja, hogy a támadott ítélet megfosztotta őt lakhatási jogától és attól, hogy gyerekei jövőjét megfelelő környezetben tudja biztosítani, „mivel pont a lakhatóságot biztosító vagyონrész került jogellenesen elvonásra”. Érvelése eszerint a tulajdona is „[n] nyilvánvalóan Alaptörvény ellenesen került a végrehajtási eljárás során elvonásra”. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a teljesen érvénytelen szerződések jogkövetkezményeivel, illetve annak levonására irányuló igény elévülésének kezdő időpontjával kapcsolatos álláspontját ismerteti a vonatkozó magyar jogi szabályozás, a hazai bírósági joggyakorlat és az Európai Unió Bírósága ítéleteinek bemutatásával és elemzésével. Végezetül az indítványozó alkotmányjogi panaszában kételyét fejezte ki az ügyében eljáró bíróságok szakjogági felkészültségét, illetve pártatlanságát illetően is.
- [15] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [16] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti hatvan napos határidőn belül nyújtotta be alkotmányjogi panaszát. A további rendes jogorvoslattal már nem támadható kúriai ítélet az eljárást befejező, érdemi döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható. Az indítványozó érintettsége – mint a támadott ítélettel lezárt bírósági eljárás felperesének – fennáll.
- [17] 2.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerint alkotmányjogi panaszt csak az indítványozónak az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének a valószínűsítésére lehet alapozni. Az indítványozó ugyanakkor az Alaptörvény 28. cikkét is mint alapjogát tartalmazó, általa megsértettnek vélt rendelkezéseit is megjelölte, azonban

a szóban forgó alaptörvényi rendelkezés nem az indítványozó valamely konkrét alapjogát szabályozza, hanem a bíróságok jogalkalmazása során követendő jogértelmezésére vonatkozik. A fentiek alapján alkotmányjogi panasz az Alaptörvény ezen rendelkezésének sérelmére alapozottan – tekintettel az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltétel meglétének a hiányára – nem terjeszthető elő.

- [18] 2.3. Az Alkotmánybíróság eljárása során megállapította azt is, hogy az alkotmányjogi panaszban megfogalmazott kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeknek csak részben tesz eleget a 2.4. pontban (Indokolás [19] és köv.) írtak szerint. A panaszbeadvány mindazonáltal tartalmazza a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt is, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás kezdeményezésének indokait (a bíróságok eljárása és döntései alapvető jogai sérelmét okozták); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntéseket; d) az Alaptörvény indítványozó által megsérteni vélt rendelkezését; e) a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében a bíróságok eljárása, ezen belül döntéseik indokolása tekintetében érvelést arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény általa megjelölt rendelkezéseivel; f) kifejezett kérelmet arra nézve, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az általa támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és semmisítse azt meg.
- [19] 2.4. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha egyértelmű indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért és mennyiben ellentétes az Alaptörvénynek az indítványban megjelölt rendelkezéseivel.
- [20] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban megfogalmazott kérelem fenti elvárásoknak való megfelelése körében megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető, illetve megfelelően megalapozott, alátámasztott érveléssel nem fejtette ki, hogy véleménye szerint pontosan mi és mennyiben okozza az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének az általa állított sérelmét. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az indítványozó által állított vélt vagy valós sérelmek bemutatása, ismertetése (lakhatósági jogától, illetve gyerekei megfelelő környezetben való nevelésének lehetőségétől való megfosztása) éppúgy nem alapozza meg az érdemi alkotmányossági vizsgálat lehetőségét, mint a hivatkozott alaptörvényi rendelkezés sérelmének pusztá állítása. A kérelem határozott voltának megállapításához az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa és valószínűsítse a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezés közti ellentétet, rámutasson az általa állított sérelem és a bírói döntés közti közvetlen kapcsolatra, továbbá az érveléshez használt és hivatkozott tényeket hitelt érdemlő módon mutassa be és támassza alá.
- [21] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy alkotmányossági összefüggést bemutató, az érdemi vizsgálatot megalapozó, illetve hitelt érdemlően alátámasztott indokolást az indítvány az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése tekintetében nem tartalmaz, ekként – az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatának megfelelően – alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában az ezen indítványelem megalapozásaként előadott érvek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1) bekezdés e) pontja szerinti követelménynek, és nem alkalmas az érdemi elbírálásra [3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]; 3161/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [23]].
- [22] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-elleneségre utaljon. Ezen vagylagos törvényi feltételek meglétéről az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében dönt.
- [23] 3.1. Az Alkotmánybíróság az elsőként megfogalmazott törvényi feltétellel kapcsolatosan – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése a panaszbeadványban – emlékeztet arra, hogy a testületnek részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alkotmányos tartalmát illetően is. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint jelen ügy, illetve az alkotmányjogi panaszban előadott indítványozói érvelés nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokoltá tenné.
- [24] 3.2. Az Alkotmánybíróság a másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség fennállásának alátámasztására vonatkozó – törvényi elvárás teljesülésével kapcsolatosan mindenekelőtt felhívja a figyelmet az arra vonatkozó következetes gyakorlatára, mely szerint az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú fe-

lülvizsgálata során van jogköre és lehetősége a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára {3212/2015. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}. Ezzel összefüggésben a testület jelen ügy kapcsán is hangsúlyozza és megerősíti azt a megállapítását, hogy „a bírói döntések elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírói szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközeként” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alkotmányt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Ennek megfelelően tehát az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben kinyilvánított és elismert követelményrendszer érvényesülését garantálja.

- [25] Az indítványozó nézete szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjoga sérelmét az okozza, hogy a jogerős döntés és kúriai ítélet is négy – a döntés szempontjából meghatározó jelentőségű – jogkérdésben is a jogalkotó feltehető akaratától eltérő *contra legem* jogértelmezésen alapul. Ennek megfelelően, illetve ez alapján a támadott bírói döntésekben törvényellenes, a vonatkozó törvényi szabályokba ütköző jogi állásponton alapuló *contra legem* jogalkalmazás mutatható ki a nem önkéntes teljesítés visszakövetelhetősége, a végrehajtó kifizetést elrendelő intézkedésének megítélése, az alperesnek a kifizetés tekintetében tévesen tulajdonított szerzési jogcím és a teljesen érvénytelen kölcsönszerződés érvényesé nyilvánítása kérdéseiben is.
- [26] Az indítványozó fentiek szerint előadott érveivel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és érvek helyességét és megalapozottságát, és azt sem, hogy a bíróságok jogértelmezése és jogalkalmazása helyesen illeszkedik-e a szakjogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [11]; 3065/2016. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [36]}. Az Alkotmánybíróság egy másik döntésben kifejtette azt is, hogy „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3381/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. A testület ugyanakkor nem zárta ki annak lehetőségét, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, továbbá a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságához vezessen. Mindazonáltal még az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás sem alapozza meg önmagában az alaptörvény-ellenességet, tehát pusztán a jogértelmezés hibájára alapított alkotmányjogi panaszt a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben az Alkotmánybíróság nem vizsgálja {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2018. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság az indítványozó konkrét alapjogi sérelmeként előadott kifogásait egybevetve a fenti megállapításokkal és a támadott ítéletekben foglaltakkal megállapította, hogy a bíróságok teljeskörűen megvizsgálták az indítványozó kérelmeiben előadott érveket és indítványokat, a tényállás megállapítását követően azt egybevetették az álláspontjuk szerint irányadó jogszabályi rendelkezésekkel, és az így levont következtetéseiket nyomon követhető módon rögzítették döntéseik indokolásában, azaz kimerítően számot adtak a döntéseiket megalapozó tényekről, szempontokról, a figyelembe vett jogszabályi rendelkezésekről. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatosan rámutat, hogy a kúriai ítélet több mint négy oldalnyi terjedelemben támasztja alá jogelméleti és jogtudományi mélységű érvek mellett az irányadó bírósági joggyakorlat és a hatályos törvényi szabályozás alapján kialakított jogi álláspontját a felperes igényének elbírálása szempontjából releváns valamennyi kérdésben.
- [28] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban előadott érvek és kifogások és állított sérelmek alapján azt is megállapította, hogy azok olyan, szakjogági szabályozás körébe tartozó, a bíróságok jogértelmezési és jogalkalmazási tevékenysége eredményeként hozott döntéseket kritizáló, kizárólag törvényességi szempontú kifogások, amelyek vizsgálatára és felülbírálatára az Alkotmánybíróság a fentiek szerint nem rendelkezik hatáskörrel.
- [29] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben eljáró bíróságok döntései és az alkotmányjogi panaszban az indítványozó által állított alapjogi sérelmek alátámasztásaként előadott érvek vizsgálata eredményeként arra az álláspontra jutott, hogy az indítvány valójában és tartalmát tekintve arra irányul, hogy az Alkotmánybíróság a rendes bíróságok tényállás-megállapítását, bizonyíték-értékelését, jogértelmezését és jogalkalmazását vizsgálja felül és változtassa meg. A testület azonban a fentiekben már kifejtettek szerint ettől következetesen tartózkodik, hiszen a szóban forgó felülvizsgálatra vonatkozó kompetenciák az ügyben eljáró mindenkori fellebbviteli fórumok jogalkalmazói hatáskörébe tartozó kérdések, amelyeket az Alkotmánybíróság erre vonatkozó jogköre hiányában nem vonhat magához. Az Alkotmánybíróság feladata nem a tény- és jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól.

- [30] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott ítéletek kapcsán nem volt azonosítható, illetve az alkotmányjogi panaszban előadottak alapján igazolható olyan – az alkotmányosság szintjét elérő – jogértelmezési, jogalkalmazási hiba vagy hiányosság, amely az Alkotmánybíróság beavatkozását, így a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenessége megállapításának és megsemmisítésének a szükségességét megalapozottan felvetette volna.
- [31] Az Alkotmánybíróság végezetül utal még az arra vonatkozó gyakorlatára is, miszerint „önmagában az, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének az alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]; 3351/2024. (XI. 23.) AB végzés, Indokolás [32]}.
- [32] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az indítvány nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti alternatív törvényi feltételek egyikét sem, ezért az alkotmányjogi panasz befogadására és érdemi vizsgálatára nincs lehetősége.
- [33] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre sem, az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdése a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2026. június 23.

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kozma Ákos s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2578/2025.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 1343/2026. (VII. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Szekszárdi Törvényszék 17.Pkf.20.331/2025/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság az egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény 22/D. § (4) bekezdés második mondata, valamint az (5) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján az egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bnptv.) 22/D. § (4) bekezdés második mondata, valamint az (5) bekezdés második mondata, az Abtv. 27. §-a alapján pedig a Szekszárdi Törvényszék 17.Pkf.20.331/2025/3. számú végzése és a Paksi Járásbíróság 7.Pk.50.105/2024/20. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott jogszabályhelyek ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az I. cikk (1)–(3) bekezdéseivel, II. cikkével, XVI. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel; a támadott végzések pedig ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdéseivel, II. cikkével, XVI. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel. Kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján a bírósági döntés végrehajtását az eljárás befejezéséig függesse fel.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panaszok alapjául szolgáló ügy tárgya a különélő szülővel való számos alkalommal elmaradt kapcsolattartások végrehajtása volt. A felek között jelenleg szülői felügyelet rendezése iránti per van folyamatban. A Paksi Járásbíróság 7.Pk.50.105/2024/7. számú végzésében megállapította, hogy az indítványozó – az alapügy kérelmezettje – a Szekszárdi Törvényszék 12.Pkf.20.642/2023/3. számú végzésében szabályozott kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglalt kötelezettségét megszegte.
- [3] A kapcsolattartás ismételt elmaradása miatt az alkotmányjogi panaszban támadott 7.Pk.50.105/2024/20. számú végzésében a Paksi Járásbíróság akként rendelkezett, hogy a határozat jogerőre emelkedését követően feljelentést tesz a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 210. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő kiskorúval való kapcsolattartás akadályozása vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt. Elrendelte továbbá azt is, hogy az indítványozó az elmaradt kapcsolattartás pótlására vonatkozó kötelezettségének 2025. augusztus 30. napjáig tegyen eleget.
- [4] Az elsőfokú bíróság végzésének indokolásában hivatkozott a nemperes eljárás során felhasznált szakértői véleményre, amely megállapította, hogy az indítványozó a gyermeket elidegenítette az édesapjától. A szakértő szerint az indítványozó idézte elő azt a helyzetet, amelynek következtében a gyermek huzamosabb ideje nem kíván találkozni az édesapjával, annak ellenére, hogy a kapcsolattartást igényli, és az a gyermek érdekében is áll. Az indítványozó nemcsak kialakította ezt a magatartást a gyermekben, hanem nem is járul hozzá ahhoz, hogy a gyermek az édesapjával való kapcsolattartáshoz pozitívan viszonyuljon.
- [5] 1.2. Az indítványozó fellebbezése alapján másodfokon eljáró Szekszárdi Törvényszék 17.Pkf.20.331/2025/3. számú végzésében a Paksi Járásbíróság 7.Pk.50.105/2024/20. számú végzését részben megváltoztatta. Döntésében mellőzte a határozat jogerőre emelkedését követően feljelentés tételét a Btk. 210. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő kiskorúval való kapcsolattartás akadályozása vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt, mellőzte az indítványozó felhívását arra, hogy a Szekszárdi Törvényszék 12.Pkf.20.642/2023/3. számú végzésben foglalt kötelezettségének legkésőbb 2025. augusztus 30. napjáig tegyen eleget, egyebekben az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.

- [6] A másodfokú bíróság azzal indokolta a kapcsolattartás pótlására vonatkozó felhívás mellőzését, hogy figyelembe vette a Paksi Járásbíróság 2024. december 20-án kelt 5.P.20.170/2023/159. számú végzésében hozott ideiglenes intézkedést, mely a folyamatos kapcsolattartást akként szabályozta, hogy a kérelmező (édesapa) a kapcsolattartási jogát a továbbiakban segített kapcsolattartás keretében gyakorolhatja. A megváltoztatott kapcsolattartás szabályai alapján a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy ezen körülményekre tekintettel a folyamatos kapcsolattartás pótlása már nem lehetséges, a telefonos kapcsolattartás pótlása pedig már nem szolgálja a gyermek érdekét.
- [7] A másodfokú bíróság a Bnptv. 22/D. § (2) bekezdésében foglalt jogkövetkezmények alkalmazásától való eltérést a következőkkel indokolta. Indokolatlannak ítélte meg a feljelentés tételét arra tekintettel, hogy az indítványozó együttműködő magatartást tanúsított a felügyelt kapcsolattartás során, a feljelentéstől nem várható eredmény a gyermek és a kérelmező édesapa kapcsolatának előmozdításában, legfeljebb a szülők közötti konfliktus elmélyítését, és nem azok konszolidációját szolgálja.
- [8] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát.
- [9] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a támadott végzések ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdéseivel, II. cikkével, IV. cikk (1) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével, XVI. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel a következők szerint.
- [10] Az indítványozó szerint sérti a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. §-ában foglaltakat az a bírósági megállapítás, amely szerint a kapcsolattartás pótlására az indítványozó önhibájából nem került sor, mivel e következtetés levonására a tényállás kellő felderítése nélkül került sor. A másodfokú bíróság tévesen állapította meg az önhiba és a pótlás tekintetében a bizonyítási érdeket, amikor azt az indítványozó terhére rotta.
- [11] Az indítványozó a támadott bírói döntésekkel összefüggésben azt is kifogásolja, hogy az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a korábbi ügyekben megismert – a feleknek a gyermekhez való viszonyával és a kérelmezőnek az indítványozóhoz való viszonyával kapcsolatos tényeket, ezáltal sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése. Meglátása szerint a bíróság nem vette figyelembe az általa előterjesztett szakértői véleményben foglaltakat, ellenkező esetben a pótlási kötelezettséget nem a támadott döntésekben foglaltak szerint írta volna elő.
- [12] A lezajlott nemperes eljárásban nem vették figyelembe a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 8. § (1) bekezdését, mely többek között előírja, hogy a gyermeknek joga van a szabad véleménynyilvánításhoz, és ahhoz, hogy tájékoztatást kapjon a jogairól, valamint, hogy a meghatározott fórumoknál panasszal éljen, ezáltal sérültek az Alaptörvény I. cikkében, valamint a XVI. cikkében foglalt rendelkezések.
- [13] Az indítványozó Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóságát sérti meglátása szerint az, hogy az eljáró bíróságok az ő önhibáját állapították meg az apai szülői kapcsolattartás nemteljesülése miatt és emiatt vele szemben szankciókat fogatosítottak.
- [14] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt családi élet tiszteletben tartása érdekében az indítványozó indokoltan tartja a szülő és a gyermek kapcsolattartásának korlátozását. Érvelésében rámutat arra, hogy a családi élet nyugalma nem dülhatja fel az állandó kapcsolattartás, majd annak pótlása, amikor az elidegenítést a kérelmező apa saját magatartásával idézte elő. A gyermek számára ez a kapcsolat nem a bizalomra és a kiensúlyozottságra épül, hanem sokkal inkább félelmet okoz.
- [15] 2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján beadott indítvány szerint a Bnptv. 22/D. § (4) bekezdés második mondata az Alaptörvény XVI. cikkével ellentétes, ugyanis a családtól vonja el a jövedelmet, továbbá ellentétes a gyermek érdekével.
- [16] A Bnptv. 22/D. § (5) bekezdésének második mondata, mely előírja, hogy a végzés ellen a fellebbezésnek nincsen halasztó hatálya, az indítvány szerint antidemokratikus, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével ellentétes, továbbá ellentétes a jogorvoslati joggal is. A rendelkezés nem a gyermek érdekét szolgálja, hanem az állami bevétel mihamarabbi befizetését, majd kényszerrel történő behajtását.
- [17] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.

- [18] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz indítványokat az Abtv.-ben meghatározott határidőn belül nyújtotta be, a főttkári hiánypótlási felhívásra is határidőben válaszolt, a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [19] Az alkotmányjogi panasz indítványt az alapügy kérelmezettje (édesanya), úgyis mint a kiskorú gyermek törvényes képviselője nyújtotta be. A bírósági iratok alapján a bíróság előtt szülői felügyelet rendezése iránti eljárás van folyamatban (lásd a Szekszárdi Törvényszék 17.Pkf.20.331/2025/3. számú végzés [2] bekezdés), így az indítványozó nem jogosult arra, hogy a gyermek képviselőjében a gyermek alapjogi igényét érvényesítve alkotmányjogi panaszt nyújtson be a Ptk. 2:14. § (1) bekezdése és 4:161. § (1) bekezdése szerint.
- [20] 3.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [21] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti: *a*) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza [Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-al; *b*) az eljárás megindításának indokait (az elmaradt kapcsolattartásokban az indítványozó felróhatóságának megállapítása); *c*) az Alkotmánybíróság által vizsgálандó bírósági döntéseket; *d*) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény II. cikk, IV. cikk (1) bekezdése, VI. cikk (1) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1)–(3) bekezdései, XVI. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1), (7) bekezdései]; *e*) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint *f*) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a másodfokú bíróság végzéseinek alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény II. cikkét, IV. cikk (1) bekezdését, VI. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1)–(3) bekezdéseit, XVI. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdését az indítvány felsorolta, ám annak sérelmére vonatkozó, megfelelő alkotmányjogi indokolást nem adott elő.
- [23] Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, valamint a XVI. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította amiatt is, hogy a bíróságok kötelezték az eljárási költség megfizetésére. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában nem szolgált alkotmányjogilag értékelhető indokokkal, érvekkel a panasz tárgyának alkotmányossági szempontú vizsgálatához. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, és annak elbírálására nincs lehetőség {lásd hasonlóan: 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]; 3446/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [6]; 3165/2023. (IV. 6.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [24] Összefoglalva: a fentiek szerint az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerint benyújtott, az Alaptörvény II. cikk, IV. cikk (1) bekezdése, VI. cikk (1) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1)–(2) bekezdései, XVI. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét állító panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményeinek, ezért azok érdemi bírálatára nem volt lehetőség.
- [25] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [26] 3.2.1. Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XVI. cikk (2) bekezdésén alapuló a szülő-gyermek kapcsolattartási jog alkotmányos tartalmát illetően [lásd: 3067/2021. (II. 24.) AB határozat]. E gyakorlat szerint a külön élő szülő és a gyermek kapcsolattartáshoz való joga az Alaptörvényben a magánszféra-védelem [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés], valamint a gyermeknek a gondoskodáshoz [Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés] és a szülőnek a neveléshez való joga [Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdés] részeként alapjogi rangra emelt jogosultság {3067/2021. (II. 24.) AB határozat, Indokolás [25]; lásd

legutóbb: 3073/2025. (III. 7.) AB végzés, Indokolás [23]–[24]). Ezen kívül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti, tisztességes bírósági eljárásához való jog alkotmányos tartalmára nézve és annak a kapcsolattartási ügyekben való érvényesülésére is irányadó gyakorlata van. Erre nézve nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést az indítvány, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná, figyelembe véve, hogy a nemperes eljárás a fentiek szerinti kapcsolattartáshoz való (alap)jog érvényesülését szolgálta {1173/2026. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [31]}.

- [27] 3.2.2. Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését illeti, mindenekelőtt arra utal az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó valójában tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési kérdéseket kifogásolt, és a bírósági döntéssel való egyet nem értését fejezte ki, tehát a kapcsolattartások elmaradása körében az önhiba megállapítását, és az annak következtében tett intézkedéseket tekintette alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. Az Alkotmánybíróság azonban a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja.
- [28] A támadott bírói döntés alapjául szolgáló bizonyítékokkal, illetve összességében a lefolytatott bizonyítási eljárással kapcsolatos indítványozói kifogások tekintetében az Alkotmánybíróság állandó gyakorlatára utal, és jelen ügyben is nyomatékkal hangsúlyozza, hogy a bizonyítékokra vonatkozó értékelő tevékenység – a bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése – nem lehet alkotmányossági felülvizsgálat tárgya. A „tisztes eljárásához való jog tekintetében az alkotmányossági vizsgálat csak arra korlátozódik, hogy a bizonyítási kötelezettségüknek a bíróságok eleget tettek-e, azt azonban nem vizsgálja az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy nem jár el negyedfokú bíróságként –, hogy a levont következtetések szakjogilag helyesek-e” {3216/2020. (VI. 19.) AB határozat, Indokolás [40]}. A tisztességes eljárásához való jog sérelmét nem eredményezi az a körülmény, hogy az eljárás egyik résztvevője szerint a bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékokból téves következtetést vontak le {3216/2020. (VI. 19.) AB határozat, Indokolás [42]}. Ennek értelmében alkotmányjogi panasz eljárásban nincs mód annak vizsgálatára, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [29] 3.3. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az alkotmányjogi panasz Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítványi részét vizsgálta meg.
- [30] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, amennyiben az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [31] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszban támadott Bnptv. 22/D. § (4) bekezdés második mondatát, valamint az (5) bekezdés második mondatát az eljáró bíróság nem alkalmazta.
- [32] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján jogszabály ellen előterjesztett alkotmányjogi panasz feltétele, hogy a támadott jogszabályt az ügyben folytatott bírósági eljárásban alkalmazzák. Ha ez nem állapítható meg, akkor a panasz visszautasításának van helye. A jelen esetben az alkotmányjogi panasszal támadott jogszabályt az ügyben folytatott bírósági eljárásban nem alkalmazták. Ennélfogva az Abtv. 26. § (1) bekezdésére hivatkozással előterjesztett indítvány nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti feltételeknek {lásd hasonlóan: 3331/2023. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [38]; 1140/2026. (III. 23.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [33] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontjában, a 27. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt törvényi feltételeknek, részben pedig nem teljesíti az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kozma Ákos s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2661/2025.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 1344/2026. (VII. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Szekszárdi Törvényszék 16.Pkf.20.360/2025/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság az egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény 22/D. § (2) bekezdés *b*) pontja, valamint a (4) bekezdés második mondata, valamint az (5) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján az egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bnptv.) 22/D. § (2) bekezdés *b*) és pontja, a (4) bekezdés második mondata, valamint az (5) bekezdés második mondata, az Abtv. 27. §-a alapján pedig a Szekszárdi Törvényszék 16.Pkf.20.360/2025/3. számú végzése és a Paksi Járásbíróság 7.Pk.50.128/2024/18. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott jogszabályhelyek ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az I. cikk (1)–(3) bekezdéseivel, II. cikkével, XVI. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel; a támadott végzések pedig ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdéseivel, II. cikkével, XVI. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel. Kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján a bírósági döntés végrehajtását az eljárás befejezéséig függessze fel.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panaszok alapjául szolgáló ügy tárgya a különélő szülővel való számos alkalommal elmaradt kapcsolattartások végrehajtása volt. A felek között jelenleg szülői felügyelet rendezése iránti per van folyamatban. A Paksi Járásbíróság 7.Pk.50.128/2024/8. számú végzésében megállapította, hogy az indítványozó – az alapügy kérelmezettje – a Paksi Járásbíróság 5.P.20.170/2023/112. számú végzésében szabályozott telefonos kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglalt kötelezettségét megszegte. Ezen határozatában az elsőfokú bíróság felhívta az indítványozót, hogy az elmaradt kapcsolattartásokat a legközelebbi megfelelő időpontban, de legkésőbb 2025. március 15. napjáig pótolja.
- [3] A kapcsolattartás ismételt elmaradása miatt az alkotmányjogi panaszban támadott 7.Pk.50.128/2024/18. számú végzésében a Paksi Járásbíróság akként rendelkezett, hogy az indítványozóval szemben ötvenezer forint pénzbírságot szab ki, valamint felhívta az indítványozót, hogy az elmaradt kapcsolattartás pótlására vonatkozó kötelezettségének legkésőbb 2025. augusztus 30. napjáig tegyen eleget.
- [4] Az elsőfokú bíróság végzésének indokolásában rámutatott arra, hogy az indítványozó által becsatolt telefonos kapcsolattartások pótlásának egyeztetéséről elektronikus levelezésekből megállapítható volt, hogy a kérelmező édesapja a pótlások kapcsán egyeztetést kért az indítványozótól, azonban a tényleges pótlások nagy része nem valósult meg. A bíróság hivatkozott továbbá a nemperes eljárás során felhasznált szakértői véleményre is.
- [5] Az elsőfokú bíróság mindezekből azt a következtetést vonta le, hogy az indítványozó a 12.Pkf.20.599/2024/3. számú végzésben foglaltakat önhibájából, a kitűzött pótlási határidő alatt nem teljesítette.
- [6] 1.2. Az indítványozó fellebbezése alapján másodfokon eljáró Szekszárdi Törvényszék 16.Pkf.20.360/2025/3. számú végzésében a Paksi Járásbíróság 7.Pk.50.128/2024/18. számú végzését részben megváltoztatta. Döntésében mellőzte az indítványozó felhívását arra, hogy a Szekszárdi Törvényszék 12.Pkf.20.599/2024/3. számú végzésében foglalt kötelezettségének legkésőbb 2025. augusztus 30. napjáig tegyen eleget, valamint az indítványozóval szemben kiszabott pénzbírság összegét húszezer forintra szállította le, egyebekben az elsőfokú bíróság végzését helyben hagyta.
- [7] A másodfokú bíróság azzal indokolta a kapcsolattartás pótlására vonatkozó felhívás mellőzését, hogy figyelembe vette a Paksi Járásbíróság 2024. december 20-án kelt 5.P.20.170/2023/159. számú végzésében hozott ideig-

lenes intézkedést, mely a folyamatos kapcsolattartást akként szabályozta, hogy a kérelmező (édesapa) a kapcsolattartás jogát a továbbiakban segített kapcsolattartás keretében gyakorolhatja. A megváltoztatott kapcsolattartás szabályai alapján a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy ezen körülményekre tekintettel a kapcsolattartás pótlása már nem szolgálja a gyermek érdekét.

- [8] A másodfokú bíróság a Bnptv. 22/D. § (2) bekezdésében foglalt pénzbírság szankció alkalmazásával egyetértett, tekintettel arra, hogy a kapcsolattartások elmaradásában mutatkozó önhiba nem maradhat jogkövetkezmény nélkül. Önmagában az indítványozó méltányolható személyi és jövedelmi, vagyoni viszonyai nem mentesíthetik az alól, hogy felróható mulasztásának következményei alól mentesüljön, ugyanakkor nem eredményezhet olyan helyzetet, amely már a gyermeket gondozó szülő tartási képességét lényegesen befolyásolja, azt ellehetetleníti, erre tekintettel került sor a kiszabott pénzbírság összegének leszállítására.
- [9] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát.
- [10] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a támadott végzések ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdéseivel, II. cikkével, IV. cikk (1) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével, XVI. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel a következők szerint.
- [11] Az indítványozó a támadott bírói döntésekkel összefüggésben azt kifogásolja, hogy az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a korábbi ügyekben megismert – a feleknek a gyermekhez való viszonyával és a kérelmezőnek az indítványozóhoz való viszonyával kapcsolatos tényeket, ezáltal sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése. Meglátása szerint a bíróság nem vette figyelembe az általa előterjesztett szakértői véleményben foglaltakat, ellenkező esetben a pótlási kötelezettséget nem a támadott döntésekben foglaltak szerint írta volna elő.
- [12] A lezajlott nemperes eljárásban nem vették figyelembe a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 8. § (1) bekezdését, mely többek között előírja, hogy a gyermeknek joga van a szabad véleménynyilvánításhoz, és ahhoz, hogy tájékoztatást kapjon a jogairól, valamint, hogy a meghatározott fórumoknál panasszal éljen, ezáltal sérültek az Alaptörvény I. cikkében, valamint a XVI. cikkében foglalt rendelkezések.
- [13] A panasz szerint a támadott végzésben kiszabott húszezer forint pénzbírság alaptörvény-ellenes, mivel a bíróság teljesítési határidőt nem szabott meg, tehát célja nem a kapcsolattartás pótlásának előmozdítása, hanem az inkább vagyoni büntetésként szolgál.
- [14] Az indítványozó Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóságát sérti meglátása szerint az, hogy az eljáró bíróságok az ő önhibáját állapították meg az apai szülői kapcsolattartás nemteljesülése miatt és emiatt vele szemben szankciókat foganatosítottak.
- [15] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt családi élet tiszteletben tartása érdekében az indítványozó indokoltan tartja a szülő és a gyermek kapcsolattartásának korlátozását. Érvelésében rámutat arra, hogy a családi élet nyugalma nem dülhatja fel az állandó kapcsolattartás, majd annak pótlása, amikor az elidegenítést a kérelmező apa saját magatartásával idézte elő. A gyermek számára ez a kapcsolat nem a bizalomra és a kiengesélyozottságra épül, hanem sokkal inkább félelmet okoz.
- [16] 2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján beadott indítvány szerint a Bnptv. 22/D. § (2) bekezdés *b*) pontja – mely előírja, hogy a teljesítés önhibából eredő elmaradása esetén a bíróság a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 174. § *c*) pontja szerinti pénzbírságot szab ki – nem szolgálja sem az indítványozó, sem a gyermek alkotmányos érdekét. A pénzbírság alkalmazása a családokat sújtja és az államkasszát gyarapítja, nem mozdítja elő azt, hogy a gyermek az apával kapcsolatot tartson. Hiszen a gyermeket nem az anya tartja távol az apától, hanem az apa idegenítette el a saját magatartásával. Ebből levezetve a pénzbírság alkalmazása nincs összhangban az Alaptörvény XVI. cikkében foglalt gyermekek védelmét szolgáló rendelkezéssel. A panasz szerint a teljes bírói mérlegelés hiányát példázza a havi kereset közelében lévő sorozatos pénzbírságok alkalmazása azzal az anyával szemben, akire semmilyen bizonyíték nincs, hogy a kapcsolattartást akadályozná, vagy önhibájából azt lehetetlenné tenné.
- [17] Az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonhoz való jog sérelméhez vezetett, hogy az indítványozót a bíróság marasztalta a perköltségben, amikor szerinte nem volt bizonyított az önhibája. Tekintve, hogy a kérelmező kérelmét el kellett volna utasítani, jogosult lett volna a perköltség saját maga javára történő megtérítésére.

- [18] A pénzbírsággal összefüggésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben foglalt jogokat sérti az, hogy a kiszabott összeget a Szekszárdi Törvényszék számlájára kell befizetni, miközben az ezzel összefüggő beadványt is ugyanez a bíróság bírálta el.
- [19] A Bnptv. 22/D. § (5) bekezdésének második mondata, mely előírja, hogy a végzés ellen a fellebbezésnek nincsen halasztó hatálya, az indítvány szerint antidemokratikus, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével ellentétes, továbbá ellentétes a jogorvoslati joggal is. A rendelkezés nem a gyermek érdekét szolgálja, hanem az állami bevétel mihamarabbi befizetését, majd kényszerrel történő behajtását.
- [20] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [21] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz indítványokat az Abtv.-ben meghatározott határidőn belül nyújtotta be, a főttkári hiánypótlási felhívásra is határidőben válaszolt, a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [22] Az alkotmányjogi panasz indítványt az alapügy kérelmezettje (édesanya), úgyis mint a kiskorú gyermek törvényes képviselője nyújtotta be. A bírósági iratok alapján a bíróság előtt szülői felügyelet rendezése iránti eljárás van folyamatban (lásd a Szekszárdi Törvényszék 16.Pkf.20.360/2025/3. számú végzés [2] bekezdés), így az indítványozó nem jogosult arra, hogy a gyermek képviselőjében a gyermek alapjogi igényét érvényesítve alkotmányjogi panaszt nyújtson be a Ptk. 2:14. § (1) bekezdése és 4:161. § (1) bekezdése szerint.
- [23] 3.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [24] Az Abtv. 27. §-a szerinti panasz befogadásának feltétele, hogy az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés okozza az indítványozó alapjogának sérelmét. E rendelkezésből az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasznak [lásd például: 3262/2018. (V. 22.) AB végzés, Indokolás [9]; 3173/2018. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés Indokolás [18]]. Az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét. Az Alkotmánybíróságnak tehát esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e [3168/2018. (V. 16.) AB végzés, Indokolás [40]].
- [25] Az Alkotmánybíróság jelen esetben azt vizsgálta, hogy az indítványozó olyan döntéssel szemben terjesztette-e elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát, amely a bírósági eljárást befejező döntésnek minősül.
- [26] A végrehajtási eljárás alapvetően az alapügyhöz kapcsolódó járulékos jelleggel bír. Célja valamely döntés végrehajtásának a kikényszerítése. A jelen nemperes eljárás lényegét tekintve a kapcsolattartást rendező bírói döntés nem teljesítése esetén kezdeményezhető végrehajtási eljárás, megindításának előfeltétele a végrehajtható bírói döntés, amely a jogi kérdés – a kapcsolattartás mikénti rendezése – tekintetében a jogerős érdemi döntést tartalmazza. Az Alkotmánybíróság az érdemi határozatok körének megállapításakor – a végrehajtási eljárás terén – korábban például a végrehajtási kifogás intézményével foglalkozott, és megállapította, hogy mivel az Abtv. 27. §-a szerint alkotmányjogi panaszt csak az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés – azaz csak a jogalkotó által meghatározott döntések, és nem minden döntés – ellen lehet előterjeszteni, az általában nem kifogásolható alkotmányjogi panasz útján [3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [9]; 3252/2014. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [5]; 3168/2018. (V. 16.) AB végzés, Indokolás [43]; 3364/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [24]].
- [27] A jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyet illetően a kapcsolattartás végrehajtása iránti nemperes eljárásban hozott bírói döntés alkotmányjogi panasszal támadhatósága vonatkozásában az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. A kapcsolattartás végrehajtása iránti nemperes eljárás során nem vizsgálható az ügy érdemére tartozó kérdés, ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz tekintetében megállapította, hogy a kérelmező és a gyermek közötti kapcsolattartásra vonatkozóan nem a jelen panasszal támadott végzés tartalmaz rendelkezést, az adott eljárás kizárólag a kapcsolattartás végrehajtási ügyben jogkövetkezmény – a Bnptv. 22/D. §-a szerinti jogkövetkezmények – alkalmazására irányult, melyben a bíróság pénzbírság kiszabásáról rendelkezett. Ezen nemperes eljárás során hozott végzés következtében az eljárás tehát

nem fejeződött be, az a kapcsolattartás módjára, részleteire, vagyis az indítványozóra vonatkozó kötelezettségekre nincs hatással.

- [28] Ezért a jelen esetben a nemperes eljárásban a kapcsolattartás végrehajtási ügyben jogkövetkezmény alkalmazására irányuló végzés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésének, így érdemi vizsgálata nem lehetséges {3422/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3197/2024. (V. 31.) AB végzés, Indokolás [17]; 3230/2024. (VI. 25.) AB végzés, Indokolás [17]; 3375/2024. (X. 18.) AB végzés, Indokolás [13]; 3376/2024. (X. 18.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [29] 3.2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az alkotmányjogi panasz Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítványi részét vizsgálta meg, melyben az indítványozó azt állította, hogy a Bnptv. 22/D. § (2) bekezdés *b*) pontja, és 22/D. § (4) bekezdés második mondata, valamint az (5) bekezdés második mondata ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az I. cikk (1)–(3) bekezdéseivel, II. cikkével, a XIII. cikkével, a XVI. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [30] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c*) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, amennyiben az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az alapul szolgáló nemperes eljárásban a sérelmezett jogszabályi rendelkezések alkalmazásra kerültek, így a jelen alkotmányjogi panaszrész tekintetében ezen törvényi feltétel teljesült.
- [31] 3.2.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának további törvényi feltétele [Abtv. 26. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek – az alábbiak miatt – csak részben tesz eleget. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdései az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmazzák Alaptörvényben biztosított jogot, ezért ezek állított sérelme nem veti fel az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét {3434/2020. (XII. 9.) AB végzés, Indokolás [32]}.
- [32] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdésére csak két kivételes esetben lehet alkotmányjogi panaszt alapítani, akkor, ha az indítványozó a visszaható hatályú jogalkotás vagy jogalkalmazás tilalmának megsértésére, illetve a felkészülési idő hiányára hivatkozik {lásd legutóbb például: 1173/2026. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [23]}. Jelen ügyben az indítványozó a B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem erre hivatkozott.
- [33] Az Alkotmánybíróság a fentiekben túl megállapította, hogy az indítványozó részben nem a saját, hanem az érintett gyermek jogainak a sérelmét állította. Figyelemmel arra, hogy a gyermek tekintetében a szülői felügyeleti jog rendezése iránti eljárás van folyamatban, az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésére alapított kérelem nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés *a*) pontjában foglalt feltételnek, ezért ebben a tekintetben annak érdemi elbírálására nincs lehetőség {vesd össze: 3508/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [7]; 3073/2025. (III. 7.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [34] 3.2.2. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit a következők szerint csak részben teljesíti: *a*) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza [Abtv. 26. § (1) bekezdés]; *b*) az eljárás megindításának indokait *c*) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályhelyeket; *d*) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, az I. cikk (1)–(3) bekezdései, II. cikke, XVI. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései]; valamint *f*) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a jogszabályok alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [35] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítványában is lényegében a támadott bírósági végzésben foglalt bírósági gyakorlatot támadja. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a sérelmezett jogszabályi rendelkezések tekintetében nem terjesztett elő önálló indokolást, a megsemmisíteni indítványozott törvényi rendelkezések vonatkozásában előadott érvei túlnyomórészt a bírósági nemperes eljárásban benyújtott beadványaiából vett idézetek. Megjelölte az Alaptörvény általa sérelmezett rendelkezéseit, továbbá hivatkozott az általa relevánsnak tartott alkotmánybírósági határozatokra és szakirodalmi álláspontokra is, azonban az előadott érvelés és az Alaptörvény felhívott rendelkezései között alkotmányjogilag értékelhető összefüggés nem volt megállapítható.

- [36] Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, és annak elbírálására nincs lehetőség {lásd hasonlóan: 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]; legutóbb például: 1173/2026. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [37] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontjában, a 27. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2026. június 23.

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kozma Ákos s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2662/2025.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 1345/2026. (VII. 3.) AB VÉGZÉS

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Szekszárdi Törvényszék 16.Pkf.20.359/2025/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság az egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény 22/D. § (2) bekezdés *b*) pontja, a (4) bekezdés második mondata, valamint az (5) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján az egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bnptv.) 22/D. § (2) bekezdés *b*) pontja, és 22/D. § (4) bekezdés második mondata, valamint az (5) bekezdés második mondata, az Abtv. 27. §-a alapján pedig a Szekszárdi Törvényszék 16.Pkf.20.359/2025/3. számú végzése és a Paksi Járásbíróság 7.Pk.50.101/2024/21. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott jogszabályhelyek ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az I. cikk (1)–(3) bekezdéseivel, II. cikkével, XVI. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel; a támadott végzések pedig sértik az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdéseit, II. cikkét, a IV. cikk (1) bekezdését, a XIII. cikk (1) bekezdését, a XVI. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit. Kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján a bírósági döntés végrehajtását az eljárás befejezéséig függessze fel.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tárgya a különélő szülővel való számos alkalommal elmaradt kapcsolattartások végrehajtása volt. A felek között jelenleg szülői felügyelet rendezése iránti per van folyamatban. A Paksi Járásbíróság 7.Pk.50.101/2024/11. számú végzésében megállapította, hogy az indítványozó – az alapügy kérelmezettje – a Szekszárdi Törvényszék 12.Pkf.20.642/2023/3. számú végzésében szabályozott folyamatos kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglalt kötelezettségét megszegte.
- [3] A kapcsolattartás ismételt elmaradása miatt az alkotmányjogi panaszban támadott 7.Pk.50.101/2024/21. számú végzésében a Paksi Járásbíróság akként rendelkezett, hogy az indítványozóval szemben ötvenezer forint pénzbírságot szab ki, valamint arról, hogy a határozat jogerőre emelkedését követően feljelentést tesz a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 210. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő kiskorúval való kapcsolattartás akadályozása vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt. Elrendelte továbbá azt is, hogy az indítványozó az elmaradt kapcsolattartás pótlására vonatkozó kötelezettségének 2025. augusztus 30. napjáig tegyen eleget.
- [4] Az elsőfokú bíróság végzésének indokolásában hivatkozott a nemperes eljárás során felhasznált szakértői véleményre, amely megállapította, hogy az indítványozó a gyermeket elidegenítette az édesapjától. A szakértő szerint az indítványozó idézte elő azt a helyzetet, amelynek következtében a gyermek huzamosabb ideje nem kíván találkozni az édesapjával, annak ellenére, hogy a kapcsolattartást igényli, és az a gyermek érdekében is áll. Az indítványozó nemcsak kialakította ezt a magatartást a gyermekben, hanem nem is járul hozzá ahhoz, hogy a gyermek az édesapjával való kapcsolattartáshoz pozitívan viszonyuljon.
- [5] 1.2. Az indítványozó fellebbezése alapján másodfokon eljáró Szekszárdi Törvényszék 16.Pkf.20.359/2025/3. számú végzésében a Paksi Járásbíróság 7.Pk.50.101/2024/21. számú végzését részben megváltoztatta. Döntésében elrendelte, hogy az elmaradt kapcsolattartások végrehajtásának elmaradása miatt az indítványozóval szemben kiszabott ötvenezer forint pénzbírság összegét húszezer forintra leszállítja. A bíróság mellőzte a határozat jogerőre emelkedését követően feljelentés tételét a Btk. 210. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő kiskorúval való kapcsolattartás akadályozása vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt, mellőzte az indítványozó felhívását arra, hogy a Szekszárdi Törvényszék 12.Pkf.20.553/2024/3. számú végzésben foglalt kötele-

zettségének legkésőbb 2025. augusztus 30. napjáig tegyen eleget, egyebekben az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.

- [6] A másodfokú bíróság azzal indokolta a kapcsolattartás pótlására vonatkozó felhívás mellőzését, hogy figyelembe vette a Paksi Járásbíróság 2024. december 20-án kelt 5.P.20.170/2023/159. számú végzésében hozott ideiglenes intézkedést, mely a folyamatos kapcsolattartást akként szabályozta, hogy a kérelmező (édesapa) a kapcsolattartás jogát a továbbiakban segített kapcsolattartás keretében gyakorolhatja. A megváltoztatott kapcsolattartás szabályai alapján a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy ezen körülményekre tekintettel a folyamatos kapcsolattartás pótlása már nem lehetséges, a telefonos kapcsolattartás pótlása pedig már nem szolgálja a gyermek érdekét.
- [7] A másodfokú bíróság a Bnptv. 22/D. § (2) bekezdésében foglalt jogkövetkezmények alkalmazásától való eltérést a következőkkel indokolta. Indokolatlannak ítélte meg a feljelentés tételét arra tekintettel, hogy az indítványozó együttműködő magatartást tanúsított a felügyelt kapcsolattartás során, a feljelentéstől nem várható eredmény a gyermek és a kérelmező édesapa kapcsolatának előmozdításában, legfeljebb a szülők közötti konfliktus elmélyítését, és nem azok konszolidációját szolgálja. Az elsőfokú bíróság által kiszabott ötvenezer forintos pénzbírság összegének mérséklését azzal indokolta, hogy az indítványozó önhibájára tekintettel a bírság kiszabása megalapozott volt, ugyanakkor vagyoni és jövedelmi helyzetének figyelembevételével a szankció céljának eléréséhez húszezer forint összegű pénzbírság is elegendőnek mutatkozik.
- [8] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát.
- [9] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a támadott végzések ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdéseivel, II. cikkével, IV. cikk (1) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével, XVI. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel a következők szerint.
- [10] Az indítványozó szerint sérti a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 279. §-ában foglaltakat az a bírósági megállapítás, amely szerint a kapcsolattartás pótlására az indítványozó önhibájából nem került sor, mivel e következtetés levonására a tényállás kellő felderítése nélkül került sor. A másodfokú bíróság tévesen állapította meg az önhiba és a pótlás tekintetében a bizonyítási érdeket, amikor azt az indítványozó terhére rótta.
- [11] Az indítványozó a támadott bírói döntésekkel összefüggésben azt is kifogásolja, hogy az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a korábbi ügyekben megismert – a feleknek a gyermekhez való viszonyával és a kérelmezőnek az indítványozóhoz való viszonyával kapcsolatos tényeket, ezáltal sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése. Meglátása szerint a bíróság nem vette figyelembe az általa előterjesztett szakértői véleményben foglaltakat, ellenkező esetben a pótlási kötelezettséget nem a támadott döntésekben foglaltak szerint írta volna elő.
- [12] A lezajlott nemperes eljárásban nem vették figyelembe a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 8. § (1) bekezdését, mely többek között előírja, hogy a gyermeknek joga van a szabad véleménynyilvánításhoz, és ahhoz, hogy tájékoztatást kapjon a jogairól, valamint, hogy a meghatározott fórumoknál panasszal éljen, ezáltal sérültek az Alaptörvény I. cikkében, valamint a XVI. cikkében foglalt rendelkezések.
- [13] A panasz szerint a támadott végzésben kiszabott húszezer forint pénzbírság alaptörvény-ellenes, mivel a bíróság teljesítési határidőt nem szabott meg, tehát célja nem a kapcsolattartás pótlásának előmozdítása, hanem az inkább vagyoni büntetésként szolgál.
- [14] Az indítványozó Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóságát sérti meglátása szerint az, hogy az eljáró bíróságok az ő önhibáját állapították meg az apai szülői kapcsolattartás nemteljesülése miatt és emiatt vele szemben szankciókat foganatosítottak.
- [15] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt családi élet tiszteletben tartása érdekében az indítványozó indokoltnak tartja a szülő és a gyermek kapcsolattartásának korlátozását. Érvelésében rámutat arra, hogy a családi élet nyugalma nem dülhatja fel az állandó kapcsolattartás, majd annak pótlása, amikor az elidegenítést a kérelmező apa saját magatartásával idézte elő. A gyermek számára ez a kapcsolat nem a bizalomra és a kiegyensúlyozottságra épül, hanem sokkal inkább félelmet okoz.
- [16] 2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján beadott indítvány szerint a Bnptv. 22/D. § (2) bekezdés *b*) pontja – mely előírja, hogy a teljesítés önhibából eredő elmaradása esetén a bíróság a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 174. § *c*) pontja szerinti pénzbírságot szab ki – nem szolgálja sem

az indítványozó, sem a gyermek alkotmányos érdekét. A pénzbírság alkalmazása a családokat sújtja és az államkasszát gyarapítja, nem mozdítja elő azt, hogy a gyermek az apával kapcsolatot tartson. Hiszen a gyermeket nem az anya tartja távol az apától, hanem az apa idegenítette el a saját magatartásával. Ebből levezetve a pénzbírság alkalmazása nincs összhangban az Alaptörvény XVI. cikkében foglalt gyermekek védelmét szolgáló rendelkezéssel. A panasz szerint a teljes bírói mérlegelés hiányát példázza a havi kereset közelében lévő sorozatos pénzbírságok alkalmazása azzal az anyával szemben, akire semmilyen bizonyíték nincs, hogy a kapcsolattartást akadályozná, vagy önhibájából azt lehetetlenné tenné.

- [17] Az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonhoz való jog sérelméhez vezetett, hogy az indítványozót a bíróság marasztalta a perköltségben, amikor szerinte nem volt bizonyított az önhibája. Tekintve, hogy a kérelmező kérelmét el kellett volna utasítani, jogosult lett volna a perköltség saját maga javára történő megtérítésére.
- [18] A pénzbírsággal összefüggésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben foglalt jogokat sérti az, hogy a kiszabott összeget a Szekszárdi Törvényszék számlájára kell befizetni, miközben az ezzel összefüggő beadványt is ugyanez a bíróság bírálta el.
- [19] A Bnptv. 22/D. § (5) bekezdésének második mondata, mely előírja, hogy a végzés ellen a fellebbezésnek nincsen halasztó hatálya, az indítvány szerint antidemokratikus, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével ellentétes, továbbá ellentétes a jogorvoslati joggal is. A rendelkezés nem a gyermek érdekét szolgálja, hanem az állami bevétel mihamarabbi befizetését, majd kényszerrel történő behajtását.
- [20] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [21] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz indítványt az Abtv.-ben meghatározott határidőn belül nyújtotta be, a főtítkári hiánypótlási felhívásra is határidőben válaszolt, a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [22] Az alkotmányjogi panasz indítványt az alapügy kérelmezettje (édesanya), úgyis mint a kiskorú gyermek törvényes képviselője nyújtotta be. Az bírósági iratok alapján a bíróság előtt szülői felügyelet rendezése iránti eljárás van folyamatban [lásd a Szekszárdi Törvényszék 16.Pfk.20.359/2025/3. számú végzés [6] bekezdés], így az indítványozó nem jogosult arra, hogy a gyermek képviselőjében a gyermek alapjogi igényét érvényesítve alkotmányjogi panaszt nyújtson be a Ptk. 2:14. § (1) bekezdése és 4:161. § (1) bekezdése szerint.
- [23] 3.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvényellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [24] Az Abtv. 27. §-a szerinti panasz befogadásának feltétele, hogy az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés okozza az indítványozó alapjogának sérelmét. E rendelkezésből az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasznak [lásd például: 3262/2018. (V. 22.) AB végzés, Indokolás [9]; 3173/2018. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés Indokolás [18]]. Az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét. Az Alkotmánybíróságnak tehát esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. §-a tárgyi hatálya alá tartozik-e [3168/2018. (V. 16.) AB végzés, Indokolás [40]].
- [25] Az Alkotmánybíróság jelen esetben azt vizsgálta, hogy az indítványozó olyan döntéssel szemben terjesztette-e elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát, amely a bírósági eljárást befejező döntésnek minősül.
- [26] A végrehajtási eljárás alapvetően az alapügyhöz kapcsolódó járulékos jelleggel bír. Célja valamely döntés végrehajtásának a kikényszerítése. A jelen nemperes eljárás lényegét tekintve a kapcsolattartást rendező bírói döntés nem teljesítése esetén kezdeményezhető végrehajtási eljárás, megindításának előfeltétele a végrehajtható bírói döntés, amely a jogi kérdés – a kapcsolattartás mikénti rendezése – tekintetében a jogerős érdemi döntést tartalmazza. Az Alkotmánybíróság az érdemi határozatok körének megállapításakor – a végrehajtási eljárás terén – korábban például a végrehajtási kifogás intézményével foglalkozott, és megállapította, hogy mivel az Abtv. 27. §-a szerint alkotmányjogi panaszt csak az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés – azaz csak a jogalkotó által meghatározott döntések, és nem minden döntés – ellen lehet előterjeszteni, az általában nem kifogásolható alkotmányjogi panasz útján [3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indo-

- kolás [9]; 3252/2014. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [5]; 3168/2018. (V. 16.) AB végzés, Indokolás [43]; 3364/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [24]}.
- [27] A jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyet illetően a kapcsolattartás végrehajtása iránti nemperes eljárásban hozott bírói döntés alkotmányjogi panasszal támadhatósága vonatkozásában az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. A kapcsolattartás végrehajtása iránti nemperes eljárás során nem vizsgálható az ügy érdemére tartozó kérdés, ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz tekintetében megállapította, hogy a kérelmező és a gyermek közötti kapcsolattartásra vonatkozóan nem a jelen panasszal támadott végzés tartalmaz rendelkezést, az adott eljárás kizárólag a kapcsolattartás végrehajtási ügyben jogkövetkezmény – a Bnptv. 22/D. §-a szerinti jogkövetkezmények – alkalmazására irányult, melyben a bíróság pénzbírság kiszabásáról rendelkezett. Ezen nemperes eljárás során hozott végzés következtében az eljárás tehát nem fejeződött be, az a kapcsolattartás módjára, részleteire, vagyis az indítványozóra vonatkozó kötelezettségekre nincs hatással.
- [28] Ezért a jelen esetben a nemperes eljárásban a kapcsolattartás végrehajtási ügyben jogkövetkezmény alkalmazására irányuló végzés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésének, így érdemi vizsgálata nem lehetséges {3422/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3197/2024. (V. 31.) AB végzés, Indokolás [17]; 3230/2024. (VI. 25.) AB végzés, Indokolás [17]; 3375/2024. (X. 18.) AB végzés, Indokolás [13]; 3376/2024. (X. 18.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [29] 3.2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az alkotmányjogi panasz Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítványi részét vizsgálta meg, melyben az indítványozó azt állította, hogy a Bnptv. 22/D. § (2) bekezdés *b*) pontja, és 22/D. § (4) bekezdés második mondata, valamint az (5) bekezdés második mondata ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az I. cikk (1)–(3) bekezdéseivel, II. cikkével, a XIII. cikkével, a XVI. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [30] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c*) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, amennyiben az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az alapul szolgáló nemperes eljárásban a sérelmezett jogszabályi rendelkezések alkalmazásra kerültek, így a jelen alkotmányjogi panaszrész tekintetében ezen törvényi feltétel teljesült.
- [31] 3.2.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának további törvényi feltétele [Abtv. 26. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek – az alábbiak miatt – csak részben tesz eleget. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdései az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot, ezért ezek állított sérelme nem veti fel az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét {3434/2020. (XII. 9.) AB végzés, Indokolás [32]}.
- [32] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdésére csak két kivételes esetben lehet alkotmányjogi panaszt alapítani, akkor, ha az indítványozó a visszaható hatályú jogalkotás vagy jogalkalmazás tilalmának megsértésére, illetve a felkészülési idő hiányára hivatkozik {lásd legutóbb például: 1173/2026. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [23]}. Jelen ügyben az indítványozó a B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem erre hivatkozott.
- [33] Az Alkotmánybíróság a fentiekén túl megállapította, hogy az indítványozó részben nem a saját, hanem az érintett gyermek jogainak a sérelmét állította. Figyelemmel arra, hogy a gyermek tekintetében a szülői felügyeleti jog rendezése iránti eljárás van folyamatban, az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésére alapított kérelem nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés *a*) pontjában foglalt feltételnek, ezért ebben a tekintetben annak érdemi elbírálására nincs lehetőség {vesd össze: 3508/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [7]; 3073/2025. (III. 7.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [34] 3.2.2. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit a következők szerint csak részben teljesíti: *a*) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza [Abtv. 26. § (1) bekezdése]; *b*) az eljárás megindításának indokait *c*) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályhelyeket; *d*) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, az I. cikk (1)–(3) bekezdései, II. cikke, XVI. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései]; valamint *f*) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a jogszabályok alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.

- [35] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítványában is lényegében a támadott bírósági végzésben foglalt bírósági gyakorlatot támadja. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a sérelmezett jogszabályi rendelkezések tekintetében nem terjesztett elő önálló indokolást, a megsemmisíteni indítványozott törvényi rendelkezések vonatkozásában előadott érvei túlnyomórészt a bírósági nemperes eljárásban benyújtott beadványaiból származó idézetek. Megjelölte az Alaptörvény általa sérelmezett rendelkezéseit, továbbá hivatkozott az általa relevánsnak tartott alkotmánybírósági határozatokra és szakirodalmi álláspontokra is, azonban az előadott érvelés és az Alaptörvény felhívott rendelkezései között alkotmányjogilag értékelhető összefüggés nem volt megállapítható.
- [36] Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, és annak elbírálására nincs lehetőség (lásd hasonlóan: 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]; legutóbb például: 1173/2026. (IV. 1.) AB végzés Indokolás [28]).
- [37] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontjában, a 27. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2026. június 23.

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kozma Ákos s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2637/2025.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 1346/2026. (VII. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Szekszárdi Törvényszék 8.Pkf.20.221/2025/10. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság az egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény 22/D. § (2) bekezdés *b*) pontja, a (4) bekezdés második mondata, valamint az (5) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján az egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bnptv.) 22/D. § (2) bekezdés *b*) pontja, és 22/D. § (4) bekezdés második mondata, valamint az (5) bekezdés második mondata, az Abtv. 27. §-a alapján pedig a Szekszárdi Törvényszék 8.Pkf.20.221/2025/10. számú végzése és a Paksi Járásbíróság 7.Pk.50.065/2024/28. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott jogszabályhelyek ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az I. cikk (1)–(3) bekezdéseivel, II. cikkével, XVI. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel; a támadott végzések pedig ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdéseivel, II. cikkével, XVI. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel. Kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján a bírósági döntés végrehajtását az eljárás befejezéséig függessze fel.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panaszok alapjául szolgáló ügy tárgya a különélő szülővel való számos alkalommal elmaradt kapcsolattartások végrehajtása volt. A felek között jelenleg szülői felügyelet rendezése iránti per van folyamatban. A Paksi Járásbíróság 7.Pk.50.065/2024/14. számú végzésében megállapította, hogy az indítványozó – az alapügy kérelmezettje – a Szekszárdi Törvényszék 12.Pkf.20.642/2023/3. számú végzésében szabályozott folyamatos kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglalt kötelezettségét megszegte. Ezen határozatában az elsőfokú bíróság felhívta az indítványozót, hogy az elmaradt kapcsolattartásokat a legközelebbi megfelelő időpontban, de legkésőbb 2024. szeptember 15. napjáig pótolja.
- [3] A kapcsolattartás ismételt elmaradása miatt az alkotmányjogi panaszban támadott 7.Pk.50.065/2024/28. számú végzésében a Paksi Járásbíróság akként rendelkezett, hogy a határozat jogerőre emelkedését követően feljelentést tesz a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 210. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő kiskorúval való kapcsolattartás akadályozása vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt, valamint akként, hogy az indítványozó az elmaradt kapcsolattartás pótlására vonatkozó kötelezettségének 2025. szeptember 30. napjáig tegyen eleget.
- [4] Az elsőfokú bíróság végzésének indokolásában hivatkozott a nemperes eljárás során felhasznált szakértői véleményre, amely megállapította, hogy az indítványozó a gyermeket elidegenítette az édesapjától. A szakértő szerint az indítványozó idézte elő azt a helyzetet, amelynek következtében a gyermek huzamosabb ideje nem kíván találkozni az édesapjával, annak ellenére, hogy a kapcsolattartást igényli, és az a gyermek érdekében is áll. Az indítványozó nemcsak kialakította ezt a magatartást a gyermekben, hanem nem is járul hozzá ahhoz, hogy a gyermek az édesapjával való kapcsolattartáshoz pozitívan viszonyuljon.
- [5] Az elsőfokú bíróság mindezekből azt a következtetést vont le, hogy az indítványozó a 8.Pkf.20.415/2024/3. számú végzésben foglaltakat önhibájából, a kitűzött pótlási határidő alatt nem teljesítette.
- [6] 1.2. Az indítványozó fellebbezése alapján másodfokon eljáró Szekszárdi Törvényszék 8.Pkf.20.221/2025/10. számú végzésében a Paksi Járásbíróság 7.Pk.50.065/2024/28. számú végzését részben megváltoztatta. Döntésében mellőzte a határozat jogerőre emelkedését követően feljelentés tételét a Btk. 210. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő kiskorúval való kapcsolattartás akadályozása vétség elkövetésének megalapozott

gyanúja miatt, mellőzte az indítványozó felhívását arra, hogy a Szekszárdi Törvényszék 8.Pkf.20.415/2024/3. számú végzésben foglalt kötelezettségének legkésőbb 2025. szeptember 30. napjáig tegyen eleget. A bíróság elrendelte, hogy az elmaradt kapcsolattartások végrehajtásának elmaradása miatt az indítványozót húszezer forint pénzbírsággal sújtja, egyebekben az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyja.

- [7] A másodfokú bíróság azzal indokolta a kapcsolattartás pótlására vonatkozó felhívás mellőzését, hogy figyelembe vette a Paksi Járásbíróság 2024. december 20-án kelt 5.P.20.170/2023/159. számú végzésében hozott ideglenes intézkedést, mely a folyamatos kapcsolattartást akként szabályozta, hogy a kérelmező (édesapa) a kapcsolattartás jogát a továbbiakban segített kapcsolattartás keretében gyakorolhatja. A megváltoztatott kapcsolattartás szabályai alapján a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy ezen körülményekre tekintettel a folyamatos kapcsolattartás pótlása már nem lehetséges.
- [8] A másodfokú bíróság a Bnptv. 22/D. § (2) bekezdésében foglalt jogkövetkezmények alkalmazásától való eltérést a következőkkel indokolta. Indokolatlannak ítélte meg a feljelentés tételét arra tekintettel, hogy az indítványozó együttműködő magatartást tanúsított a felügyelt kapcsolattartás során, a feljelentéstől nem várható eredmény a gyermek és a kérelmező édesapa kapcsolatának előmozdításában, legfeljebb a szülők közötti konfliktus elmélyítését, és nem azok konszolidációját szolgálja. A rendelkező részben kiszabott húszezer forint pénzbírság kiszabását azzal indokolta a bíróság, hogy az indítványozó a jogerős bírósági határozatnak tudatosan ellenszegült, annak végrehajtását megtagadta.
- [9] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát.
- [10] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint a támadott végzések ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdéseivel, II. cikkével, IV. cikk (1) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével, XVI. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel a következők szerint.
- [11] Az indítványozó a támadott bírói döntésekkel összefüggésben azt kifogásolja, hogy az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a korábbi ügyekben megismert – a feleknek a gyermekhez való viszonyával és a kérelmezőnek az indítványozóhoz való viszonyával kapcsolatos tényeket, ezáltal sérült az Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdése. Meglátása szerint a bíróság nem vette figyelembe az általa előterjesztett szakértői véleményben foglaltakat, ellenkező esetben a pótlási kötelezettséget nem a támadott döntésekben foglaltak szerint írta volna elő.
- [12] A lezajlott nemperes eljárásban nem vették figyelembe a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 8. § (1) bekezdését, mely többek között előírja, hogy a gyermeknek joga van a szabad véleménynyilvánításhoz, és ahhoz, hogy tájékoztatást kapjon a jogairól, valamint, hogy a meghatározott fórumoknál panasszal éljen, ezáltal sérültek az Alaptörvény I. cikkében, valamint a XVI. cikkében foglalt rendelkezések.
- [13] A panasz szerint a támadott végzésben kiszabott húszezer forint pénzbírság alaptörvény-ellenes, mivel a bíróság teljesítési határidőt nem szabott meg, tehát célja nem a kapcsolattartás pótlásának előmozdítása, hanem az inkább vagyoni büntetésként szolgál.
- [14] Az indítványozó Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóságát sérti meglátása szerint az, hogy az eljáró bíróságok az ő önhibáját állapították meg az apai szülői kapcsolattartás nemteljesülése miatt és emiatt vele szemben szankciókat foganatosítottak.
- [15] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt családi élet tiszteletben tartása érdekében az indítványozó indokoltnak tartja a szülő és a gyermek kapcsolattartásának korlátozását. Érvelésében rámutat arra, hogy a családi élet nyugalma nem dülhatja fel az állandó kapcsolattartás, majd annak pótlása, amikor az elidegenítést a kérelmező apa saját magatartásával idézte elő. A gyermek számára ez a kapcsolat nem a bizalomra és a kiegyensúlyozottságra épül, hanem sokkal inkább félelmet okoz.
- [16] 2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján beadott indítvány szerint a Bnptv. 22/D. § (2) bekezdés *b*) pontja – mely előírja, hogy a teljesítés önhibából eredő elmaradása esetén a bíróság a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 174. § *c*) pontja szerinti pénzbírságot szab ki – nem szolgálja sem az indítványozó, sem a gyermek alkotmányos érdekét. A pénzbírság alkalmazása a családokat sújtja és az államkasszát gyarapítja, nem mozdítja elő azt, hogy a gyermek az apával kapcsolatot tartson. Hiszen a gyermeket nem az anya tartja távol az apától, hanem az apa idegenítette el a saját magatartásával. Ebből levezetve a pénzbírság alkalmazása nincs összhangban az Alaptörvény XVI. cikkében foglalt gyermekek védelmét szolgáló rendelkezéssel. A panasz szerint a teljes bírói mérlegelés hiányát példázza a havi kereset közelében lévő soro-

zatos pénzbírságok alkalmazása azzal az anyával szemben, akire semmilyen bizonyíték nincs, hogy a kapcsolattartást akadályozná, vagy önhibájából azt lehetetlenné tenné.

- [17] Az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonhoz való jog sérelméhez vezetett, hogy az indítványozót a bíróság marasztalta a perköltségben, amikor szerinte nem volt bizonyított az önhibája. Tekintve, hogy a kérelmező kérelmét el kellett volna utasítani, jogosult lett volna a perköltség saját maga javára történő megtérítésére.
- [18] A pénzbírsággal összefüggésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben foglalt jogokat sérti az, hogy a kiszabott összeget a Szekszárdi Törvényszék számlájára kell befizetni, miközben az ezzel összefüggő beadványt is ugyanez a bíróság bírálta el.
- [19] A Bnptv. 22/D. § (5) bekezdésének második mondata, mely előírja, hogy a végzés ellen a fellebbezésnek nincsen halasztó hatálya, az indítvány szerint antidemokratikus, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével ellentétes, továbbá ellentétes a jogorvoslati joggal is. A rendelkezés nem a gyermek érdekét szolgálja, hanem az állami bevétel mihamarabbi befizetését, majd kényszerrel történő behajtását.
- [20] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [21] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz indítványokat az Abtv.-ben meghatározott határidőn belül nyújtotta be, a főtítkári hiánypótlási felhívásra is határidőben válaszolt, a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [22] Az alkotmányjogi panasz indítványt az alapügy kérelmezettje (édesanya), úgyszintén mint a kiskorú gyermek törvényes képviselője nyújtotta be. Az bírósági iratok alapján a bíróság előtt szülői felügyelet rendezése iránti eljárás van folyamatban (lásd a Szekszárdi Törvényszék 8.Pkf.221./2025/10. számú végzés [6] bekezdés), így az indítványozó nem jogosult arra, hogy a gyermek képviselőjében a gyermek alapjogi igényét érvényesítve alkotmányjogi panaszt nyújtson be a Ptk. 2:14. § (1) bekezdése és 4:161. § (1) bekezdése szerint.
- [23] 3.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvényellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [24] Az Abtv. 27. §-a szerinti panasz befogadásának feltétele, hogy az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés okozza az indítványozó alapjogának sérelmét. E rendelkezésből az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasznak (lásd például: 3262/2018. (V. 22.) AB végzés, Indokolás [9]; 3173/2018. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]; 3349/2017. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]; 3152/2018. (V. 7.) AB végzés Indokolás [18]). Az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét. Az Alkotmánybíróságnak tehát esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e [3168/2018. (V. 16.) AB végzés, Indokolás [40]].
- [25] Az Alkotmánybíróság jelen esetben azt vizsgálta, hogy az indítványozó olyan döntéssel szemben terjesztette-e elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát, amely a bírósági eljárást befejező döntésnek minősül.
- [26] A végrehajtási eljárás alapvetően az alapügyhöz kapcsolódó járulékos jelleggel bír. Célja valamely döntés végrehajtásának a kikényszerítése. A jelen nemperes eljárás lényegét tekintve a kapcsolattartást rendező bírói döntés nem teljesítése esetén kezdeményezhető végrehajtási eljárás, megindításának előfeltétele a végrehajtható bírói döntés, amely a jogi kérdés – a kapcsolattartás mikénti rendezése – tekintetében a jogerős érdemi döntést tartalmazza. Az Alkotmánybíróság az érdemi határozatok körének megállapításakor – a végrehajtási eljárás terén – korábban például a végrehajtási kifogás intézményével foglalkozott, és megállapította, hogy mivel az Abtv. 27. §-a szerint alkotmányjogi panaszt csak az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés – azaz csak a jogalkotó által meghatározott döntések, és nem minden döntés – ellen lehet előterjeszteni, az általában nem kifogásolható alkotmányjogi panasz útján [3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [9]; 3252/2014. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [5]; 3168/2018. (V. 16.) AB végzés, Indokolás [43]; 3364/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [24]].
- [27] A jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyet illetően a kapcsolattartás végrehajtása iránti nemperes eljárásban hozott bírói döntés alkotmányjogi panasszal támadhatósága vonatkozásában az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. A kapcsolattartás végrehajtása iránti nemperes eljárás során nem vizsgálható az ügy ér-

demére tartozó kérdés, ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz tekintetében megállapította, hogy a kérelmező és a gyermek közötti kapcsolattartásra vonatkozóan nem a jelen panasszal támadott végzés tartalmaz rendelkezést, az adott eljárás kizárólag a kapcsolattartás végrehajtási ügyben jogkövetkezmény – a Bnptv. 22/D. §-a szerinti jogkövetkezmények – alkalmazására irányult, melyben a bíróság pénzbírság kiszabásáról rendelkezett. Ezen nemperes eljárás során hozott végzés következtében az eljárás tehát nem fejeződött be, az a kapcsolattartás módjára, részleteire, vagyis az indítványozóra vonatkozó kötelezettségekre nincs hatással.

- [28] Ezért a jelen esetben a nemperes eljárásban a kapcsolattartás végrehajtási ügyben jogkövetkezmény alkalmazására irányuló végzés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésének, így érdemi vizsgálata nem lehetséges [3422/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3197/2024. (V. 31.) AB végzés, Indokolás [17]; 3230/2024. (VI. 25.) AB végzés, Indokolás [17]; 3375/2024. (X. 18.) AB végzés, Indokolás [13]; 3376/2024. (X. 18.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [29] 3.2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az alkotmányjogi panasz Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítványi részét vizsgálta meg, melyben az indítványozó azt állította, hogy a Bnptv. 22/D. § (2) bekezdés *b)* pontja, és 22/D. § (4) bekezdés második mondata, valamint az (5) bekezdés második mondata ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az I. cikk (1)–(3) bekezdéseivel, II. cikkével, a XIII. cikkével, a XVI. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [30] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c)* pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, amennyiben az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az alapul szolgáló nemperes eljárásban a sérelmezett jogszabályi rendelkezések alkalmazásra kerültek, így a jelen alkotmányjogi panaszrész tekintetében ezen törvényi feltétel teljesült.
- [31] 3.2.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának további törvényi feltétele [Abtv. 26. § (1) bekezdés *a)* pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek – az alábbiak miatt – csak részben tesz eleget. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdései az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot, ezért ezek állított sérelme nem veti fel az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét [3434/2020. (XII. 9.) AB végzés, Indokolás [32]].
- [32] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdésére csak két kivételes esetben lehet alkotmányjogi panaszt alapítani, akkor, ha az indítványozó a visszaható hatályú jogalkotás vagy jogalkalmazás tilalmának megsértésére, illetve a felkészülési idő hiányára hivatkozik [lásd legutóbb például: 1173/2026. (IV.1.) AB végzés, Indokolás [23]]. Jelen ügyben az indítványozó a B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem erre hivatkozott.
- [33] Az Alkotmánybíróság a fentiekben túl megállapította, hogy az indítványozó részben nem a saját, hanem az érintett gyermek jogainak a sérelmét állította. Figyelemmel arra, hogy a gyermek tekintetében a szülői felügyeleti jog rendezése iránti eljárás van folyamatban, az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésére alapított kérelem nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés *a)* pontjába foglalt feltételnek, ezért ebben a tekintetben annak érdemi elbírálására nincs lehetőség [vesd össze: 3508/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [7]; 3073/2025. (III. 7.) AB végzés, Indokolás [14]].
- [34] 3.2.2. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit a következők szerint csak részben teljesíti: *a)* tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza [Abtv. 26. § (1) bekezdése]; *b)* az eljárás megindításának indokait *c)* az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályhelyeket; *d)* az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, az I. cikk (1)–(3) bekezdései, II. cikke, XVI. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései]; valamint *f)* kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a jogszabályok alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [35] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítványában is lényegében a támadott bírósági végzésben foglalt bírósági gyakorlatot támadja. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a sérelmezett jogszabályi rendelkezések tekintetében nem terjesztett elő önálló indokolást, a megsemmisíteni indítványozott törvényi rendelkezések vonatkozásában előadott érvei túlnyomórészt a bírósági nemperes eljárásban benyújtott beadványaiból vett idézetek. Megjelölte az Alaptörvény általa sérelmezett rendelkezéseit, továbbá hivatkozott

az általa relevánsnak tartott alkotmánybíróági határozatokra és szakirodalmi álláspontokra is, azonban az előadott érvelés és az Alaptörvény felhívott rendelkezései között alkotmányjogilag értékelhető összefüggés nem volt megállapítható.

- [36] Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, és annak elbírálására nincs lehetőség {lásd hasonlóan: 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]; legutóbb például: 1173/2026. (IV. 1.) AB végzés Indokolás [28]}.
- [37] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontjában, a 27. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2026. június 23.

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kozma Ákos s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybíróság ügyszám: IV/2563/2025.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg.

A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, anonimizált változatú szövegét tartalmazza.

Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Szabó Attila, az Alkotmánybíróság főtítkára

layout: www.escom.hu

Kiadja az Alkotmánybíróság Hivatala, 1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

Felelős kiadó: dr. Szabó Attila, az Alkotmánybíróság főtítkára

Internet: www.alkotmanybirosag.hu • E-mail: tajekoztatas@mkab.hu

HU ISSN 2062-9273